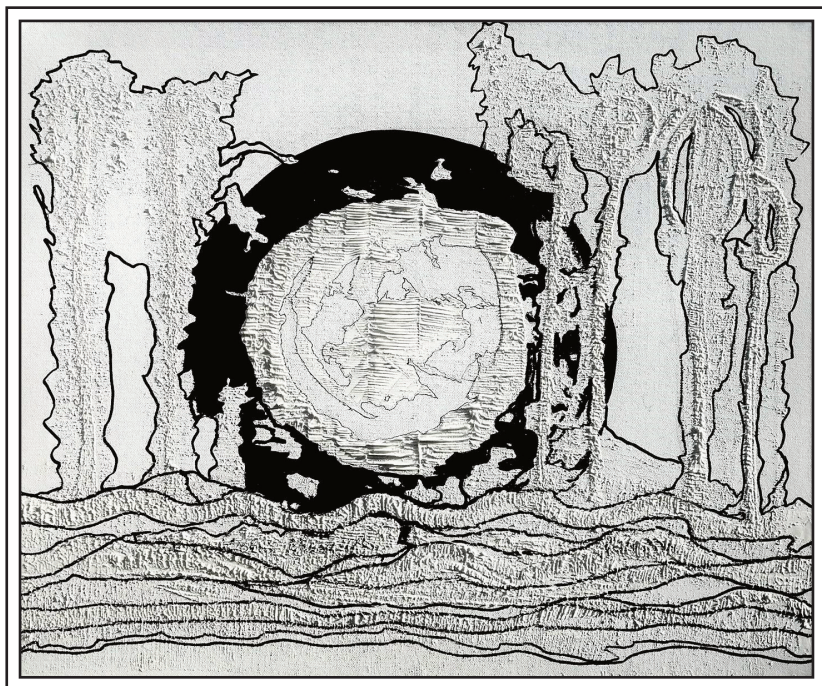

Jadwiga Magnuszewska

**PANSTRUKTURALNA
TEORIA
WSZYSTKIEGO**

Wrocław 2018

Projekt okładki: Jadwiga Magnuszewska

Grafika na okładce i stronie tytułowej: Aleksander Majerski

Korekta: Eliza Saroma-Stępniewska

Skład: Eliza Saroma-Stępniewska, Zbigniew Stępniewski

Druk i oprawa:

K&K Reklama-Poligrafia
ul. Zakopiańska 9
30-418 Kraków
<http://www.kandk.com.pl>

© Copyright by Jadwiga Magnuszewska

ISBN 978-83-948072-1-4

Wszelkie prawa zastrzeżone. Rozpowszechnianie i kopiowanie całości lub części publikacji zabronione bez pisemnej zgody autora.

1. Wprowadzenie

1.1. Wstęp

Dlaczego warto przestudiować Panstrukturalną Teorię Wszystkiego (w skrócie zwaną PSTeorią)?

1. Uczy holistycznego patrzenia na obiekt w sieci zależności.
2. Uwalnia umysł od postrzegania skupionego na obiekcie.
3. Uświadamia, jak wielką rolę w świecie pełni zmiana, która stanowi podstawę struktury.
4. Uświadamia, czym jest prawda i ukazuje stadia informacji, z którymi spotykamy się w naszym życiu. Uczy, jak rozpoznawać stadia informacji i jak je rozróżniać.
5. Przedstawia kilka powszechnych błędów, które prowadzą do nieporozumień między ludźmi, i podpowiada, jak tych błędów unikać.
6. Jest propozycją teorii wszystkiego w ujęciu strukturalnym, teorii opisującej wszechświat z holistycznej perspektywy oraz ukazującej wiele zależności między fenomenami świata.
7. Jest propozycją zbioru pojęć użytecznych podczas strukturalnego i holistycznego opisywania rzeczywistości. Pojęcia warunkują i ograniczają nasze postrzeganie, właściwe pojęcia zbliżają nas do prawdy.

Prezentowany tekst nie ukazuje teorii w skończonej formie. Panstrukturalna Teoria Wszystkiego jest tak olbrzymia, że prace nad nią wykraczają poza możliwości jednego człowieka. Mimo to znajdują weń Państwo użyteczne treści, w pewnych obszarach doprowadzone do postaci końcowej. Prezentowany tekst jest stop-klatką procesu rozwijania teorii – stanem na dzień 1 stycznia 2018 roku. Teoria była rozwijana krok po kroku w różnych obszarach, pewne odkrycia umożliwiały dokonywanie kolejnych, toteż budujące ją treści znajdują się na różnych etapach rozwoju. Czasem są to już ostateczne sformułowania, czasem dopiero przybliżenia wskazujące kierunki badań.

Mogą tu występować nieścisłości, za które ja – jako autorka – biorę odpowiedzialność. Mój potencjał twórczy chwilowo uległ wyczerpaniu i oddaję Czytelnikom do rąk książkę przedstawiającą bieżący stan prac nad PSTeorią. Być może w przyszłości zostanie ona

dopracowana – przeze mnie lub przez innych. Wiele poruszonych na tych kartach zagadnień nie zostało w pełni zbadanych. Nie jest to wynik mojego lenistwa, tylko faktu, że mój umysł nie dojrzał do poprawnego sformułowania danego zagadnienia.

PSTeoria jest dziełem od początku do końca wyłącznie moim. Nie sięgałam do prac publikujących wyniki innych badaczy, więc nie ma w niej odnośników. Panstrukturalna Teoria Wszystkiego nie mogła czerpać z innych dziedzin nauki, ponieważ są one dedykowane konkretnym obszarom rzeczywistości i są opisami specyficznymi.

PSTeoria musiała zostać sformułowana na tak wysokim poziomie abstrakcji, aby mogła objąć wszystko. Stawiam tezę, że PSTeoria to opis rzeczywistości na najwyższym poziomie abstrakcji, zawierający definicje wzorców ogólnych, które są wspólne dla zjawisk tej samej natury.

Czytelnik niniejszej książki musi zapomnieć o wszelkich definicjach, które zna. Zarówno tych potocznych, słownikowych, jak i tych występujących w poszczególnych dziedzinach nauki. PSTeoria dla każdego pojęcia proponuje swoją definicję związaną ze zmianą. Jeśli brakuje definicji, to oznacza jedynie, że autorka jeszcze jej nie sformułowała. Treść Panstrukturalnej Teorii Wszystkiego należy kilkakrotnie przeczytać, gdyż definicje niektórych pojęć pojawiają się później niż pierwsze wzmianki o danym pojęciu w tekście. Nie udało się tego uniknąć w przypadku teorii holistycznej. Wynika to z wewnętrznej spójności PSTeorii. Teorie cząstkowe są puzzlami budującymi całość. Autorka nadaje niektórym fenomenom, które definiuje, wymyślone przez siebie nazwy, najczęściej jednak używa intuicyjnych nazw pojęć, dzięki czemu teoria jest bardziej przyswajalna.

Głównymi, fundamentalnymi pojęciami PSTeorii są zmiana i informacja. Pojęcia te mają wpływ zarówno na konstrukcję PSTeorii, jak i na każdą z definicji.

W książce spotkacie się Państwo z następującymi rodzajami tekstów: definicjami, postulatami, problemami, przykładami, twierdzeniami i tekstami opisowymi.

Dbałam, by definicje były z innymi definicjami kompatybilne, dopasowane, aby stanowiły pojęciowe pokrycie badanych zagadnień. Nauki

szczegółowe, definicje potoczne w inny sposób pokrywają badane obszary rzeczywistości.

Postulaty są spostrzeżeniami, z których część być może kiedyś będzie udowodniona jako twierdzenia. W kilku przypadkach spróbowałam przeprowadzić dowód. Niektóre teksty są natomiast opisowe.

Mam umysł holistyczny i podejrzewam, że PSTeoria jest operacjonalizacją mojego umysłu, ponieważ to ona porządkuje obecnie moją wiedzę. Nie mam żadnych dowodów na poprawność PSTeorii oprócz doświadczenia spójności PSTeorii z posiadaną przeze mnie wiedzą niejawną.

Wiedzy jawnej, wyuczonej, ze względu na specyfikę mojej pamięci posiadam niewiele, więc jej wpływ na postać PSTeorii jest znikomy.

Czytelnika mającego wątpliwości co do jakości treści PSTeorii zapraszam do przeczytania moich refleksji wydanych w zbiorze *Błyski Świadomości*. Myśli te są produktem mojego umysłu, a są na tyle czytelne w przekazie, że nawet nieholistyczne umysły będą w stanie ocenić ich jakość. Wysoka ocena tych refleksji będzie potwierdzeniem wartości mojego umysłu, który stworzył PSTeorię.

1.2. Twierdzenie o istnieniu Panstrukturalnej Teorii Wszystkiego

Twierdzenie:

Panstrukturalna Teoria Wszystkiego (PSTeoria) istnieje.

Próba dowodu:

PSTeoria jest spójnym systemem granic ciągów przybliżeń PSTeorii. Granice wszystkich ciągów przybliżeń PSTeorii tworzą spójny system powiązanych pojęć opisujących rzeczywistość na najwyższym poziomie abstrakcji.

Słownik pojęć używanych w dowodzie:

PSTeoria – Panstrukturalna Teoria Wszystkiego: strukturalny i holistyczny opis rzeczywistości na najwyższym poziomie abstrakcji.

Przybliżenie – opis lub model fragmentu rzeczywistości: potoczny, powstały w ramach jakiejś dziedziny nauki lub powstały w ramach PSTeorii.

Fragment PSTeorii – model strukturalny fragmentu rzeczywistości będący opisem na najwyższym poziomie abstrakcji, wzorzec strukturalny, który występuje jako strukturalny szkielet w różnych opisach danego fragmentu rzeczywistości.

Ciąg przybliżeń PSTeorii – wybrany fragment PSTeorii może być opisywany za pomocą przybliżeń na różnych poziomach abstrakcji, w różnych dziedzinach nauki. Przybliżenia te można uszeregować w ciąg według poziomów abstrakcji, na których się znajdują. Metaforycznie: fragment PSTeorii jest szczytem (najwyższym poziomem abstrakcji), do którego prowadzi wiele ścieżek (dziedzin naukowych). Każde przybliżenie leży na jakiejś wysokości, na którejś ze ścieżek. Przybliżenia uszeregowane rosnąco zgodnie z poziomem abstrakcji tworzą ciąg przybliżeń PSTeorii.

Granica ciągu przybliżeń PSTeorii – fragment PSTeorii, wzorzec strukturalny na najwyższym poziomie abstrakcji, zbudowany tylko z pojęć strukturalnych, który jest zgodny z wzorcem strukturalnym każdego przybliżenia należącego do danego ciągu. Jest ona strukturalnym szkieletem danego fragmentu rzeczywistości. Ideałem, czymś, co istnieje tylko w umyśle.

1.3. Świat i Obserwator

Bez Obserwatora świat realny jest czymś na kształt wielowątkowego procesu Zmian, realizowanego w obrębie Wszechświata. Gdy nie ma Obserwatora, nie ma odrębnych Bytów – jest jedność Wszechświata. Gdy nie ma Obserwatora posiadającego Umysł, nie ma życia. To Umysł klasyfikuje, wyodrębnia z jedności i nazywa różne Byty oraz formy ich istnienia. Na świat realny składa się wszystko to, co istnieje. Zarówno to, co zostało odkryte i nazwane, jak i to jeszcze nieodkryte lub nie zaaprobowane przez naukę. Byty te wypełniają Wszechświat we wszystkich realnych Wymiarach i ulegają Zmianom.

PSTeoria nazywa świat realny Światem Bytów w celu odróżnienia go od pozostałych czterech wyodrębnionych Światów.

Obserwator posiadający Umysł tworzy w Umyśle reprezentacje zaobserwowanych jakości ze Świata Bytów, które gromadzi w zasobach pamięci. Powstaje w Umyśle Obserwatora nowy świat, nazywany przez PSTeorię Światem Obiektów. Świat Obiektów wpływa na decyzje Obserwatora. Obserwator podejmujący decyzje nie ma kontaktu ze Światem Bytów, ma tylko kontakt ze Światem Obiektów w swoim Umyśle. Świat Obiektów fragmentami jest niezgodny ze Światem Bytów, gdyż doszło do przekłamań w procesie jego tworzenia.

Z chwilą gdy Obserwator posiadający Umysł uzyskuje wolną wolę i świadomość, w jego Umyśle zaczyna się tworzyć Świat Celów, który zawiera projekty rzeczywistości w postaci Celów, do realizacji których dąży Obserwator. Świat Celów jest istotny, ponieważ większość świadomych działań Obserwatora zmierza do realizacji zaprojektowanych przez niego Celów.

Obserwator uzyskuje zdolność komunikacji. Przekazuje innym jednostkom Informacje w postaci Komunikatów; formy Komunikatów mogą być różne. Komunikaty kreują czwarty świat – Świat Komunikatów. On również jest istotny, gdyż musimy mieć świadomość, że zarówno Obiekt, jak i Cel oraz Komunikat mogą być niezgodne z Bytem, którego dotyczą. Mogą być również niezgodne wzajemnie ze sobą. Obserwator przekazuje Komunikat, który nie musi odzwierciedlać opisywanej jakości ze Świata Bytów, może być niezgodny z jej reprezentacją umysłową, istniejący Cel może być w błędny sposób komunikowany innym. Dlatego ważne jest, aby zdawać sobie sprawę, że Komunikat jest tylko Komunikatem, czyli formą przekazywania Informacji.

Ta często występująca niezgodność pomiędzy jakością ze Świata Bytów a jej reprezentacją umysłową ze Świata Obiektów oraz Komunikatem ze Świata Komunikatów spowodowała konieczność wyodrębnienia każdego ze Światów oraz uświadomienia sobie, do którego Świata dana jakość należy.

W przypadku nieporozumienia pozwala to ustalić, w którym Świecie tkwi przyczyna niezgodności: czy mówimy o różnych Bytach, czy mamy różne reprezentacje umysłowe tego samego Bytu, czy mówimy o różnych Celach, oraz czy Komunikat w sposób poprawny przekazuje Informację o jakości, którą badamy.

Te często występujące niezgodności, mające swe źródło w czterech wymienionych Światach, uzasadniły kreację piątego świata – Świata Systemów, który zawiera strukturalne modele jakości ze Świata Bytów. Światy Obiektów, Celów i Komunikatów są subiektywne, zależne od Obserwatora. Świat Systemów z założenia jest obiektywny, bo jest strukturalnym modelem przekroju świata rzeczywistego wzdłuż Zmiany, do kreacji którego to modelu różni Obserwatorzy używają tych samych narzędzi składających się na Skrzynkę Narzędzi Strukturalnych.

1.4. Co to jest Panstrukturalna Teoria Wszystkiego?

Panstrukturalna Teoria Wszystkiego (PSTeoria) jest opisem rzeczywistości na najwyższym poziomie abstrakcji. Panstrukturalna Teoria wszystkiego składa się ze zbioru Wzorców Strukturalnych i zależności między nimi.

Część fenomenów PSTeorii jest przejściowo opisana za pomocą Przybliżeń PSTeorii. W miarę rozwoju PSTeorii Przybliżenia będą sukcesywnie zastępowane definicjami Wzorców Strukturalnych, na które dane Przybliżenie wskazuje.

Wzorce Strukturalne są opisywane za pomocą Definicji CO. Zależności między nimi są opisywane za pomocą Postulatów; niektóre z nich w przyszłości mogą zostać udowodnione i przybrać postać Twierdzeń. Definicje JAK są propozycją metody badania fragmentów rzeczywistości zawierających dany Wzorzec Strukturalny.

Definicja:

CO: Wzorzec Strukturalny jest to szkielet strukturalny fragmentu rzeczywistości, którego każda składowa odzwierciedla związek tego fragmentu rzeczywistości ze Zmianą.

JAK: Wzorzec Strukturalny to granica ciągu Przybliżeń PSTeorii. Każde bliższe granicy Przybliżenie opisuje w sposób doskonalszy związek fragmentu rzeczywistości ze Zmianą.

Definicja:

Opis fragmentu rzeczywistości zawierającego dany Wzorzec Strukturalny nazywamy w PSTeorii Implementacją Wzorca Strukturalnego.

Definicja:

Przybliżenie PSTeorii, zwane Przybliżeniem Wzorca Strukturalnego, to odległy opis Wzorca Strukturalnego, powstały na bazie wolnych skojarzeń wspólnych ze Wzorcem.

Definicja:

Kierunek PSTeorii to zbiór wszystkich Przybliżeń PSTeorii danego Wzorca Strukturalnego.

Postulat:

Może istnieć równoległe wiele Przybliżeń PSTeorii danego Wzorca Strukturalnego, z których każde zawiera nową niepełną Informację.

Postulat:

W procesie poszukiwań ujawniane są kolejne skojarzenia, na bazie których budowane jest doskonalsze Przybliżenie PSTeorii o coraz lepszej zgodności z coraz szerszą grupą skojarzeń. Ostatecznym wynikiem poszukiwań jest Wzorzec Strukturalny.

2. Koncepcja Wielu Światów

Część zawartych w tym fragmencie stwierdzeń pojawiła się we Wstępie, zdecydowałam się je tu powtórzyć w trochę odmiennym ujęciu, gdyż uważam za istotne, by czytelnik dobrze zrozumiał te treści. Wszelkie powtórzenia są zamierzone.

Istnieje Świat Bytów, który obejmuje wszystko to, co istnieje w formie substancjalnej bądź w innej. Pojawia się Obserwator tego, co istnieje. Obserwator w wyniku Procesu Obserwacji stwarza fenomeny, które wcześniej nie istniały. Stworzone przez Obserwatora fenomeny też należą do Świata Bytów. Stworzone przez Obserwatora fenomeny to różne stadia Informacji. Celem zwiększenia czytelności wykładu podzieliłam stworzone przez Obserwatora fenomeny na podświaty Świata Bytów: Świat Obiektów, Świat Komunikatów i Świat Celów. Te trzy Światy są zależne od Obserwatora, są subiektywne. Oznacza to, że każdy Obserwator kreuje inny, własny Świat Obiektów, własny Świat Komunikatów i własny Świat Celów. Ta wielość Światów prowadzi do licznych nieporozumień pomiędzy Obserwatorami, pojawia się zatem konieczność wykreowania piątego świata, który będzie obiektywny. PSTeoria nazywa ten świat Światem Systemów.

Według PSTeorii bez Umysłu świat realny jest czymś na kształt wielowątkowego procesu Zmian, realizowanego w obrębie Wszechświata. Gdy nie ma Umysłu, nie ma odrębnych Bytów, jest jedność Wszechświata. Gdy nie ma Umysłu, nie ma życia. To Umysł klasyfikuje, wyodrębnia z jedności i nazywa różne Byty oraz formy ich istnienia. Na świat realny składa się wszystko to, co istnieje. Zarówno to, co odkryte, jak i to, co nieodkryte, między innymi materia, energia, ideały. Fenomeny te wypełniają Wszechświat we wszystkich realnych Wymiarach. Ulegają Zmianom.

Byt jest fragmentem świata realnego, z jakiegoś powodu wyodrębnionym z jedności Wszechświata przez Umysł. Byt istnieje realnie.

Jeśli mówimy o Umyśle, to mamy na myśli Umysł konkretnej jednostki, którą nazywamy Obserwatorem. Obserwator obserwuje Wszechświat i zdobywa o nim Informacje. Umysł ma swoje narzędzia, które pomagają mu w realizacji Celów. Podstawowe narzędzia Umysłu to Obiekty, które są reprezentacjami umysłowymi Bytów realnych. Konkretnie

Pojęcia są nazwami tych Obiektów. Obiekt jest obrazem Bytu w Umyśle, rzutem Bytu na płaszczyznę Umysłu i istnieje tylko w Umyśle.

Umysł Obserwatora posiada Cele. Cel jest projektem nowego stanu fragmentu rzeczywistości lub projektem nowego wzorca jego Zmienności. Zrealizowany Cel najczęściej przynosi korzyść Właścicielowi Umysłu, który wytyczył dany Cel i dążył do jego realizacji.

Umysł funkcjonuje w taki sposób, że przetwarza Informację. Umysł pobiera Informację o Wszechświecie w formie Danych (Wyników Obserwacji dokonanej za pomocą zmysłów lub przyrządów pomiarowych) oraz w formie Komunikatów. Komunikat jest czymś więcej niż czystą Informacją. W przypadku Komunikatu możemy wskazać jego Nadawcę, Odbiorcę oraz Nośnik Informacji. Umysł bez Informacji nie realizuje swojej Funkcjonalności.

Dla badanego Bytu, oprócz obrazu tego Bytu, w formie Obiektu, w Umyśle Obserwatora, można skonstruować System – model strukturalny Bytu odzwierciedlający przekrój tego Bytu wzdłuż Zmiany – i stworzyć sobie obraz tego Systemu w Umyśle. Obiekt jest reprezentacją Bytu w Umyśle, może to być zarówno reprezentacja potoczna, jak i reprezentacja naukowa. System jest strukturalną definicją Bytu. Zdefiniowany dla danego Bytu System może zostać dostarczony w formie Komunikatu do Umysłu innego Obserwatora, który stworzy sobie Obiekt (reprezentację umysłową) tego Systemu. Obserwator może mieć w swoim Umyśle Obiekt Bytu i Obiekt Systemu tego Bytu.

System jest Bytem idealnym, nie istnieje w świecie rzeczywistym. Jego obraz powstanie i będzie istniał w Umyśle Obserwatora tak jak obrazy Bytów idealnych. Można sformułować postulat, że Byty idealne istnieją tylko jako Informacja, nie istnieją w formie fenomenów substancjalnych.

W PSTeorii przyjmuje się obecnie, że idealny opis Wszechświata za pomocą pojęć strukturalnych jest opisem rzeczywistości na najwyższym poziomie abstrakcji. Realizowany opis strukturalny dąży do tego, by być opisem na najwyższym poziomie abstrakcji. Istnieją równoległe opisy rzeczywistości na poziomie potocznym lub na poziomie naukowym.

Umysł należy do Właściciela Umysłu. Obiekty dotyczące tego samego Bytu, ale znajdujące się w Umysłach różnych Właścicieli będą się różnić. Bezbłędnie odwzorowane obrazy Systemu, który opisuje strukturalnie badany Byt, są jednakowe w Umysłach różnych Właścicieli.

PSTeoria i Skrzynka Narzędzi Strukturalnych dostarczają narzędzi pojęciowych do systemowego, strukturalnego i holistycznego opisu świata.

2.1. Pięć Światów

2.1.1. Celowość wprowadzenia podziału na pięć Światów

Wiele nieporozumień między ludźmi wynika z błędnego przypisania danej Informacji do innego Świata. Ludzie myślą, że mówią o Świecie Bytów, podczas gdy mówią o swoim Świecie Obiektów lub o Świecie Komunikatów rozpowszechnianym przez jakieś medium. Wiele nieporozumień wynika z mającej błędne podstawy pewności Obserwatora. Obserwator jest całkowicie pewny, że w swoim Świecie Obiektów ma zapisany obraz świata adekwatny do rzeczywistości. Pomija fakt, że istnieje wiele przekłamań w procesie tworzenia Świata Obiektów. Wiele nieporozumień jest spowodowanych przyjęciem przez Obserwatora błędnego założenia, że inni Obserwatorzy zbudowali taki sam Świat Obiektów jak on.

2.1.2. Podział na pięć Światów

Każdy z wymienionych poniżej Światów zawiera Informacje w określonym stadium.

1. Świat Bytów jest to świat realny, zawiera to, co podlega obserwacji. Stadium Preinformacji.
2. Świat Obiektów jest to rzut tego, co obserwowane, na płaszczyznę Umysłu. Stadium reprezentacji umysłowych. Informacje o zaobserwowanych fenomenach ze Świata Bytów zostają zapisane w Umyśle w postaci reprezentacji umysłowych. Cały zbiór reprezentacji umysłowych nazywamy Wiedzą. Zapisane w Wiedzy Informacje niekoniecznie muszą być adekwatne do opisywanej rzeczywistości, mogą ukazywać fałszywy obraz rzeczywistości.
3. Świat Komunikatów jest to świat przekazu Informacji. Stadium Komunikatów. Komunikat przenosi Informację od Nadawcy do

Odbiorcy. Informacja ta dotyczy Świata Obiektów Nadawcy Informacji i będzie współtworzyła Świat Obiektów Odbiorcy Informacji. Informacja ta może być niezgodna ze źródłowym fragmentem Świata Bytów.

4. Świat Celów jest to projekt Zmian tego, co obserwowane, istnieje tylko w Umyśle. Stadium Celów.
5. Świat Systemów zawiera modele strukturalne tego, co obserwowane. Stadium definicji strukturalnych. W procesie abstrahowania pozbawiamy bryłę Wszechświata wszelkich aspektów poza aspektem strukturalnym powiązaniem ze Zmianą i otrzymujemy przekrój świata realnego wzdłuż Zmiany. Świat Systemów modeluje ten przekrój.

Obiekt, Definicja strukturalna, Cel i Komunikat są Bytami i mogą być poddane obserwacji. Według PSTeorii Byty idealne (niesubstancjalne) też są realne, bo istnieją. Świat realny to coś więcej niż świat materialny.

2.1.3. Relacje pomiędzy Światami

Informacja, która krąży pomiędzy Światami, dotyczy między innymi Struktury, Zmienności i Stanu Świata Bytów.

Świat Bytów to istniejące Byty i ich Zmienności. Świat Bytów jest wielowymiarowy, co oznacza, że Byty mogą istnieć w różnych Wymiarach. Mogą istnieć również w Wymiarach, których nie można zbadać zmysłami lub urządzeniami pomiarowymi.

Świat Obiektów istnieje w Umyśle i składa się z zapisanych w Umyśle zinterpretowanych Informacji o Świecie Bytów. Każda Informacja zapisana w Świecie Obiektów posiada Znaczenie. Znaczenie między innymi określa rolę danego Obiektu w jego Środowisku. Celowo napisałam, że zapisana w Świecie Obiektów Informacja określa rolę Obiektu w jego Środowisku, a nie rolę Bytu – te dwie jakości mogą się różnić, gdyż rola Bytu w Środowisku może być błędnie odczytana lub błędnie zinterpretowana i zapisana. Nie istnieje Informacja bez swojego Znaczenia, nie istnieje Informacja, której nie można umieścić w jakimś Kontekście. Znaczenie Informacji można określić tylko w konkretnym Kontekście, w innym Kontekście to Znaczenie może być odmienne. Dlatego mówimy, że Znaczenie Informacji zależy od Kontekstu. Taka jakość bez określonego Znaczenia jest albo Preinformacją, albo surowym, nie

zinterpretowanym Wynikiem Obserwacji pobranym przez Obserwatora. W powstawaniu Świata Obiektów uczestniczą jakości ze Świata Bytów: Obserwator, Proces Obserwacji, Proces Interpretacji nadający Znaczenie oraz Proces Zapisu zinterpretowanych Informacji w magazynie Wiedzy. Świat Obiektów zależy również od posiadanej Wiedzy, która jest wykorzystywana przy tworzeniu nowych Interpretacji i Znaczeń.

Na Świat Obiektów składają się między innymi Obiekty, Teorie, Modele i Interpretacje:

- potoczne,
- naukowe,
- strukturalne.

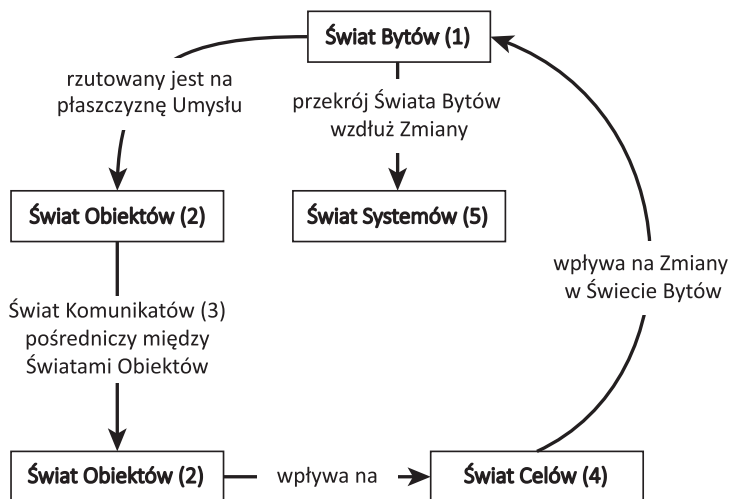
Na Świat Obiektów składają się również bitmapy fenomenów Świata Bytów – obrazy tych fenomenów uzyskane za pośrednictwem zmysłów, nie poddane Interpretacji, choć używane przy tworzeniu Interpretacji i skojarzone z Interpretacją.

Należy zdefiniować pojęcia: Teoria, Model, Interpretacja, Znaczenie z perspektywy PSTeorii.

Świat Systemów jest zbudowany z Informacji dotyczących przekroju świata realnego wzdłuż Zmiany; uzyskujemy go ze Świata Bytów w procesie abstrahowania. Musimy odrzucić wszystkie aspekty świata realnego poza aspektem strukturalnym związanym ze Zmianą, aby otrzymać przekrój świata realnego wzdłuż Zmiany. Skrzynka Narzędzi Strukturalnych zawiera narzędzia do tworzenia modeli fenomenów należących do tego przekroju. Model fenomenu należącego do przekroju Świata Bytów wzdłuż Zmiany jest jednocześnie modelem strukturalnym odpowiadającego mu fenomenowi ze Świata Bytów. Modele strukturalne różnych fenomenów ze Świata Bytów tworzą Świat Systemów.

Świat Celów zawiera Informacje o pożądanym dla Bytu Podmiotowego Stanie Świata Bytów. Świat Celów wpływa na Zmiany w Świecie Bytów poprzez aktywizowanie Zmienności (działań) Bytu Podmiotowego mających na celu wprowadzenie w Świecie Bytów (tym realnym) pożądaných, a zdefiniowanych w Świecie Celów Zmian.

Świat Komunikatów przenosi Informację pomiędzy różnymi Światami Obiektów, pomiędzy Umysłami różnych jednostek. Komunikat wpływa na postać Obiektu w Umyśle Odbiorcy Komunikatu, czyli wpływa na Świat Obiektów Odbiorcy Komunikatu.

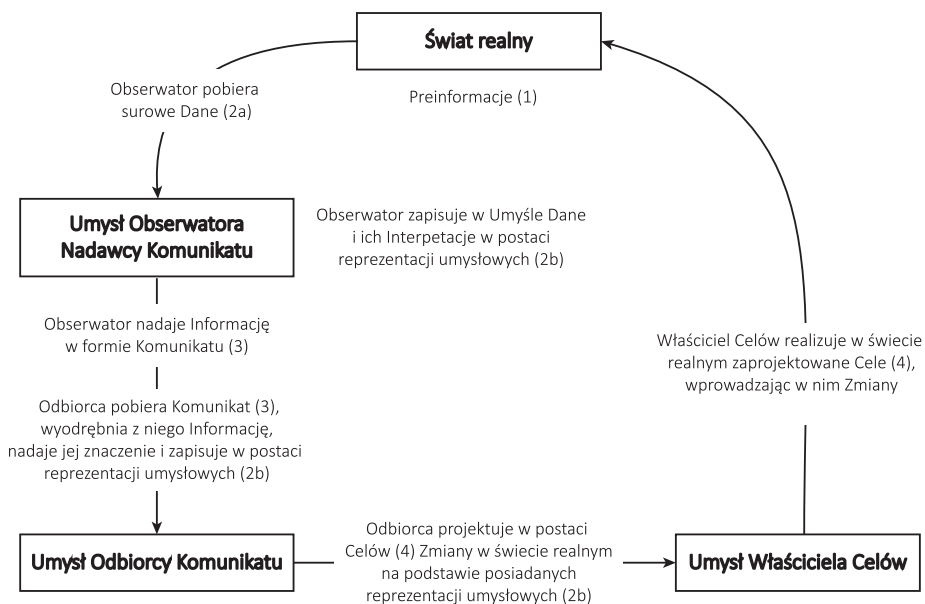

Rys. 1. Relacje między pięcioma Światami.

2.1.4. Informacja w Koncepcji Wielu Światów

Każdy z pięciu Światów jest wyodrębniony ze względu na stadium Informacji, które w nim występuje. Ponieważ poznajemy Świat Bytów między innymi za pomocą zmysłów pobierających Informację i Umysłu interpretującego Informację, więc Informacja, podstawowy zasób Umysłu, jest kluczowym wyróżnikiem podziału na pięć Światów.

Jeśli nie ma fazy Komunikatu, to Obserwator jest jednocześnie Właścicielem Celów. Każdy Świat występuje tam, gdzie występuje odpowiednie dla niego stadium Informacji. Celem zwiększenia klarowności rysunku pominięto na nim Stadium 5. (Definicji Strukturalnych) – będzie ono występowało tam, gdzie reprezentacja umysłowa, gdyż jest to alternatywna reprezentacja umysłowa.

Rys. 2. Stadia Informacji. Przepływ Informacji między Światami.

Definicje kolejnych stadiów Informacji:

- Stadium 1. Preinformacja w Świecie Bytów. Każdy fenomen ze Świata Bytów – świata realnego – stanowi Preinformację, na podstawie której może powstać zapis Informacji w Umyśle Odbiorcy Informacji lub Odbiorca uaktywni inną Reakcję na tę Preinformację.
- Stadium 2a. Dane (Wyniki Obserwacji) w Świecie Obiektów. Pośrednie stadium pomiędzy Preinformacją a Informacją posiadającą Znaczenie (reprezentacją umysłową). Surowe Dane nie posiadają Znaczenia, są pobierane przez Obserwatora zmysłami lub urządzeniami pomiarowymi i zapisywane. Dopiero Interpretator nadaje Danym Znaczenie.
- Stadium 2b. Reprezentacja umysłowa w Świecie Obiektów. Zapisana w Umyśle postać Informacji, która posiada określone Znaczenie. Surowa Dana nie wywołuje innej Reakcji poza jej zapisem. Przydzielone Znaczenie Informacji wpływa na późniejszy wybór Reakcji lub wchodzi jako komponent w skład bardziej złożonych reprezentacji umysłowych, zwanych Modelami.
- Stadium 3. Komunikat w Świecie Komunikatów. Informacja

przekazywana celowo w określonej Formie. Komunikat posiada Nośnik, Formę, Wartość, Nadawcę i Odbiorcę. Komunikat nie musi być symboliczny, może być materialny – jak odór u skunksa.

- Stadium 4. Cele w Świecie Celów. Informacja o pożądanym Stanie Bytów lub innych fenomenów świata realnego. Cele aktywizują działania Właściciela Celów, ukierunkowane na doprowadzenie Stanu świata realnego do Stanu pożądanego przez Właściciela Celów.
- Stadium 5. Informacja w postaci Definicji i Modeli Strukturalnych fenomenów Świata realnego tworzy Świat Systemów. Modele Strukturalne fenomenów ze Świata Bytów składają się na reprezentację strukturalną przekroju Świata Bytów wzdłuż Zmiany.

Postulat:

Jeśli Odbiorca Informacji nie posiada żadnego aktywnego Mechanizmu Reakcji na określoną Preinformację, to dla tego Odbiorcy dany fenomen nie niesie Informacji. Z perspektywy Odbiorcy Informacji istnieje tylko nieodebrana przez Odbiorcę Preinformacja.

Postulat:

Tylko Informacja posiadająca Znaczenie może wywołać Reakcję inną niż zapis. Znaczenie nadawane jest w Kontekście. W różnych Kontekstach Informacja może mieć nadawane różne Znaczenia. Bez Znaczenia mamy tylko szum Preinformacji lub zapisane bezwartościowe Dane.

Przyjmuje się, że Kontekst pełni rolę przy nadawaniu Znaczenia u Odbiorców, u których w odbiorze Informacji pośredniczy Umysł. Człowiek część Informacji pobiera bez pośrednictwa Umysłu – są to według PSTeorii również Informacje, bo człowiek posiada Mechanizmy Reakcji na źródłowe Preinformacje. Może zaistnieć odmienna Reakcja na tę samą Preinformację w innych warunkach Środowiska. Można sformułować postulat, że mamy wówczas do czynienia z wieloma Informacjami i Odbiorca reaguje inaczej ze względu na współwystępowanie innych Informacji. Reaguje nie na jedną Informację, a na zespół współwystępujących Informacji.

Problem:

Czy Informacje odbierane bez pomocy Umysłu posiadają Znaczenie? Znaczenie kojarzy nam się najczęściej z narzędziem Umysłu. Można sformułować postulat, że Informacje te posiadają Znaczenie, gdyż

w określonym Kontekście są przyczyną konkretnej Reakcji. Gdyby natomiast Reakcje na daną Preinformację były losowe, nie moglibyśmy mówić o istnieniu Znaczenia tej Informacji.

Problem:

Czy możemy mówić o Znaczeniu Informacji w przypadku jednorazowej Reakcji na Preinformację? Nie wiemy, czy w przypadku powtórzeń wystąpiłaby losowość, czy nie. Moja obecna odpowiedź brzmi: tak, gdyż nastąpiła konkretna Reakcja na Preinformację. Ale mam w tym zakresie pewne wątpliwości. Być może w przypadku Reakcji losowych Odbiorcy Informacji na daną Preinformację możemy mówić o Informacji bez konkretnego Znaczenia. Tu pojawia się wstępna definicja Znaczenia Informacji jako zbioru Reakcji, do aktywizacji których przyczynia się dana Informacja.

Postulat:

Znaczenie Informacji nie jest obiektywne, jest to zawsze Znaczenie dla konkretnego Odbiorcy. Informacja może zmieniać Znaczenie dla konkretnego Odbiorcy przy aktywizacji kolejnych Kontekstów.

Postulat:

Informacja współkształtuje Świat Obiektów w Umyśle Odbiorcy Informacji.

Ta sama Preinformacja może zostać pobrana przez Odbiorcę¹ i zapisana w postaci reprezentacji umysłowych lub może wywołać Reakcję, gdyż Odbiorca¹ posiada Mechanizm Reakcji na nią. Jednocześnie będzie tylko Preinformacją dla Odbiorcy², który nie posiada Mechanizmu Reakcji lub ten Mechanizm, mimo że istnieje, nie reaguje na daną Preinformację.

Odbiorca może posiadać Mechanizm Reakcji, ale może nie pobrać Informacji w szumie Preinformacji.

2.1.5. Wędrówka po Światach

Uświadomiłam sobie konieczność ukazania związków pomiędzy podstawowymi fenomenami ze Świata Bytów i Świata Systemów (w Świecie Obiektów będziemy mieli reprezentacje umysłowe tych fenomenów). Mam nadzieję, że to wyjaśnienie pogłębi zrozumienie tematu u czytającego.

1. Jesteśmy w Świecie Bytów: rozpatrujemy dwa niepowiązane Byty.
2. Przenosimy się w Świat Systemów: dla każdego Bytu tworzymy model strukturalny – System.
3. Wracamy do Świata Bytów: pojawia się Zmiana, której Źródłem jest jeden z badanych Bytów, a Odbiorcą drugi. Drugi Byt reaguje Reakcją na Zmianę pierwszego Bytu. Zmiana ta łączy wcześniej niepowiązane Byty Wiązaniem.
4. Przenosimy się w Świat Systemów: Dla Zmiany i Reakcji na tę Zmianę łączących wspomniane dwa Byty budujemy model strukturalny – Oddziaływanie.
5. Wracamy do Świata Bytów: dzięki Zmianie i Reakcji pojawia się złożony z tych dwóch Bytów i łączących je Zmiany oraz Reakcji Układ, który posiada określoną Funkcjonalność.
6. Układ Bytów jest stabilny między innymi wówczas, gdy Zmiana Bytu₁ jest stała przy (pewnym marginesie tolerancji) lub realizuje pewien powtarzalny wzorzec oraz Reakcja Bytu₂ koresponduje z tą Zmianą, to znaczy też jest stała lub realizuje powtarzalny wzorzec adekwatnie do wzorca Zmiany Bytu₁. Układ Bytów może się stabilizować w różnych warunkach.

2.1.6. Byt Kreujący

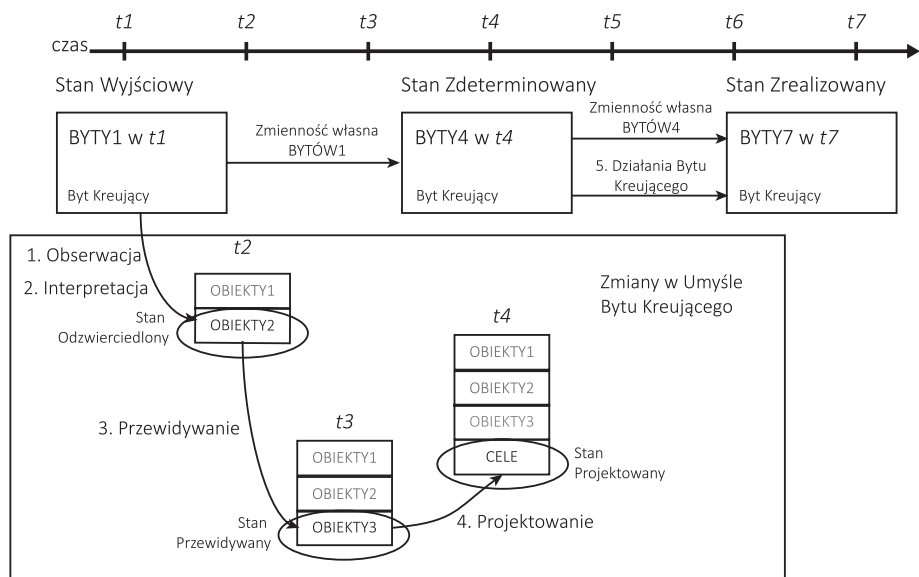
2.1.6.1. Różne Stany Świata Bytów

Istoty żywe adaptują się do Środowiska na drodze ewolucji lub przekształcają Środowisko według swoich potrzeb.

Definicja:

Byt, który przekształca Środowisko według swoich potrzeb, nazwiemy Bytem Kreującym.

Ukażemy zmiany w Umyśle Bytu Kreującego i zmiany w Świecie Bytów pod wpływem przekształcających Środowisko działań Bytu Kreującego. Zarówno Środowisko Bytu Kreującego, jak i on sam są częścią Świata Bytów. Zmiany te ukażemy na osi czasu.

Rys. 3 Udział Bytu Kreującego w kształtowaniu Zmian w świecie realnym.

Obrazy Świata Bytów w Umyśle oznaczone na rysunku nazwami OBIEKTY1, OBIEKTY2, OBIEKTY3 mogą w kolejnych przedziałach czasu mieć zmienioną postać, gdyż procesy Pamięci, Obserwacji i Interpretacji mają wpływ na ich Zmianę. Oznaczenia BYTY1 w chwili $t1$, BYTY4 w chwili $t4$ informują, że Świat Bytów w każdym przedziale czasu ma inną postać.

Definicja:

Stan Wyjściowy to Stan Bytu Kreującego i jego Środowiska w chwili rozpoczęcia procesu poznawania i przekształcania Świata Bytów przez Byt Kreujący.

Definicja:

Stan Zdeterminowany to Stan Bytu Kreującego i Stan jego Środowiska uzyskany w wyniku Zmienności własnej Bytu Kreującego i jego Środowiska z wyłączeniem Zmienności Procesu Osiągania Celu. Jest to Stan Osiągnięty z pominięciem intencjonalnych działań Bytu Kreującego.

Definicja:

Stan Odzwierciedlony to obraz w Umyśle Stanu Bytu Kreującego i Stanu jego Środowiska, uzyskany w procesie poznawania Świata Bytów

przez Byt Kreujący. Do uzyskania Stanu Odzwierciedlonego prowadzą dwa główne procesy: Obserwacja i Interpretacja.

Definicja:

Stan Przewidywany to obraz w Umyśle przewidywanego Stanu Bytu Kreującego i Stanu jego Środowiska w określonej chwili przyszłości, uzyskany w procesie Przewidywania. Obraz ten jest wykreowany na podstawie Stanu Odzwierciedlonego, odkrytej Zmienności i odkrytych Tendencji Środowiskowych.

Definicja:

Stan Projektowany to projekt w Umyśle Stanu Bytu Kreującego i Stanu jego Środowiska, uzyskany w Procesie Projektowania pożądanego Stanu Świata Bytów. Projekt ten jest kreowany na podstawie Stanu Odzwierciedlonego, Stanu Przewidywanego, odkrytych Zmienności i Tendencji Środowiskowych.

Definicja:

Stan Zrealizowany to wynik Zmienności własnej Bytu Kreującego i jego Środowiska oraz działań Bytu Kreującego w ramach Procesu Osiągania Celów składających się na Stan Projektowany.

2.1.7. Świat Bytów – świat realny

Świat Bytów składa się z wszelkich fragmentów rzeczywistości we wszystkich realnych Wymiarach. Niektóre z tych fragmentów zostały wyodrębnione przez Umysł i mają swoje odpowiedniki w postaci reprezentacji umysłowych zapisanych w Umyśle (przyjmuję, że zasoby Wiedzy są częścią Umysłu). Byty istnieją realnie. Zaproponowany poniżej podział ma za punkt odniesienia Informację. Prezentowany podział Świata Bytów na poziomy, przeprowadzony zgodnie z przebiegiem procesu poboru i przetwarzania Informacji, jest jednym z możliwych. Wyróżniam ten podział, ponieważ moim zdaniem to elementy wymienione w tym podziale determinują postać naszej Wiedzy o Świecie Bytów, a nasza Wiedza o Świecie Bytów wpływa na nasze decyzje i działania. Wstępnie wyodrębniłam w Świecie Bytów następujące poziomy:

- poziom Przedmiotu Obserwacji,
- poziom Obserwatora,
- poziom Procesu Obserwacji,

- poziom Interpretatora,
- poziom przechowywania danych,
- poziom wykorzystywania zapisanych danych.

Proces Obserwacji jest przeze mnie w małym stopniu zbadany i obecnie tylko sygnalizuję kierunki badań.

Poziom Przedmiotu Obserwacji

Przedmiotem Obserwacji może być wszystko, co realnie istnieje, również w postaci Bytów idealnych, takich jak liczba. Wstępny podział poziomu Przedmiotu Obserwacji na podpoziomy:

- materialny,
- energetyczny,
- Bytów idealnych,
- Zmienności,
- inne nie wymienione.

Ostatni podpoziom zawiera fenomeny, których nie można zaliczyć do podpoziomów wymienionych z nazwy, również te nie odkryte.

Poziom Obserwatora

Zastanawiałam się, co odróżnia ten poziom od poziomu dotyczącego Procesu Obserwacji. Dlaczego należy go wyodrębnić? Otóż w Procesie Obserwacji zawsze mamy podmiot Obserwacji – Obserwatora. Konkretny Byt zbiera dla siebie Informacje o otaczającym go świecie.

Obserwator wpływa na to, które jakości, Byty podlegają jego Procesowi Obserwacji, w jaki sposób patrzy, co dostrzega, a co pomija. Proces Obserwacji jest zniekształcany przez Obserwatora. Wpływ na kształt Procesu Obserwacji mają:

- pamięć Obserwatora,
- jego reprezentacje umysłowe,
- jego Cele,
- mechanizm uwagi,
- dominanty środowiskowe (figury wyróżniające się z tła),

- zaktywizowany Kontekst,
- inne nie wymienione.

Poziom Procesu Obserwacji

Ten poziom ogranicza się tylko do pobierania Danych i ich zapisu. Zależy między innymi od rodzaju i jakości zmysłów lub przyrządów pomiarowych oraz kodów, za pomocą których zapisuje się Dane, a także sposobu zapisu. Informacja na tym poziomie nie jest celowo przetwarzana, choć poprzez kodowanie może ulec transformacji lub okrojeniu. Wyróżnione podpoziomy:

- pobieranie Danych za pomocą zmysłów lub przyrządów pomiarowych,
- kodowanie Danych,
- zapisywanie zakodowanych Danych.

Pobieranie Informacji nie jest obiektywne, zależy między innymi od:

- Obserwatora,
- celów Obserwacji,
- rodzaju i jakości posiadanych zmysłów i urządzeń pomiarowych,
- inne nie wymienione.

Wszystkie te zmienne stanowią swoiste filtry w procesie pobierania Informacji. W Procesie Obserwacji nie jest pobierana pełna Informacja, ale ta zgodna z powyższymi filtrami. Sposób kodowania i zapisu ma również wpływ na jakość dostępnych później Informacji, część Danych może być w tych procesach bezpowrotnie tracona.

Poziom Interpretatora

Po pobraniu Informacji w formie Danych przychodzi pora na jej Interpretację, czyli nadanie jej Znaczenia. Informacja bez Kontekstu nie niesie Znaczenia, dlatego na tym poziomie dodawany jest również Kontekst. Część procesów nadawania Znaczenia odbywa się poza świadomością, mniejsza część Interpretacji to efekt świadomych procesów myślowych. Tu wyróżniamy podpoziomy:

- Interpretacja Danych – nadanie Znaczenia,

- tworzenie skojarzeń z Kontekstem,
- zapis Interpretacji w postaci reprezentacji umysłowej.

Dołączyłam do tej fazy również zapis Interpretacji, gdyż bez zapisu Interpretacja znika. Interpretacja jest zależna od Interpretatora, różne osoby mogą w odmienny sposób zinterpretować te same Dane. Na nadawane znaczenie będą miały wpływ między innymi:

- Pamięć Interpretatora (między innymi procesy przywoływania z Pamięci, pamięć operacyjna),
- jego reprezentacje umysłowe,
- jego Cele,
- jego wartości,
- jego zasady,
- jego strategię umysłową,
- sprawność procesów umysłowych,
- zaktywizowane Konteksty,
- inne nie wymienione.

Poziom przechowywania Danych

Na tym poziomie znajdą się między innymi procesy obejmujące przechowywanie surowych Wyników Obserwacji oraz ich Interpretacji w postaci reprezentacji umysłowych. Dane i reprezentacje umysłowe z czasem będą ulegały zatarciu i przekształceniu, przeciwdziałając temu wykorzystanie Pamięci zewnętrznych – dlatego wyróżniłam dwa podpoziomy:

- Pamięć wewnętrzną,
- Pamięci zewnętrzne.

Poziom wykorzystywania zapisanych Danych

Do tworzenia nowych Interpretacji bądź podejmowania decyzji wykorzystujemy zapisane w pamięci Wyniki Obserwacji i reprezentacje umysłowe. Na tym poziomie istotne będą między innymi:

- procesy przywoływania Informacji z pamięci,

- Pamięć operacyjna, w której wszelkie Informacje są przetwarzane,
- procesy i strategie umysłowe,
- inne nie wymienione.

2.1.8. Świat Obiektów – rzut świata realnego na płaszczyznę Umysłu

Świat, w którym żyjemy, jest w większości wytworem Umysłu. To nie znaczy, że nie ma świata realnego; to zdanie oznacza, że najczęściej jesteśmy obecni w świecie pojęć, myśli i swoich wyobrażeń, a to są wytwory Umysłu. W Świecie Obiektów znajdziemy reprezentacje umysłowe fenomenów świata realnego, fragmentów rzeczywistości wyodrębnionych z jedności Wszechświata przez Umysł. Używam w stosunku do tych reprezentacji umysłowych sformułowania: rzut na płaszczyznę Umysłu, ponieważ nie jest to reprezentacja dokładnie odzwierciedlająca fragment rzeczywistości, a jedynie mocno uproszczone, często zniekształcone odwzorowanie.

Świat Obiektów jest rzutem (projekcją) świata realnego, istnieje tylko w Umyśle i w zapisach pamięci. Jest zdeterminowany przez nasze mechanizmy postrzegania i kodowania w Umyśle. Światy Obiektów w Umysłach różnych ludzi są subiektywne. Nie istnieje jeden, obiektywny Świat Obiektów, bo każdy Świat Obiektów to rzut świata realnego na płaszczyznę konkretnego, posiadającego swoje uwarunkowania Umysłu. Występuje niefortunny związek nazw: subiektywny Świat Obiektów i przymiotnik „obiektywny”. Moim zdaniem przymiotnik „obiektywny” powinien być wykreślony ze słownika, bo nie istnieje idealny obraz świata rzeczywistego, a tylko idealny opis byłby obiektywny. Nie istnieją „obiektywne opinie”, istnieją tylko opinie współdzielone przez większą liczbę osób.

Składniki Świata Obiektów istnieją jako iluzja – iluzja, w której żyjemy. Iluzja, zgodnie z którą postępujemy. Składniki Świata Obiektów mogą być subiektywne (specyficzne dla danej jednostki) lub współdzielone z innymi. Świat Obiektów w Umyśle danej jednostki różni się od Świata Obiektów innej jednostki, choć mogą istnieć współdzielone reprezentacje umysłowe. Przykładem Obiektów współdzielonych przez różne jednostki są obiekty matematyczne lub wyuczona wiedza dotycząca konkretnej dziedziny nauki.

Podstawowym błędem, powszechnie występującym, jest fakt, że ludzie mylnie przyjmują swój własny, subiektywny Świat Obiektów za realny Świat Bytów. Światów Obiektów jest tyle, ilu jest ludzi, co oznacza, że każdy z nas w odmienny sposób odwzorowuje świat realny w swoim Umyśle. Oczywiście niektóre odzwierciedlenia fragmentów rzeczywistości mamy takie same jak inni.

Nie badałam Świata Obiektów, to olbrzymia praca. Dlaczego wyróżniłam Świat Obiektów? Każda osoba posiada swój subiektywny Świat Obiektów, różny od Światów Obiektów innych osób. Na decyzje i działania ludzi nie wpływa Świat Bytów, czyli to, co jest, ale posiadany w Umyśle Świat Obiektów. Wszelkie kłótnie, nieporozumienia wynikają z różnic w prywatnych Światach Obiektów. Świat Obiektów nie jest prawidłowym odzwierciedleniem rzeczywistości, jest jej zniekształceniem. Świat Obiektów jest filtrem naszego postrzegania. Człowiek nigdy nie mówi Prawdy, czyli nigdy nie opisuje całkowicie poprawnie tego, co jest. Człowiek co najwyżej mówi niekłamstwo, czyli mówi to, co jest zgodne z jego Światem Obiektów. Przekłamania mogły się pojawić na dowolnym poziomie Procesu Obserwacji i kreacji reprezentacji umysłowych, przekłamania z różnych poziomów mogą się na siebie nakładać.

W Świecie Obiektów można wyróżnić klasy reprezentacji umysłowych:

- reprezentacje umysłowe Bytów substancjalnych,
- reprezentacje umysłowe Bytów idealnych, istniejących tylko jako Informacja,
- reprezentacje umysłowe Zmienności,
- inne nie wymienione.

2.1.9. Świat Komunikatów – świat przekazu Informacji

Dopiero na końcu dodałam Świat Komunikatów do swojej Koncepcji Wielu Światów. Stało się to wówczas, gdy zauważyłam, że zasadniczym kryterium podziału na różne światy i ich poziomy jest Informacja.

Świat Bytów mówi o źródłach i procesie pobierania Informacji. Świat Obiektów skupia się na Interpretacji i zapisie Informacji. Świat Systemów wybiera Informacje związane ze Strukturą i Zmianą. Świat Celów zawiera Informacje o tym, dokąd zmierzamy i co chcemy osiągnąć. Świat Komunikatów mówi o przekazywaniu Informacji. Świat

Komunikatów jest podzbiorem Świata Bytów, bo Komunikat jest Bytem. Dlaczego więc wyróżniłam Świat Komunikatów jako odrębny, a nie włączyłam go jako poziom do Świata Bytów? Otóż Komunikat to odrębny fenomen, który nie jest czystą Informacją, ale również sposobem przekazywania Informacji. Sposobem, od którego zależy zarówno jakość odebranej Informacji, jak i jej późniejsza Interpretacja. Ponadto żyjemy w społeczności, bez komunikacji nie ma społeczeństwa. Świat Komunikatów współkształtuje Światy Obiektów w Umysłach ludzi. Fakt ten wykorzystuje zarówno reklama, jak i propaganda.

W Świecie Komunikatów wyróżniamy poziomy:

- Nadawca Komunikatu, na który składają się podpoziomy:
 - Nadawca,
 - proces kreacji Komunikatu – Zawartości Komunikatu jest nadawana odpowiednia Forma,
 - zapis Komunikatu w określonej Formie na Nośniku (obejmuje kodowanie Komunikatu),
 - proces nadawania Komunikatu – wysłanie Komunikatu do Odbiorcy lub emisja Komunikatu w przestrzeń (tu Odbiorca może być dowolny, musi tylko mieć możliwość odczytu Komunikatu),
 - dystraktory Nadawcy.
- Odbiorca Komunikatu, na który składają się podpoziomy:
 - Odbiorca,
 - proces odbioru Komunikatu – zawiera dwa etapy: pobranie Informacji z Nośnika i odczytanie wraz z rozkodowaniem Informacji,
 - proces Interpretacji – nadanie Znaczenia, umiejscowienie w Kontekście,
 - proces Asymilacji – prosty proces zapisu w Pamięci,
 - proces Akomodacji – zapis w Pamięci z przekształceniem posiadanej Wiedzy,
 - dystraktory Odbiorcy.

2.1.10. Świat Celów – świat projektowany

Świat projektowany to pożądany przez Byt Podmiotowy Stan świata rzeczywistego. Byt zgodnie ze swym Światem Celów uruchamia działania, które mają Stan bieżący fragmentu rzeczywistości doprowadzić do jego Stanu Projektowanego.

Cudzy Świat Celów wpływa na efekty naszych działań. Inny Byt uruchamia działania zgodnie ze swoim Światem Celów. Działania te albo nas wspierają, gdy nasze Cele są zbieżne z cudzymi Celami, albo nam przeszkadzają, blokują, spychają z właściwej ścieżki, gdy cudze Cele są niezgodne z naszymi w zakresie tego samego fragmentu świata rzeczywistego.

Podstawowym problemem, powszechnie występującym, jest fakt, że my projektujemy Świat Celów na podstawie naszego subiektywnego Świata Obiektów – nie na podstawie świata realnego, tylko na podstawie jego obrazu w Umyśle.

Każdy człowiek ma własny Świat Celów. Różni ludzie mogą mieć w zakresie tego samego fragmentu świata rzeczywistego Cele zbieżne lub sprzeczne.

Świat Celów ma wpływ na nasze postrzeganie, interpretowanie, podejmowanie decyzji oraz na podejmowane przez nas działania.

Definicja:

Właścicielem Celów nazywamy Byt posiadający te Cele.

Definicja:

Celem nazywamy projekt Zmian fragmentu rzeczywistości.

Cele definiują pożądane Zmiany w świecie realnym lub nowy, pożądany Stan świata realnego. Cel może wskazywać pożądane Wartości Atrybutów, pożadaną Strukturę lub pożadaną Zmianę w zakresie Zmienności.

Definicja:

Przestrzenią Celów Bytu Podmiotowego nazywamy zbiór wszystkich jego Celów.

Definicja:

Mechanizmem Osiągania Celu nazywamy fragment świata rzeczywistego, który Właściciel Celu wyodrębnił z jedności Wszechświata, aby za jego pośrednictwem osiągać określony Cel.

Mechanizmami Osiągania Celu mogą być zarówno nóż czy taśma produkcyjna, jak i fantazja (wytwór umysłu) lub pustka (nicość).

Definicja:

Proces Osiągania Celu składa się z Mechanizmu Osiągania Celu oraz ciągu Zmian we fragmencie świata rzeczywistego, realizowanych przy pomocy tego Mechanizmu, które prowadzą do osiągnięcia Celu. W wyniku tego procesu wychodzimy ze Stanu Wyjściowego i dochodzimy do Stanu Projektowanego danego fragmentu świata realnego.

Jeśli Mechanizm Osiągania Celu posiada inne Funkcjonalności, to znaczy realizuje inne Zmiany niż te konieczne do osiągnięcia Celu, to Zmiany te nie biorą udziału w Procesie Osiągania Celu.

Definicja:

Procesem Determinowania Celu określonego dla danego fragmentu rzeczywistości nazywamy ciąg Zmian realizowanych przez dany fragment rzeczywistości lub jego Środowisko w sytuacji wyłączenia Mechanizmu Osiągania Celu. W skład procesu wchodzi źródła wyżej wymienionych Zmian i same Zmiany. W wyniku działania tego procesu wychodzimy ze Stanu Wyjściowego i dochodzimy do Stanu Zdeterminowanego.

Własna Zmienność danego fragmentu świata rzeczywistego oraz własna Zmienność jego Środowiska doprowadzają w określonym czasie Stan Wyjściowy do Stanu Zdeterminowanego.

Definicja:

Procesem Realizacji Celu nazywamy ciąg Zmian we fragmencie świata rzeczywistego będących wypadkową Procesu Osiągania celu i Procesu Determinowania Celu. W skład procesu wchodzi źródła wyżej wymienionych Zmian i same Zmiany. W wyniku działania tego procesu wychodzimy ze Stanu Wyjściowego i dochodzimy do Stanu Zrealizowanego.

Bardzo często Stan Projektowany i Stan Zrealizowany są różne, bo wystąpił nieuwzględniony w wyborze Mechanizmu Osiągania Celu

Proces Determinowania Celu. Zatem uzasadnione jest poznanie Procesu Determinowania Celu i uwzględnienie jego wpływu na Proces Osiągania Celu oraz dobór takich Mechanizmów Osiągania Celu, by ten wpływ był korzystny.

Postulat:

Właściciel Celu nie musi być Właścicielem Mechanizmu Osiągania Celu. W tej sytuacji Właściciel Celu najczęściej może kontrolować tylko swoje działania, nie kontroluje natomiast działania Mechanizmu Osiągania Celu. Zdarzają się sytuacje, w których Właściciel Celu może wpływać na Zmiany w działaniu Mechanizmu, który nie jest jego własnością.

Postulat:

Przestrzenie Celów różnych Bytów mogą mieć część wspólną. Wówczas występuje Konflikt Celów lub Zbieżność Celów.

Definicja:

Konflikt Celów to Sytuacja, w której różne Byty mają wzajemnie sprzeczne Cele na przestrzeni tego samego fragmentu rzeczywistości.

Definicja:

Zbieżność Celów to Sytuacja, w której różne Byty mają zgodne Cele na przestrzeni tego samego fragmentu rzeczywistości.

Postulat:

W przypadku Zbieżności Celów Byty mogą porozumieć się co do sposobu realizacji Celów zgodnych oraz swego udziału w ich realizacji. Można wówczas wykorzystać Synergię Działań.

Definicja:

Synergią Działań nazywamy zjawisko, w którym dzięki współpracy Bytów o zgodnych Celach osiąga się lepsze wyniki niższym kosztem niż w Sytuacji braku współpracy.

Postulat:

W przypadku Konflikty Celów mogą mieć miejsce różne Sytuacje:

- Żaden z Bytów nie osiągnie własnych Celów, gdyż Procesy Osiągania Celu każdego z nich przeszkadzają w realizacji Celów konkurencyjnego Bytu.

- Silniejszy Byt1 może zrealizować swoje Cele, uniemożliwiając jednocześnie realizację Celów Bytu2.
- Byt1 może celowo blokować lub neutralizować działania mającego odmienne Cele Bytu2, aby ten nie przeszkadzał mu w osiągnięciu Celów własnych.
- Oba Byty mogą się porozumieć i przedefiniować swoje Cele, tak aby nie było Konflikty Celów. Jeśli zgodzą się co do sposobu realizacji Celów oraz swego udziału w procesie tej realizacji, może dojść do wykorzystania Synergii Działań.

2.1.11. Świat Systemów – model strukturalny przekroju świata realnego wzdłuż Zmiany

Świat Systemów jest to specyficzny podzbiór Świata Bytów. Zawiera Byty idealne, złożone tylko z Informacji. Powstaje on w wyniku procesu abstrahowania – odrzucane są wszelkie Informacje niezwiązane ze Zmianą. Umysł konkretnego człowieka może zawierać pewne obrazy Świata Systemów – obrazy te będą podzbiorem Świata Obiektów tego człowieka, czyli reprezentacjami umysłowymi fenomenów ze Świata Systemów.

W Umyśle nie można odwzorować kompletnego świata realnego z powodu zbyt dużej liczby danych potrzebnych do takiej operacji, ale można odwzorować jakiś jego przekrój. Skrzynka Narzędzi Strukturalnych dostarcza pojęć pozwalających odwzorować strukturę świata realnego. Strukturę tę wyznaczają realizowane Zmiany. Za pomocą narzędzi strukturalnych modelujemy fragment rzeczywistości zanurzony w Sieci Zależności, patrzymy z lotu ptaka na miejsce fenomenu w jego Środowisku.

Świat Systemów złożony jest między innymi z Systemów i Oddziaływań między nimi oraz z ich Dynamiki. Świat Systemów jest jeden, gdyż jest strukturalnym modelem przekroju świata realnego wzdłuż Zmiany, skonstruowanym przy pomocy narzędzi strukturalnych. To stwierdzenie nie wyklucza popełniania błędów przy tworzeniu reprezentacji umysłowych fragmentów Świata Systemów w Umyśle konkretnego człowieka. Bezbłędnie opisany Świat Systemów jest niezależny od Umysłów poszczególnych ludzi.

2.1.12. Zależności między Światami

Czytelnik może poczuć się zagubiony w Koncepcji Wielu Światów. Poniżej w tabeli pokażę, czym jest konkretny fragment rzeczywistości w każdym ze Światów.

Uwagi:

1. Fenomeny ze Świata Komunikatów powstają na podstawie fenomenów ze Świata Obiektów i z tego powodu mogą przekazywać mylne Informacje o Świecie Bytów, gdyż Świat Obiektów, w badanym zakresie rzeczywistości, może być błędnie wykreowany w Umyśle.
2. Fenomeny ze Świata Celów: Cele i projekty w postaci zaprojektowanych zmian Stanów świata realnego też są budowane na podstawie Świata Obiektów. Błędne reprezentowanie Świata Bytów w Świecie Obiektów będzie skutkowało źle wyznaczonymi Celami. Odbije się to zarówno na procesach realizacji Zmian, jak i na efektach tych Zmian – osiągniętych w procesie realizacji Zmian Stanu świata realnego.

Świat Bytów	Świat Obiektów	Świat Komunikatów	Świat Celów	Świat Systemów
świat realny	obraz świata realnego w Umyśle	świat przekazu Informacji o Obiektach	projekt Zmian świata realnego w Umyśle	model przekroju świata realnego wzdłuż Zmiany
Byt	Obiekt	Komunikat o Obiekcie	Projekt Zmian Bytu, stworzony na podstawie Obiektu	System
Zmienność Bytu	Manifestacja	Komunikat o Manifestacji	Projekt Zmian Zmienności Bytu, stworzony na podstawie Manifestacji	Dynamika Systemu
Układ Bytów: Byty i łączące je Wiązania	Reprezentacja umysłowa Układu Bytów – model złożony z Obiektów i ich Związków	Komunikat o reprezentacji umysłowej Układu Bytów	Projekt Zmian w Układzie Bytów, stworzony na podstawie reprezentacji umysłowej Układu Bytów	Systemy i Oddziaływania między nimi – model strukturalny Układu Bytów
Układ w Stanie Równowagi Bytów tworzący Byt nadrzędny	J. w.	J. w.	Projekt Zmian nie naruszających stabilności Układu Bytów	System wyższego rzędu

Tab. 1. Odpowiedniki fenomenów świata realnego w pozostałych czterech Światach.

Dlaczego w PSTeorii mówimy o trzech różnych jakościach: Zmienności (Świat Bytów), Manifestacji (Świat Obiektów), Dynamice (Świat Systemów)? Realnie istnieje Zmienność, mamy również jej obraz w Umyśle zwany Manifestacją oraz strukturalny opis Zmienności – Dynamikę. Ze względu na częste mylenie tych jakości uznałam, że każda z nich powinna zostać odrębnie nazwana.

3. Prawda

Prawda jest pojęciem, które należy zdefiniować, gdyż jest to pojęcie fundamentalne. Zaczniemy od tego, czym Prawda nie jest. Prawda nie jest Faktami, Informacją, zapisem w Pamięci, czyjąś opinią, Przekonaniem, Interpretacją, wglądem. Zatem czym jest Prawda?

Definicja:

Prawda to jest to, co jest, cały Wszechświat, Wszystko.

Postulat:

Żaden podzbiór wydzielony z Wszystkiego nie jest Prawdą.

Przykład:

Z serii zdjęć (będących dokumentacją Faktów) z wojny w Syrii wybieram losowo jedno: dziecko bawiące się w piasku. Czy to jest Prawda o Syrii?

Definicja:

Wycinek Rzeczywistości to dowolny podzbiór Wszechświata.

Definicja:

Prawdą potoczną nazywamy zbiór Informacji o Wycinku Rzeczywistości.

Definicja:

Kłamstwo to Komunikat niezgodny z posiadaną Wiedzą.

Definicja:

Niekłamstwo to Komunikat zgodny z posiadaną Wiedzą.

Definicja:

Częściowe Niekłamstwo to Komunikat zgodny z posiadaną Wiedzą, który celowo pomija część istotnych Informacji.

Definicja:

Fakt jest to wynik dokonanej za pomocą zmysłów lub urządzeń pomiarowych Obserwacji Wycinka Rzeczywistości, zakodowany w Umyśle Obserwatora w postaci reprezentacji umysłowej zgodnie z uznawanymi przez Obserwatora Konwencjami (definicjami pojęć, wzorcami, miarami i tym podobnymi).

Definicja:

Interpretacja jest to model bądź teoria, naukowa lub potoczna, zbudowane na podstawie zbioru Faktów, zgodne z tymi Faktami.

Postulat:

Na powstanie Interpretacji miały wpływ czynniki uświadomione, na przykład Dane i argumenty, oraz czynniki nieuświadomione, być może wraz z elementami losowymi. Dlatego przyjmuje się, że Interpretacje mogą być względne.

Postulat:

Idealne Interpretacje (teorie) strukturalne są bezwzględne.

Postulat:

Można mieć kilka Interpretacji danej Sytuacji w swojej Pamięci. Każdą z tych Interpretacji z pewną dozą prawdopodobieństwa można uznać za prawidłową.

Postulat:

Nasze poznanie tego, co jest, jest wybiórcze i obarczone błędami.

Postulat:

Nasze świadectwo dotyczące Prawdy jest niedoskonałe.

Postulat:

W dialogu posługujemy się wystarczająco dobrymi Interpretacjami, uproszczonymi modelami rzeczywistości. Musimy mieć świadomość, że w jakimś zakresie możemy się mylić, że mogą istnieć lepsze Interpretacje, użyteczniejsze modele.

Postulat:

Umysł ludzki nie jest w stanie przyjąć ani wykreować w śladach pamięciowych w pełni adekwatnego obrazu rzeczywistości.

Postulat:

W życiu codziennym mylimy Prawdę ze Znaczeniem Poznawczym, jakie przydzieliliśmy Wycinkowi Rzeczywistości.

Postulat:

Wybór Kontekstu, w jakim przekazujemy Informację, zniekształca przekaz, gdyż ogranicza postrzeganie tego, co jest do jakiegoś wyróżnionego Kontekstu. Przedstawienie tego samego Wycinka Rzeczywi-

stości w innym Kontekście ukazałoby inny obraz, zatem to, co przekazujemy, nie może być Prawdą. Możemy pozostać uczciwi w stosunku do Odbiorcy Komunikatu, określając Kontekst naszej wypowiedzi, ale nigdy nie będziemy w pełni uczciwi wobec Prawdy. To jest niemożliwe.

Ludzie używają użytecznego sformułowania: *ja przekazuję opis rzeczywistości w wystarczającym dla mnie zakresie dokładności*. Uważam za wskazane i użyteczne mówienie o opisie rzeczywistości w wystarczającym dla nas zakresie dokładności.

Co nam daje świadomość, że nasze opisy są przybliżeniem? Nie upieramy się jak głupcy, że jest tak, jak mówimy, lecz mamy świadomość, że akurat w danej sytuacji mogliśmy w naszym uproszczeniu coś ważnego pominąć.

Moje podejście jest użyteczne, oddziela rzeczywistość, czyli to, co jest, od różnych opisów i Interpretacji tego, co jest, które zawsze w jakimś stopniu będą ułomne. Moje podejście do Prawdy pozwala zawsze po rozmowach będących wymianą różnych Interpretacji wrócić do Prawdy, czyli tego, co jest.

Mówimy czasem o prawdach subiektywnych. PSTeoria proponuje w to miejsce określenie: subiektywne Interpretacje. Każdy ma swoje subiektywne Interpretacje tego, co jest, czyli Prawdy.

Ludzie przyjmują różne konwencje na potrzeby opisu tego, co jest: atom, kwark, czarna dziura, krzesło, dom i tak dalej... Zauważmy, że mieszkańcy innej planety mogą inaczej patrzeć na ten sam świat, i to nie będą tylko różnice polegające na używaniu innych słów do opisywania tych samych zjawisk, ich spojrzenie na świat będzie różne jakościowo. Zmysły i przyrządy pomiarowe warunkują nasze postrzeganie. Ufoludek nie będzie widział człowieka i konia, lecz na przykład jedną płamę energii – jego zmysły będą odbierać tylko emitowaną przez istoty żywe energię.

Idźmy dalej. Czy poprzez demokratyczne głosowanie możemy zdecydować, co jest Prawdą? Poprzez głosowanie można tylko ustalić obowiązującą Interpretację tego, co jest, czyli Prawdy.

Przyjrzyjmy się prostemu pytaniu: Jaki jest kolor tego kubka? Programistów i grafików nie zadowala stwierdzenie: zielony – każdy kolor jest określany przez trzy lub cztery liczby.

Przyjrzyjmy się procesowi, który prowadzi od Prawdy do Interpretacji.

1. Mamy to, co jest, czyli Prawdę.
2. Uruchamia się Proces Poznawania.
3. Otrzymujemy Wynik Poznania.
4. Przedstawiamy Wynik Poznania w postaci Interpretacji.

Wynik Poznania daje nam zbiór Informacji o Wycinku Rzeczywistości, który podlegał Procesowi Poznawania. Wynik Poznania jest prezentowany w sposób nieidealny. Interpretacja rzeczywistości nie mówi nam dokładnie, jakie coś jest, stanowi tylko nasz model, teorię.

Według PSTeorii większość ludzi funkcjonuje zgodnie z poniższym schematem:

1. Kontakt człowieka z tym, co jest, spotkanie z Prawdą.
2. Proces Postrzegania Wycinka Rzeczywistości, fragmentu tego, co jest.
3. Porównanie Spostrzeżenia z posiadaną Wiedzą.
4. Przypisanie Spostrzeżeniu atrybutów z zasobu posiadanej Wiedzy, co daje Wynik Rozpoznania.
5. Wyartykułowanie Wyniku Rozpoznania, słowny opis Spostrzeżenia.

Tylko że ten schemat, który sprawdza się w statystycznej większości przypadków, zabija umiejętność poznawania nowego, zabija wrażliwość na niuanse. Aby rozpoznać, wystarczy skojarzyć z posiadaną Wiedzą kilka charakterystycznych cech postrzeganego fragmentu rzeczywistości.

Rozpoznawanie zabija uważność, wyłącza część mózgu, skupia się na przeszukiwaniu zasobów Pamięci, a nie na obserwacji i poznawaniu.

Tu może jest różnica między tymi, którzy mają Wiedzę i rozpoznają – ekspertami, a tymi, którzy nie mają Wiedzy i poznają poprzez kontakt z obiektem. Buddyści mówią o umyśle dziecka, umyśle początkującego, umyśle nie-eksperta.

W którymś momencie poszukiwania Wiedzy o Prawdzie napotykamy wieloaspektowość, wielowymiarowość tego, co jest. I wobec ogromu tej wielowymiarowości moglibyśmy się poddać.

I wówczas na pomoc przychodzi nam Zrozumienie. Otóż nasze ludzkie poszukiwanie Prawdy jest poszukiwaniem Zrozumienia tego, co jest. Zrozumienie tego, co jest, czyli Prawdy, to coś innego niż odzwierciedlenie Prawdy.

Definicja:

Zrozumienie to odkrycie ról, jakie spełnia fenomen w swoim Środowisku, oraz relacji, jakie wiążą go z innymi fenomenami.

Prawdy nie można posiadać, dlatego ludzie, którzy mówią: ja posiadam Prawdę, kłamią. Można natomiast posiadać ograniczoną Wiedzę o Prawdzie, czyli ograniczoną Wiedzę o tym, co jest.

Nasze doświadczenie nie jest tożsame z Prawdą. Nasze doświadczenie to nawet nie jest Wycinek Rzeczywistości. Nasze doświadczenie jest tym, co przeszło przez nasze filtry postrzegania i zostało przez umysł zakodowane w pakiety Wiedzy.

Czasem w badaniu tego, co jest, użyteczna bywa Definicja Wykluczająca:

Definicja Wykluczająca

Wiem tylko, że A nie jest B. Nie wiem, czym A jest, ale wiem na pewno, czym ono nie jest.

Napisałam wcześniej, że nie jesteśmy w stanie odzwierciedlić Prawdy, czyli tego, co jest (mamy za małe zasoby umysłowe). Możemy poszukiwać znaczeń, porządków i przypisywać temu, co jest stworzone przez nas pojęcia. Nie będziemy posiadać Prawdy, ale użyteczne, uproszczone opisy, które pozwalają nam żyć w tym złożonym świecie.

Mamy czas, więc kiedy jest Prawda: wczoraj, dzisiaj czy jutro?

To jest proste: Prawdą teraźniejszości jest to, co jest, Prawdą przeszłości – to, co było w owej przeszłości, Prawda przyszłości dopiero zaistnieje. A jeśli istnieją światy równoległe, to dojdzie kolejna zmienna: numer równoległego świata, definicja zaś pozostanie ta sama.

4. Informacja i Znaczenie

4.1. Preinformacja

Definicja:

Preinformacja to każdy fragment świata rzeczywistego, dla którego może zostać wykreowana Informacja.

Postulat:

Preinformacja zamienia się w Informację wówczas, gdy pojawia się Odbiorca Informacji. Preinformacja staje się dla niego Informacją wówczas, gdy uaktywnia się u niego jakikolwiek Mechanizm Reakcji na tę Preinformację, choćby zapis w postaci reprezentacji umysłowych lub ich zmiana.

Powyższe twierdzenie sugerowałoby, że istnieją Informacje, które nie są reprezentacjami umysłowymi. Stawiam tezę, że to są Informacje Zerowe: same nie są reprezentacjami, ale uaktywniają Mechanizm Reakcji.

Postulat:

Jeśli nie ma żadnego Mechanizmu Reakcji, to nie ma Informacji, jest tylko Preinformacja.

Postulat:

Informacja współkształtuje Świat Obiektów w Umyśle Odbiorcy Informacji.

Ta sama Preinformacja może być Informacją dla jednego Odbiorcy, gdyż posiada on Mechanizm Reakcji na nią, jednocześnie będąc tylko Preinformacją dla drugiego Odbiorcy, który nie posiada Mechanizmu Reakcji lub Mechanizm ten, mimo że istnieje, nie reaguje na daną Preinformację.

Odbiorca może posiadać Mechanizm Reakcji, na przykład zmysł słuchu, ale nie doświadczyć Preinformacji z powodu szumu w otoczeniu.

4.2. Informacja

Definicja:

Wartość Informacyjna fenomenu lub Komunikatu to wszystko to, co może zostać odczytane przez dowolnego Odbiorcę/Obserwatora i czemu można nadać Znaczenie Poznawcze.

Wartość Informacyjną dzielimy na rodzaje:

- Odczytywalną, którą Odbiorca/Obserwator może odczytać za pomocą posiadanych Czytników i której może przydzielić Znaczenie Poznawcze.
- Nieodczytywalną, do odczytania której aktywni Odbiorcy/Obserwatorzy nie posiadają w danej chwili odpowiednich Czytników. Wartość Informacyjna nieodczytywalna może być odczytywalna przez innych Odbiorców lub stać się odczytywalna w przyszłości.

Definicja:

Czytnik to część Odbiorcy odpowiedzialna za odczytanie Wartości Informacyjnej.

Definicja:

Znaczenie Poznawcze to przypisana Komunikatowi lub napotkanemu fenomenowi reprezentacja umysłowa odwzorowująca w Umyśle co najmniej część Wartości Informacyjnej danego fenomenu lub Komunikatu.

Definicja:

Informacja to reprezentacja najmniejszej porcji tego, co istnieje, jakiej można przypisać Znaczenie Poznawcze. Informacja to najmniejsza część Wartości Informacyjnej, której Umysł Odbiorcy/Obserwatora może nadać Znaczenie Poznawcze.

Definicja:

Dana (alternatywnie: Wynik Obserwacji) to wynik postrzegania lub pomiaru.

Definicja:

Dana Zinterpretowana to Dana umieszczona w Kontekście z przydzielonym Znaczeniem Poznawczym.

Definicja:

Model to powstała ze zbioru Informacji reprezentacja fragmentu rzeczywistości.

Definicja:

Model Strukturalny to reprezentacja rzeczywistości odzwierciedlająca jej strukturę i Zmienności.

Definicja:

Pseudoinformacja to reprezentacja tego, co nie istnieje.

Definicja:

Narracja to subiektywne odwzorowanie fragmentu rzeczywistości, wspierające Cele Narratora. Narracja jest częściowo zakłamanym, a częściowo prawdziwym odwzorowaniem. Częścią prawdziwą Narracji Narrator zdobywa zaufanie Odbiorcy, częścią zakłamaną Narracji realizuje swój Cel. Prawdziwą część Narracji można odwzorować strukturalnie. Narracja to model powstały ze zbioru Informacji i ze zbioru Pseudoinformacji. Informacje mają zdobyć zaufanie słuchaczy, Pseudoinformacje mają realizować Cele Narratora. Narracja to rozbudowany, dynamiczny Kontekst.

Definicja:

Odwzorowanie Strukturalne fragmentu rzeczywistości to odwzorowanie złożone z Modeli Strukturalnych fenomenów, łączących te fenomeny relacji i realizowanych przez te fenomeny Zmienności.

Definicja:

Znaczenie Strukturalne fenomenu to zbiór Informacji strukturalnych o fenomenie.

Definicja:

Znaczenie Środowiskowe fenomenu to zbiór Zmian Środowiska, do aktywacji lub przekształcenia których przyczynia się fenomen.

Definicja:

Znaczenie Nadawcy to Znaczenie Poznawcze Nadawcy, które Nadawca koduje w postaci Komunikatu na Nośniku Komunikatu.

Definicja:

Znaczenie Odbiorcy to Znaczenie Poznawcze Odbiorcy, które Odbiorca przydziela Wartości Informacyjnej odczytanej z Komunikatu bądź fenomenowi realnego.

Definicja:

Komunikat to zakodowane na Nośniku przez Nadawcę Znaczenie Nadawcy. Znaczenie Nadawcy może być składnikiem Narracji lub Odwzorowania Strukturalnego.

Postulat:

Wartość Informacyjna Komunikatu może być:

- szersza niż Znaczenie Nadawcy,
- węższa niż Znaczenie Nadawcy,
- jednocześnie węższa i szersza niż Znaczenie Nadawcy, co oznacza, że istnieje Wartość Informacyjna Komunikatu, która nie pokrywa w pełni Znaczenia Nadawcy i całe Znaczenie Nadawcy nie jest w Komunikacie zakodowane,
- inna niż Znaczenie Nadawcy, na przykład w wyniku błędów kodowania.

Definicja:

Kod to ciąg składników Komunikatu, z których każdemu Nadawca przypisał Wartość Informacyjną w postaci zgodnej z Kluczem Kodu.

Dla każdego Komunikatu istnieje Nadawca, choć wskazanie go może być w praktyce niewykonalne.

Definicja:

Klucz Kodu to Reguła przekładania Znaczenia Nadawcy na Kod Komunikatu.

Definicja:

Nośnik Informacji to Byt, który przenosi Wartość Informacyjną dotyczącą innych fenomenów.

Nośniki Informacji dzielimy na dwie klasy:

- Nośniki Nadawcy, gdy Nadawca przesyła w postaci Komunikatu zakodowane na Nośniku Znaczenie Nadawcy.

- Nośniki bez Nadawcy, gdy inne fenomeny wpływają na Zmiany Nośnika, dzięki którym można odczytać przeniesioną Wartość Informacyjną o fenomenach obcych.

Definicja:

Kodowanie to specyficzny zapis Znaczenia Nadawcy na Nośniku, zgodny z Regułami Klucza Kodu.

Definicja:

Pamięć Bytu to wewnętrzny Nośnik Informacji Bytu.

Definicja:

Wiedza to zbiór wszystkich zakodowanych w Pamięci Znaczeń Poznawczych.

Definicja:

Postulat Wiary to reprezentacja tego, czego istnienie nie zostało udowodnione, a w czego istnienie wierzymy.

Definicja:

Rozumowanie to świadomy proces myślowy polegający na wykreowaniu i uznaniu za poprawny Modelu na podstawie zbioru Informacji lub innych Modeli uznawanych za poprawne.

Definicja:

Wniosek to Model powstały w wyniku Rozumowania.

Postulat:

Nie każdy Model jest Wnioskiem.

Postulat:

Model, który powstaje poza świadomym procesem myślowym nie jest Wnioskiem, tylko Intuicją.

Postulat:

Efektywność Intuicji zależy między innymi od Wiedzy niejawnej i sprawności Wyobraźni.

Informacja pozwala przesunąć w czasie Reakcję na Bodziec. Gromadzi obrazy Bodźców i obrazy Reakcji. Informacja pozwala tworzyć obrazy rozgałęzionych łańcuchów Bodźców, pozwala gromadzić Konteksty, pozwala podejmować decyzje w zależności nie tylko od Bodźca,

ale również od Kontekstu. Czasem Byt reaguje nie na Bodziec, lecz na Informację o Bodźcu. Informacja umożliwia Uczenie się. Uczenie się to zapisywanie Informacji w Pamięci. Reprezentacje umysłowe fenomenów ze świata są zakodowaną w Pamięci Informacją, reprezentacją rzeczywistości. My reagujemy na fenomeny realne lub na Informacje o nich.

Informacja pozwala dzielić się z innymi własnymi reprezentacjami umysłowymi.

Definicja robocza:

Zrozumienie to umiejscowienie Informacji w Kontekstach: Kontekście Przestrzennym, Kontekście Czasowym, Kontekście Wymiaru, Kontekście Narzuconym.

Manipulacja polega na narzucaniu Kontekstów i wybiórczości Informacji. Manipulatorom nie zawsze można zarzucić czyste kłamstwo, ich celem jest narzucenie słuchaczom Zrozumienia i emocji. Człowiek pod wpływem emocji traci zdolność rozsądnego osądzania.

Definicja:

Kontekst Przestrzenny to model ukazujący Byty w Układzie nadrzędnym i Relacje między nimi.

Definicja:

Kontekst Czasowy to model ukazujący następstwo zdarzeń.

Definicja:

Kontekst Wymiaru to wartości z Wymiaru, do którego przynależy dana Informacja.

Kolor biały bez porównania z innymi kolorami nic dla nas nie znaczy, podobnie nic nie znaczy wartość 39°C bez umiejscowienia jej w Wymiarze temperatury ciała ludzkiego.

Definicja:

Kontekst Narzucony to podanie Informacji w towarzystwie innych Informacji, pod wpływem których Odbiór Informacji się zmienia.

Definicja:

Odbiór Informacji to kompleks, na który składają się wzbudzone emocje oraz przypisane Informacji Znaczenie Poznawcze.

Przypisane Znaczenie Poznawcze często różni się od znaczenia słownikowego. Odbiór Informacji ma często wartość metaforyczną, alegoryczną, porównawczą i tym podobną.

Postulat:

Subiektywny Odbiór Informacji zmienia się w zależności od Kontekstu.

Definicja:

Wartość Informacji to jej słownikowe znaczenie. Istnieją prywatne słowniki, kulturowe słowniki, branżowe słowniki.

Postulat:

Odbiór Informacji jest równy Wartości Informacji wówczas, gdy Informacja podana jest bez Kontekstu. Odbiór Informacji zależy od Kontekstu.

4.3. Kontekst

Wyróżniamy następujące rodzaje Kontekstów:

- Kontekst Poznawczy,
- Kontekst Strukturalny,
- Kontekst Wewnętrzny Obserwatora,
- Kontekst Zewnętrzny Obserwatora.

Definicja:

Kontekst Poznawczy fenomenu to wzbudzone w Umyśle reprezentacje umysłowe skojarzone z fenomenem.

Definicja:

Kontekst Strukturalny fenomenu to warunki i Zmienności Środowiska, na które fenomen reaguje.

Definicja:

Kontekst Wewnętrzny Obserwatora to wzbudzone reprezentacje umysłowe, aktywne w momencie przydzielania Znaczenia Poznawczego zaobserwowanemu fenomenowi lub odebranemu Komunikatowi. Kontekst Wewnętrzny dzielimy na świadomy i nieświadomy.

Definicja:

Kontekst Zewnętrzny Obserwatora to ta część Środowiska, którą Obserwator postrzega w chwili przydzielania Znaczenia Poznawczego fenomenowi, a która wzbudza określony Kontekst Wewnętrzny Obserwatora.

Postulat:

Różne Konteksty Obserwatora skutkują przydzieleniem różnych Zna-
czeń Poznawczych.

4.4. Znaczenie

PSTeoria wyróżnia trzy rodzaje znaczeń:

- Znaczenie Poznawcze,
- Znaczenie Strukturalne,
- Znaczenie Środowiskowe.

4.4.1. Znaczenie Strukturalne

Znaczenia Strukturalne dzielimy na klasy:

- Potencjalne Znaczenie Strukturalne,
- Kontekstowe Znaczenie Strukturalne,
- Wolne Od Kontekstu Znaczenie Strukturalne.

Definicja:

Potencjalne Znaczenie Strukturalne fenomenu to zbiór wszystkich możliwych Zmienności fenomenu.

Definicja:

Kontekstowe Znaczenie Strukturalne fenomenu to zbiór takich realizowanych Zmienności fenomenu, które są zależne od określonego Środowiska.

Zmienności te to Reakcje fenomenu na Wpływy ze Środowiska.

Definicja:

Wolne Od Kontekstu Znaczenie Strukturalne fenomenu to zbiór takich realizowanych Zmienności fenomenu, które są niezależne od jakiegokolwiek Środowiska.

Zmienności te to Zmienności własne fenomenu.

4.4.2. Znaczenie Środowiskowe

Znaczenia Środowiskowe dzielimy na klasy:

- Potencjalne Znaczenie Środowiskowe,
- Kontekstowe Znaczenie Środowiskowe.

Definicja:

Potencjalne Znaczenie Środowiskowe fenomenu to zbiór wszystkich możliwych Zmian Środowiska, na których zaistnienie wpływa fenomen.

Definicja:

Kontekstowe Znaczenie Środowiskowe fenomenu to zbiór Zmian określonego Środowiska, na których zaistnienie wpływa fenomen.

4.4.3. Znaczenie Poznawcze

Znaczenia poznawcze dzielimy na klasy:

- Potencjalne Znaczenie Poznawcze Obserwatora,
- Kontekstowe Znaczenie Poznawcze Obserwatora,
- Strukturalne Znaczenie Poznawcze,
- Środowiskowe Znaczenie Poznawcze.

Definicja:

Potencjalne Znaczenie Poznawcze Obserwatora jest subiektywne, jest to zbiór wszystkich posiadanych przez Obserwatora reprezentacji umysłowych danego fenomenu.

Definicja:

Kontekstowe Znaczenie Poznawcze Obserwatora jest subiektywne, jest to reprezentacja umysłowa fenomenu zgodna ze wzbudzonym skojarzonym Kontekstem fenomenu.

Definicja:

Strukturalne Znaczenie Poznawcze jest obiektywne, jest to reprezentacja umysłowa Znaczenia Strukturalnego fenomenu.

Definicja:

Środowiskowe Znaczenie Poznawcze fenomenu jest obiektywne, jest to reprezentacja umysłowa Znaczenia Środowiskowego fenomenu.

4.5. Spojrzenie egoistyczne, przedmiotowe, holistyczne

Mamy co najmniej trzy rodzaje sposobów patrzenia na rzeczywistość:

- Spojrzenie egoistyczne,
- Spojrzenie przedmiotowe,
- Spojrzenie holistyczne – umożliwia je PSTeoria.

Spojrzenie egoistyczne jest dominujące w świecie – zdarza się nawet u naukowców, którzy z definicji winni być obiektywni. Na czym polega postrzeganie świata w sposób egoistyczny? Mój obraz świata w postrzeganiu egoistycznym jest skrzywiony poprzez:

- moje korzyści,
- moje straty,
- moje potrzeby,
- moje słabości,
- moje marzenia,
- moje ambicje,
- moje frustracje,
- moje lęki,
- moje emocje,
- moje przekonania,
- moje zasady i wartości,
- moją wiedzę,
- sposób działania mojego umysłu,
- sposób działania moich zmysłów,
- inne nie wymienione.

Spojrzenie przedmiotowe teoretycznie powinno być obiektywne, ale jest skupione tylko na przedmiocie badania. Spojrzenie holistyczne obejmuje fenomen w Sieci Zależności. Patrząc holistycznie, widzę:

- fenomen,
- Obszar Przyczyn (wszelkie fenomeny będące przyczyną Zmian, których doświadcza badany fenomen),
- Obszar Wpływów (wszelkie fenomeny, na które badany fenomen wpływa).

Oczywiście Spojrzenie holistyczne jest sposobem patrzenia na świat. Dodam, że pełne Spojrzenie holistyczne – widzenie całkowitego Obszaru Wpływów i całkowitego Obszaru Przyczyn – jest w praktyce nieosiągalne. Jednak nie powinniśmy rezygnować z prób Spojrzenia holistycznego, gdyż często udaje nam się odkryć najistotniejsze części Obszaru Przyczyn i Obszaru Wpływów.

Spojrzenie holistyczne prowadzi do osiągnięcia Mądrości. Mądrzy już pewnie zauważyli, że Spojrzenie holistyczne jest w konflikcie z nastawieniem egoistycznym. Egoiści pominą wnioski płynące ze Spojrzenia holistycznego, by skupić się na własnych korzyściach. Gwoli wyjaśnienia: nie jestem przeciwnikiem zdrowego egoizmu, ale jestem przeciwnikiem nadmiernego egoizmu. Zdrowy egoista dbając o siebie robi to, co jest słuszne. Nadmierny egoista robi to, co maksymalizuje jego korzyści kosztem słuszności. A to, co jest słuszne, określamy dzięki Mądrości. Nadmierni egoiści mogą być co najwyżej sprytni bądź inteligentni, ale nigdy nie są mądrzy.

5. Zmiana

Zmiana jest kluczowym pojęciem PSTeorii. Każde pojęcie PSTeorii ma jakiś związek ze Zmianą.

Definicja:

CO: Zmiana to realizacja Różnicy.

Każdą Zmianę wyznaczają trzy Wyznaczniki Zmiany:

1. Obszar Zmiany – Stan początkowy Obszaru Zmiany.
2. Proces Realizacji Różnicy obejmujący Obszar Zmiany.
3. Wynik Zmiany – Stan końcowy Obszaru Zmiany.

Zakłada się, że aby nastąpiła Zmiana, musi zachodzić warunek: Stan końcowy Obszaru Zmiany musi być różny od Stanu początkowego Obszaru Zmiany.

Definicja:

Obszarem Zmiany nazywamy obszar, który jest modyfikowany przez Proces Realizacji Różnicy.

Zawsze dzielimy Obszar Zmiany na odrębne Byty Podmiotowe i przeprowadzamy badania szczegółowe każdego z nich. Może w przyszłości zostaną skonstruowane narzędzia do badania Zmian na całym Obszarze Zmiany jednocześnie. Ja przewiduję, że raczej powstaną narzędzia do łączenia wyników badań różnych Bytów Podmiotowych w jeden spójny pakiet Informacji.

5.1. Aspekty Zmiany

Każda Zmiana może występować w sześciu Aspektach Zmiany:

1. Aspekt Struktury.
2. Aspekt Zmienności.
3. Aspekt Energetyczny.
4. Aspekt Atrybutowy.
5. Aspekt Środowiskowy.
6. Aspekt Informacyjny.

Pierwsze trzy Aspekty dotyczą bezpośrednio Obszaru Zmiany (na przykład Bytu Podmiotowego). Aspekt Atrybutowy dotyczy Procesu Obserwacji. Aspekt Środowiskowy dotyczy tej części Środowiska Obszaru Zmiany, która jest powiązana z badaną Zmianą. Proces Realizacji Różnicy działa na trzech pierwszych Aspektach: Struktury, Zmienności i Energetycznym.

Badanie Zmiany odbywa się w trzech etapach, wyznaczanych przez Wyznaczniki Zmiany. Rozpatrując każdy Wyznacznik Zmiany, musimy zbadać wszystkie sześć jego Aspektów; niektóre Aspekty mogą być zerowe.

W przypadku Atrybutów o Wartościach liczbowych rozpatruje się również Różnicę osiągniętą w wyniku Zmiany, liczoną: Końcowa Wartość Atrybutu minus Początkowa Wartość Atrybutu. W tej sytuacji można używać narzędzi matematycznych.

5.1.1. Aspekt Struktury

Zmiana w Strukturze realizuje się na kilka sposobów:

- Zmiana liczebności zbioru Bytów składowych poprzez dołączenie nowego Bytu lub odłączenie Bytu składowego.
- Zmiana postaci Bytów składowych.
- Zmiana liczby Wiązań między Bytami składowymi – pojawia się nowa Reakcja Bytu składowego na Zmienność innego Bytu składowego lub dochodzi do zaniku wcześniej występującej Reakcji.
- Zmiana Zmienności Bytu składowego będącej podstawą Wiązania dwóch Bytów składowych.
- Zmiana Reakcji Bytu składowego na Zmienność Bytu Wpływającego.

5.1.2. Aspekt Zmienności

Zmiana Zmienności badanego Bytu Podmiotowego realizuje się na kilka sposobów:

- Zmiana liczby Zmienności w określonej jednostce czasu.
- Zmiana charakteru Zmienności.
- Zmiana wartości Zmienności w określonej chwili.

- Zmiana Wzorca Zmienności.

Definicja:

Wzorzec Zmienności to powtarzalny rozkład Zmian w czasie.

5.1.3. Aspekt Energetyczny

Zmiana w Aspekcie Energetycznym badanego Bytu Podmiotowego realizuje się na kilka sposobów:

- Zmiana procesu poboru energii.
- Zmiana procesu utraty energii.
- Zmiana procesu spalania energii w zakresie tak ilości spalanej energii, jak i wzorca spalania.
- Zmiana w procesach przekształcania energii.
- Zmiana wewnętrznego rozkładu energii w zakresie ilości energii magazynowanej w poszczególnych składowych Bytu Podmiotowego.
- Zmiana stanu energii globalnej Bytu Podmiotowego.

5.1.4. Aspekt Atrybutowy

Zmiana w Aspekcie Atrybutowym Bytu Podmiotowego dotyczy zmian zakresu postrzeganego przez Obserwatora i realizuje się co najmniej na dwa sposoby:

- Zmiana liczby Atrybutów.
- Zmiana Wartości Atrybutów.

Zmiana w Aspekcie Atrybutowym może wynikać tylko ze Zmian dotyczących Obserwatora lub Zmian dotyczących Procesu Obserwacji. W tej sytuacji nie zmienia się badany Byt, tylko możliwości Obserwatora, co skutkuje odmiennym postrzeganiem przezeń Bytu badanego. Jest to jedna z przyczyn błędów poznania.

5.1.5. Aspekt Środowiskowy

Zmiana Bytu Podmiotowego może wpływać na Środowisko lub mieć swoje przyczyny w Środowisku, zarówno Wewnętrznym, jak i Zewnętrznym. Toteż na Aspekt Środowiskowy składają się:

- Drzewo Przyczyn,
- Drzewo Wpływów.

5.1.6. Aspekt Informacyjny

Informacja pełni określoną rolę zarówno w Aspekcie Atrybutowym, jak i Środowiskowym. Dlaczego zatem wyróżniamy Aspekt Informacyjny? Zgodnie z PSTeorią wszystko jest Preinformacją, czyli wszystko niesie potencjalną Informację, która urzeczywistni się z chwilą pojawienia się Odbiorcy Informacji. Informacja nie ma wpływu bezpośredniego na Środowisko, choć może być przyczyną jego Zmian. To Odbiorca Informacji decyduje o Zmianie, na kształt której ma wpływ pobrana przezeń Informacja.

5.2. Kategorie Zmian

Zmiany dzielimy na trzy kategorie:

1. Zmiany własne rozwojowe,
2. Zmiany własne nierozwojowe,
3. Zmiany będące Reakcją na Zmienność innych Bytów.

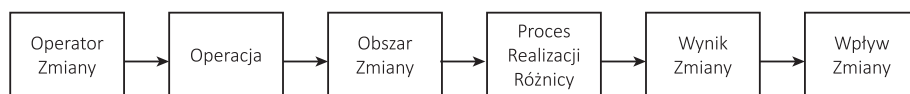
5.3. Model ogólny Zmiany

Model ogólny Zmiany to strukturalny i holistyczny model Procesu Realizacji Różnicy. Model konkretnej Zmiany (model realizacji konkretnej Różnicy) będzie szczegółową implementacją Modelu ogólnego.

Holistyczne postrzeganie rzeczywistości wymaga postrzegania Bytu w jego Środowisku, w Sieci Zależności. Na Środowisko Bytu składają się Siatka Przyczyn i Siatka Wpływów. W Modelu ogólnym oba te obszary muszą być uwzględnione w zakresie dotyczącym modelowanej Zmiany. Nie jest możliwe pełne odzwierciedlenie rzeczywistości, ponieważ jest ona zbyt złożona, ale jest możliwe odwzorowywanie fragmentów rzeczywistości istotnych z punktu widzenia wybranego Bytu, zwanego Bytem Podmiotowym.

Model ogólny będzie zawierał składowe strukturalne występujące w modelach szczegółowych konkretnych Zmian.

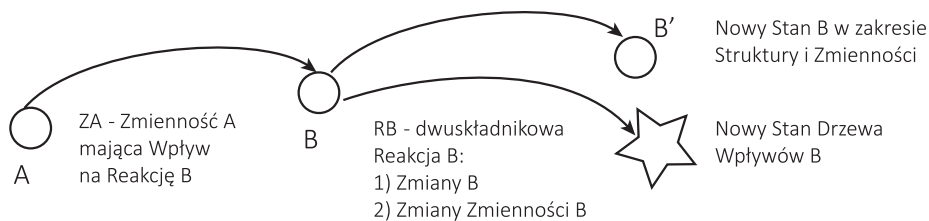
Przy omawianiu Modelu ogólnego Zmiany pojawia się pojęcie Operacja. O Operacji mówimy tylko wówczas, gdy jeden Byt reaguje na drugi Byt, czyli istnieje Wiązanie pomiędzy Bytami. Każde Wiązanie między dwoma Bytami wskazuje na istnienie dwóch procesów: Zmienności Operatora i Reakcji na tę Zmienność Bytu Podmiotowego. Oba te procesy muszą występować, abyśmy mogli mówić o istnieniu Wiązania między Bytami.

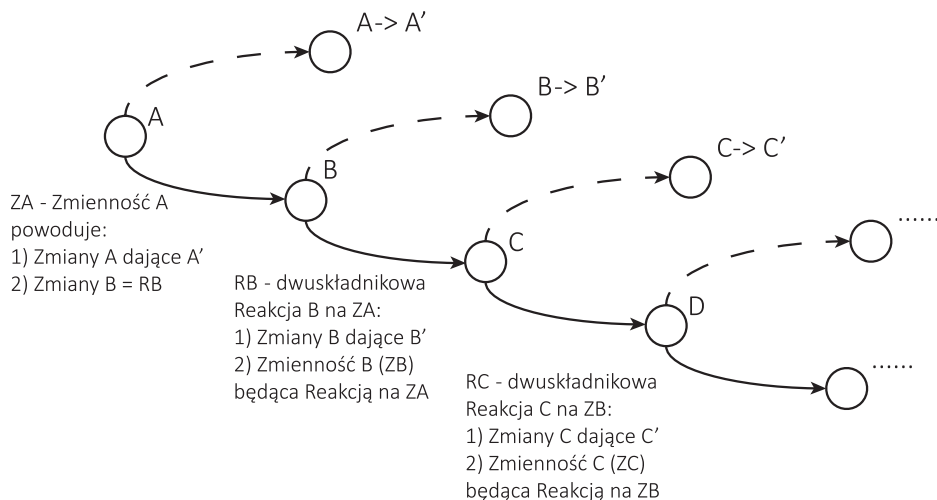
Rys. 4. Model ogólny Zmiany.

1. Składnik Operator Zmiany. Składnik Operator Zmiany może być jeden lub może być ich więcej. Operatorem Zmiany nazwiemy każdy Byt, który wpływa na Proces Realizacji Różnicy oraz wpływa na Byt Podmiotowy w zakresie Procesu Realizacji Różnicy.
2. Składnik Operacja. Operacja składa się z tych Zmienności Bytów będących Operatorami Zmiany, które wpływają na Proces Realizacji Różnicy. Czasem Zmiennością będzie sama Obecność Bytu Wpływającego, zwana Zmiennością Zerową. Operator Zmiany i Operacja składają się na Drzewo Przyczyn.
3. Składnik Obszar Zmiany. Ten składnik ustalamy na początku, gdyż badanie prowadzimy z punktu widzenia wybranego Bytu Podmiotowego. W Modelu ogólnym Zmiany Obszar Zmiany ograniczamy do jednego Bytu Podmiotowego. Obszar Zmiany jest w Stanie Początkowym.
4. Składnik Proces Realizacji Różnicy. Ten składnik modeluje Zmienność Bytu Podmiotowego powstałą lub przekształconą w wyniku Operacji. Proces Realizacji Różnicy obejmuje Zmiany w strukturze Bytu Podmiotowego oraz Zmiany w jego Zmienności.
5. Składnik Wynik Zmiany. Wynik Zmiany obejmuje Stan Końcowy Obszaru Zmiany osiągnięty w wyniku Procesu Realizacji Różnicy.
6. Składnik Wpływ Zmiany. Wpływ Zmiany obejmuje Drzewo Wpływów modelowanej Zmiany.

Model Zmiany własnej Bytu ma wyzerowane dwa pierwsze składniki Modelu ogólnego Zmiany.

Rys. 5. Model podstawowy Zmiany prostej.

Rys. 6. Model podstawowy przenoszenia Zmiany w łańcuchu Reakcji – jednowątkowy.

5.3.1. Przepływy i Zasoby w Modelu ogólnym Zmiany – wersja robocza

Obecnie rozwijana Dynamika Systemów koncentruje się między innymi na Zasobach i Przepływach. Aby Model ogólny był poprawny, te jakości muszą mieć w nim swoje miejsce.

Otóż Operatorem będzie źródło jakości budującej Przepływ, Operacją będzie Przepływ, Zasób będzie Obszarem Zmiany, Procesem Realizacji Różnicy będzie wzrost Stanu Zasobu, natomiast Wynikiem Zmiany będzie uzyskany Stan Zasobu.

5.3.2. Warianty Modelu ogólnego Zmiany

1. Wariant „kilka Operatorów”. W tym wariantcie na Byt Podmiotowy działa kilka Bytów, każdy za pomocą własnych Zmienności. Zmienności pochodzących od jednego Operatora również może być kilka. W modelu uwzględniamy tylko te Zmienności, które wpływają na badany Proces Realizacji Różnicy.
2. Wariant „Wpływ pośredni”. W tym wariantcie mamy do czynienia z Operatorem bezpośrednim i Operatorem pośrednim. Operator pośredni wpływa na Operatora bezpośredniego, który z kolei wpływa na Byt Podmiotowy.
3. Wariant „Wpływ mieszany”. W tym wariantcie mamy do czynienia zarówno z Operatorami bezpośrednimi, jak i z Operatorami pośrednimi.
4. Wariant „autooperacja”. Ten wariant dotyczy sytuacji, gdy Byt Podmiotowy jest sam dla siebie Operatorem, co oznacza, że wykonuje Operacje na samym sobie. Zmienność Bytu jest wówczas ukierunkowana na ten operujący Byt.

Zauważmy, że nie mówimy o Sytuacji, gdy istnieje kilka Bytów podmiotowych lub zachodzi kilka Procesów Realizacji Różnicy. Jeden model dotyczy zawsze tylko jednego Procesu Realizacji Różnicy. Nie wyklucza się jednak konstruowania w przyszłości modeli złożonych, obejmujących kilka Procesów Realizacji Różnicy.

6. Świat Bytów

6.1. Wprowadzenie – ogląd z lotu ptaka

Panstrukturalna Teoria Wszystkiego (PSTeoria) zawiera postulat, że Wszechświat można traktować jako jedność podlegającą wielowątkowej Zmianie. Należy uwzględnić dwa możliwe sposoby patrzenia na rzeczywistość: ogląd wybiórczy, kiedy Obserwator widzi poszczególne jakości jako odrębne, i ogląd holistyczny, kiedy Obserwator widzi Wszechświat jako Sieć Zależności złożoną z Bytów i Powiązań między nimi. Poniżej przedstawiam główne fenomeny Świata Bytów w ujęciu definicyjnym, aby dać czytelnikowi ogólny zarys całości. W kolejnych rozdziałach poszczególne tematy będą rozwijane.

Definicje, postulaty, spostrzeżenia najczęściej formułowane są z perspektywy wybranego Bytu, zwanego Bytem Podmiotowym.

Definicja:

Układem nazywamy dowolny zbiór elementów składowych, które są powiązane ze sobą.

Postulat:

Proces powstawania nowego Bytu układowego można przedstawić etapowo:

- Istnieje zbiór elementów.
- Elementy zbioru zostają połączone między sobą w określony sposób i powstaje Układ elementów składowych.
- Jeśli Układ elementów składowych trwa niezmiennie w tej samej postaci lub postać Układu powtarza się fazowo, to Układ uzyskuje Stan Równowagi.
- Jeśli Układ w Stanie Równowagi jako całość produkuje emergentną do składowych Zmienność lub jako całość jest źródłem Zmiany w innym Bycie, to taki Układ kreuje nowy Byt.

Postulat:

Istnieją Byty, które nie są Układami.

Definicja:

Stan Równowagi Układu elementów składowych to taka postać tego Układu, która trwa niezmiennie przez jakiś czas lub fazowo się powtarza.

Definicja:

Bytem nazywamy dowolny fragment Wszechświata, który jako całość jest przyczyną Zmiany, do powstania której nie może się przyczynić żadna jego część. Zmiana ta może dotyczyć samego Bytu, jego Środowiska lub Obserwatora.

Definicja:

Zmienność Bytu to ciąg Zmian tego Bytu.

Definicja:

Reakcją Bytu B na określoną Zmienność Bytu A (RB na ZA) nazywamy taką Zmienność Bytu B, która występuje w określonej postaci w wyniku doświadczania przez Byt B określonej Zmienności Bytu A.

Definicja:

Wiązaniem AB łączącym Byt A i Byt B nazywamy parę złożoną z określonej Zmienności Bytu A i Reakcji Bytu B na tę Zmienność.

Definicja:

Powiązaniem Sieci nazywamy Wiązkę wszystkich Wizań pomiędzy dwoma Bytami należącymi do Sieci.

Definicja:

Zależnością Bytu B od Bytu A nazywamy kompleks złożony z: Bytów A i B, Wiazania AB oraz Skutku Reakcji B.

Postulat:

Zależność jest fenomenem środowiskowym oraz jest rozciągnięta w czasie.

Definicja:

Skutkiem Reakcji B na Zmienność A nazywamy osiągniętą w wyniku Reakcji Bytu B postać Bytu B i osiągniętą w wyniku tej Reakcji postać Zmienności Bytu B.

Definicja:

Wiązka to zbiór kilku Wiązań między dwoma Bytami.

Definicja:

Relacja to Wiązka wszystkich Wiązań między Bytami należących do danego Układu nadrzędnego.

Definicja:

Związek to zbiór wszystkich Wiązań między dwoma Bytami.

Związek stanowi Powiązanie Sieci.

Definicja:

Sieć Zależności Bytów to Sieć, w której Byty są Węzłami Sieci, a Wiązania między Bytami składają się na Powiązania Sieci.

Postulat:

Nazwa Sieć Zależności Bytów wskazuje na dynamiczny charakter tej Sieci, gdyż zmienia się ona w czasie. Zmiany te dotyczą zarówno Węzłów, jak i Powiązań.

6.2. Byt

Definicja:

Układem nazywamy dowolny zbiór elementów składowych, które są powiązane ze sobą.

Postulat:

Jeśli zbiór elementów składowych powiążemy ze sobą w inny sposób niż poprzednio, to stworzymy nowy Układ.

Definicja:

Stan Równowagi Układu elementów składowych to taka postać tego Układu, która trwa niezmiennie przez jakiś czas lub fazowo się powtarza.

Definicja:

Zmienność Układu nazywamy Zmiennością Emergentną, jeśli nie można jej zredukować do Zmienności elementów składowych Układu, który ją wykreował.

Definicja:

Bytem nazywamy dowolny fragment Wszechświata, który jako całość jest przyczyną Zmiany, do powstania której nie może się przyczynić żadna jego część. Zmiana ta może dotyczyć samego Bytu, jego Środowiska lub Obserwatora.

Postulat:

Byt to fragment świata rzeczywistego, który jako całość wchodzi w Wiązania z innymi Bytami.

Postulat:

Byt produkuje Zmianę Emergentną w stosunku do swoich składowych.

Postulat:

Byt może być źródłem Zmiany w innym Bycie.

Postulat:

Byt reaguje na inny Byt Zmianą Emergentną w stosunku do Zmienności swoich Bytów składowych.

Postulat:

Wyszczególniamy trzy klasy emergentnej Reakcji:

- Byt reaguje Reakcją emergentną względem swoich składowych na obecność innego Bytu.
- Byt reaguje Reakcją emergentną względem swoich składowych na Zmianę innego Bytu.
- Składowa Bytu reaguje na Zmianę (lub obecność) innego Bytu, co prowadzi do powstania Reakcji emergentnej jej Bytu nadrzędnego.

6.2.1. Niebyty

Definicja:

Niebyt to stan rzeczywistości, w którym brak czegoś zyskuje rangę fenomenu, bo staje się źródłem Zmiany.

O istnieniu Niebytu świadczy odmienna reakcja Środowiska w przypadku zaistnienia braku jakiegoś Bytu. Brak Bytu – Niebyt – powoduje

zaburzenie Stanu Równowagi Środowiska. Byt był ogniwem Sieci Zależności i brak tego ogniw skutkuje konkretnymi Zmianami.

6.2.2. Klasy Bytów

Ze względu na różnice we właściwościach poszczególnych Bytów wyróżniamy kilka klas Bytów. Obecny podział może nie być wyczerpujący.

Klasy Bytów:

1. Byty Układowe.
2. Byty Zmiennościowe – będące emergentną Zmianą Bytu.
3. Byty Kontekstowe.
4. Byty Reaktywne.
5. Zasoby.
6. Przepływy.
7. Byty Pozorne, zwane też Bytami Obserwatora.
8. Inne nie wymienione.

6.2.2.1. Byty Układowe

Definicja:

Byt Układowy to będący w określonym Stanie Równowagi Układ elementów składowych, który poprzez swoje istnienie jako całość jest źródłem Zmiany, do powstania której nie wystarczy istnienie dowolnego podzbioru tego Układu.

Definicja:

Układ Emergentny to taki Układ, który jako całość produkuje emergentną Zmienność w stosunku do swoich składowych.

Postulat:

Każdy Układ Emergentny konstituuje Byt Układowy wyższego rzędu.

Problem:

Kiedy Byt Układowy zmieni się w nowy Byt Układowy? Propozycje odpowiedzi:

- Stary Układ Konstytutywny zmieni się w nowy Układ Konstytutywny z emergentną Zmiennością. Zbadać, czy Zmienność może pozostać

ta sama, czy musi ulec Zmianie.

- Stary Układ Konstytutywny znajdzie się w nowym Stanie Równowagi i przejawia nową emergentną Zmienność.

6.2.2.2. Byty Zmiennościowe będące emergentną Zmianą Układu konstytuującego Byt

Problem:

Czy tylko Byty Układowe mogą „produkować” Byty będące Zmianą?

Definicja:

Emergentna Zmiana Układu to taka Zmiana, która nie daje się zredukować do Zmian elementów składowych Układu.

Definicja:

Emergentna Zmiana Układu stanowi odrębny Byt, gdy spełnia co najmniej jeden z warunków:

- reaguje Zmianą na wpływ Środowiska, gdy jej Układ źródłowy pozostaje bez Zmian
- sama produkuje emergentną Zmianę, która nie zależy od Układu źródłowego,
- Zmiana tej emergentnej Zmiany wywołuje Reakcję innego Bytu,
- istnieje po zniknięciu Bytu źródłowego,
- wywołuje Zmiany w Środowisku tylko poprzez swoją obecność – czyli jest Bytem Kontekstowym.

Problem:

Czy Zmienności rozwojowe Bytu, zmieniające jego postać, mogą stać się odrębnymi Bytami?

6.2.2.3. Byty Kontekstowe

Definicja:

Byt Kontekstowy konstytuowany jest przez prosty, nieemergenty Układ w Stanie Równowagi, który wywołuje Reakcję innego Bytu poprzez swoją obecność w danym Kontekście, obecność w określonych zakresach Wymiarów, w których inny Byt istnieje lub przejawia Zmienność.

Mówimy, że fragment rzeczywistości staje się Bytem Kontekstowym, gdy poprzez wejście w obszar istnienia innego Bytu lub w obszar przejawiania się jego Zmienności zakłóca swoją obecnością funkcjonowanie tego Bytu lub jego Zmienności. Czasami może zachodzić sytuacja, że Byt musi dostosować się do niezajętej przez inne Byty przestrzeni.

Postulat:

Byt Kontekstowy istnieje tylko w Kontekście, który go upodmiotawia.

Postulat:

Każdy Układ nieemergenty w Stanie Równowagi może w określonym Kontekście stać się Bytem Kontekstowym.

Problem:

Czy Byt Kontekstowy nie posiada Zmian własnych nierozwojowych?
Czy posiada Zmiany Rozwojowe?

Problem:

Czy istnienie Zmian Rozwojowych Układu nieemergenty dowodzi kreowania przez ten Układ Bytu?

Postulat:

Byt Kontekstowy, który w wyniku Zmiany Rozwojowej zaczyna produkować emergentną Zmienność, staje się Bytem, który istnieje również poza Kontekstem.

6.2.2.4. Byty Reaktywne

Definicja:

Byt Reaktywny konstituowany jest przez Układ nieemergenty w Stanie Równowagi w okresie, gdy reaguje na Zmienność Środowiska Reakcją emergentną względem składowych Układu. Ta emergentna Reakcja Układu powstaje tylko pod wpływem określonych Zmienności Środowiska.

6.2.2.5. Byty będące Zasobem

Definicja:

Zasobem nazywamy zbiór składowych tej samej natury. Liczba elementów składowych jest zmienna. Pomędzy składowymi nie muszą istnieć Wiązania.

Postulat:

Zasób po osiągnięciu określonej wielkości Zasobu (zwanej Progiem) może produkować Efekty Emergentne albo zmieniać swój wpływ na Środowisko.

Postulat:

Wielkość Zasobu może być zmieniana tylko poprzez Przepływy.

Postulat:

Istnieją Zasoby, których wpływ na Środowisko jest sumą Wpływów ich składowych.

Postulat:

Zasobami rządzą pewne prawa.

Problem:

Rozważyć Chłonność Bytu i progi Chłonności.

Postulat:

Byty Będące Zasobem dzielimy na co najmniej trzy podklasy:

- Zasoby, w których Wiązania między składowymi można pominąć.
- Zasoby, w których przynajmniej część Wiązań między składowymi jest znacząca.
- Zasoby, w których przynajmniej niektórym Bytom można przypisać Role.

6.2.2.6. Byty będące Przepływami

Byt będący Przepływem zmienia wielkość jakiegoś Zasobu. Na Przepływ składają się te same elementy, co na wypełniany przez niego Zasób.

Przepływ nie posiada stałych składowych, on tylko porządkuje przepływ składowych z jednego Zasobu do drugiego.

Cechą Przepływu jest Wielkość przepływu mierzona liczbą elementów składowych przepływających przez zadany przekrój w danej jednostce czasu.

6.2.2.7. Byty Pozorne, zwane też Bytami Obserwatora

Definicja:

Bytem Pozornym nazywamy każdy fragment Wszechświata, który nie należy do wyszczególnionych klas Bytów, nie spełnia warunków definiujących Byt, a który mimo to Obserwator uznał za Byt.

Postulat:

Byt Pozorny może być potencjalnym Bytem nowej klasy, jeszcze niezdefiniowanej.

Postulat:

Byt Pozorny może być Bytem Kontekstowym, ale Kontekst jest niedostępny obserwacji.

Postulat:

Byt Pozorny może być Bytem Emergentnym, tylko emergentna Zmienność jego Układu konstytutywnego nie została odkryta.

Postulat:

Byt Pozorny może być Zmiennością innego Bytu, który nie został zidentyfikowany.

6.2.2.8. Postulaty do zbadania

Postulat:

Przebywanie Bytu w Układzie nadrzędnym może powodować modyfikację Zmienności tego Bytu, co skutkuje modyfikacją Wpływu tego Bytu na otoczenie. Ten nowy wypadkowy Wpływ jest emergentny względem składowych Układu. Obecność Układu może być traktowana jako „emergentna Zmienność Zerowa” w sytuacji, gdy istnienie Układu wywiera Wpływ na otoczenie, którego nie wywierały Byty składowe Układu niepowiązane w ten Układ.

Postulat:

Byt przestaje być tym samym Bytem, jeśli zmieni się Stan Równowagi kreującego go Układu – taki Byt zniknie lub przekształci się. Byt przestaje być tym samym Bytem, jeśli kreujący go Układ zmieni się w zakresie Bytów składowych lub Wiązań między nimi.

Postulat:

Jeśli wystąpi Zmiana emergentnej względem składowych Zmienności Układu, to Zmiana ta będzie wynikać ze Zmian w obrębie Bytów składowych Układu, Wiązań między nimi lub Zmian jego Stanu Równowagi. Zmiana Zmienności Układu może wynikać z pojawienia się Wpływu z zewnątrz, który zmienia składowe Układu poprzez współwystępowanie Wpływu zewnętrznego ze Zmiennościami Bytów składowych. Oznacza to, że Zmiana Zmienności może być zrealizowana tylko pośrednio przez Zmianę Układu lub Zmianę jego Stanu Równowagi.

Postulat:

Byt może dostarczać konkretnych Zmian elementom składowym Układu, który go kreuje. Układ kreujący Byt nadrzędny może jako całość doświadczać Zmian. Układ kreujący Byt nadrzędny może jako całość generować Zmiany w Środowisku.

Postulat:

Istnienie Bytu można często stwierdzić tylko dzięki Zmianom, których ten Byt jest źródłem. Minimalną Zmianę, której źródłem jest Byt, stanowi obraz Bytu wykreowany w Umyśle Obserwatora. Może tu chodzić o Byt Pozorny.

Postulat:

Surowe Dane z Obserwacji nie wystarczą do powstania obrazu Bytu w Umyśle Obserwatora. Umysł Obserwatora musi zdecydować o istnieniu Bytu, którego pobrane Dane dotyczą. Decyzja o istnieniu Bytu kreuje w Umyśle Obserwatora pierwszą wersję obrazu tego Bytu. Decyzja ta nie musi być świadoma, może ograniczać się do uwzględnienia owego Bytu w obrazie relacji nadrzędnych wobec niego.

Twierdzenie:

Jeśli mamy dwa Układy Bytów połączone Wpływem, co oznacza, że Układ A, jako całość, jest Źródłem Wpływu, a Układ B, jako całość, jest Odbiorcą Wpływu, to obydwa Układy Bytów konstytuują nowe Byty nadrzędne względem swoich składowych.

Dowód: Jeśli Układ A, jako całość, produkuje Zmienność, to jest to Zmienność Emergentna w stosunku do zbioru Bytów składowych, zatem Układ A kreuje nowy Byt. Jeśli Układ B, jako całość, jest Odbiorcą

Wpływu, to musi reagować, jako całość, Reakcją na Zmienność Układu A. Ta Reakcja jest Zmiennością Układu B jako całości, a zatem jest emergentna w stosunku do zbioru Bytów składowych Układu B, co dowodzi, że Układ B kreuje nowy Byt.

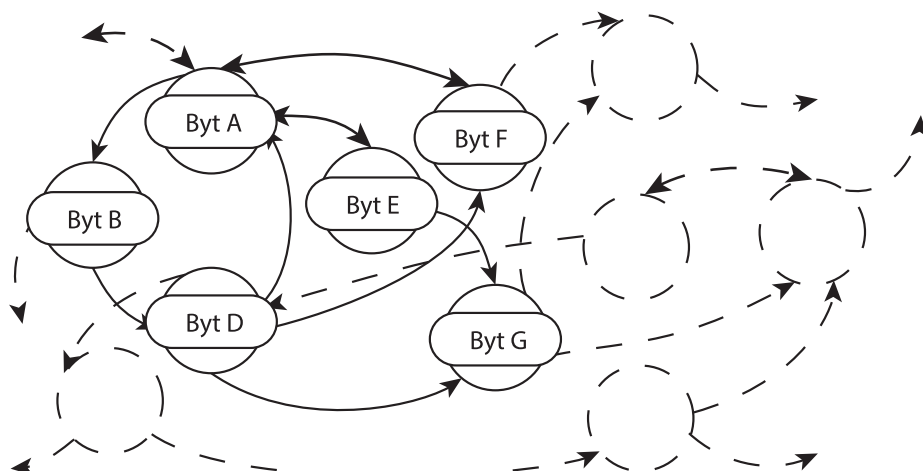
Postulat:

Możemy powiedzieć, że współkształtowanie/kreowanie/aktywizowanie Zmian w Środowisku przez Układ Bytów, jako całość, czyni ten Układ Bytów Podmiotem (upodmiotawia go), co jest równoznaczne z kreacją przez ten Układ nowego Bytu, nadrzędnego względem składowych Układu.

Postulat o względności istnienia Bytów:

Niektóre Byty istnieją tylko w Kontekstach, które je upodmiotawiają. Postulat ten wyjaśniałby pozorną względność istnienia Bytu. Przyczyną twierdzenia, że Byt nie istnieje może być fakt, że Kontekst, który go upodmiotawia, nie jest dostępny obserwacji. Dlatego Bóg w Kontekście naukowym nie istnieje, choć istnieje w innych Kontekstach.

6.3. Układ Bytów

Rys. 7. Układ Bytów – podzbiór Sieci Zależności.

6.3.1. Wiązania

Definicja:

Wiązaniem AB łączącym Byt A i Byt B nazywamy parę złożoną z określonej Zmienności Bytu A i Reakcji Bytu B na tę Zmienność.

6.3.1.1. Czynniki Spajające Wiązanie

Definicja:

Czynnik Spajający Wiązanie to taka jakość, różna od qEnergii, bez której Wiązanie nie będzie istnieć.

Definicja:

Wiązania bez Czynnika Spajającego oparte na wymianie lub oddziaływaniu energii nazwiemy Wiązaniem Energetycznymi. Przyjmuje się, że w przypadku tych Wiązań Czynniki Spajające wynoszą zero.

Postulat:

Czynnik Spajający może mieć różne źródła:

- Otoczenie Bytów, które nasze Wiązanie łączy. Wyróżniamy rodzaje źródeł Czynnika Spajającego:
 - Byt zewnętrzny (na przykład sąsiedzka grupa samoobrony – źródłem Czynnika Spajającego, który stanowi tu strach, jest zewnętrzny Byt gang).
 - Topografia środowiska (na przykład cząsteczki wody tworzące jezioro – jednym ze źródeł Czynnika Spajającego jest topografia środowiska, czyli niecka, która wypełnia się wodą, innym Czynnikiem Spajającym będą oddziaływania międzycząsteczkowe).
- Byty powiązane Wiązaniem (na przykład więzi pomiędzy matką i dzieckiem – zarówno w matce, jak i w dziecku istnieją struktury psychofizyczne, które są Czynnikiem Spajającym te dwa Byty).
- Byt nadrzędny (na przykład Byt nadrzędny państwo jest źródłem Czynnika Spajającego dla podBytu szkoła, Czynnikiem Spajającym zaś jest tu ustawa o szkolnictwie, czyli narzucone przez Byt nadrzędny Reguły).

Przykład:

Mamy gospodarkę – dla uproszczenia niech to będą cztery firmy świadczące sobie nawzajem usługi. Usługa jest w tym przypadku po-

wiązaniem łączącym dwie firmy. Bez czego nie zaistnieje to powiązanie (co będzie tutaj Czynnikiem Spajającym)? Odpowiedź brzmi: oczywiście pieniądź. Ale nie każdy pieniądź, tylko pieniądź krążący, pieniądź w ruchu.

Przykład:

Co będzie Czynnikiem Spajającym w przypadku pary seksualnych partnerów? Wzajemne pożądanie.

Jeśli pożądanie będzie jednostronne, to będziemy mieli do czynienia z innym Układem, który nie jest parą seksualnych partnerów. Tam Czynnikiem Spajającym będzie kilkuskładnikowy, na przykład pożądanie i pieniądze w przypadku korzystania z usług prostytutki.

Postulat:

Istnieją dwa warunki konieczne istnienia aktywnego Wiązania: aktywny Czynnikiem Spajającym i odpowiedni poziom q Energii.

Postulat:

Ingerencja w Czynnikiem Spajającym bądź q Energię może wpływać na aktywowanie Wiązania lub jego wygaszanie.

Definicja:

Wiązaniem Wygaszonym nazywamy parę złożoną z potencjalnej Zmienności A i potencjalnej Reakcji B na tę Zmienność, które wchodzą w Wiązanie w przypadku uzyskania odpowiedniego poziomu Czynnika Spajającego i q Energii.

Postulat:

Dla danego Stanu Równowagi Układu nadrzędnego wartość q Energii w Wiązaniu musi należeć do przedziału (Minimum Energetyczne Wiązania; Maximum Energetyczne Wiązania). Jeśli poziom q Energii przekroczy granice tego przedziału, Układ utraci Stan Równowagi.

6.3.2. Układ Bytów

Definicja:

Układem nazywamy dowolny zbiór elementów składowych, które są powiązane ze sobą.

Definicja:

CO: Układ Bytów to podzbiór Sieci Zależności, złożony z Bytów i Wiązań między nimi.

JAK: Układ Bytów określamy przez wskazanie Zbioru Bytów składowych i Siatki Wiązań.

Definicja:

Zbiór Bytów składowych zawiera wszystkie Byty wchodzące w skład Układu.

Definicja:

Relacją między dwoma Bytami w Układzie nadrzędnym nazywamy Wiązkę wszystkich istniejących między tymi Bytami Wiązań, które należą do Układu i mają wpływ na Funkcjonalność Układu.

Definicja:

Siatka Wiązań zawiera wszystkie wchodzące w skład Układu Wiązania pomiędzy Bytami składowymi.

Definicja:

Schemat Reakcji mapuje Siatkę Wiązań Układu.

Problem:

Czy istnieją Wiązania między Bytami składowymi Układu, które nie są składowymi Układu? Tak, są to te Wiązania, które nie należą do wyodrębnionego przez Układ podzbioru Sieci Zależności. Mogą one należeć do innego Układu. Nie wpływają one na Funkcjonalność Układu.

Postulat:

Dwa Byty Układu są powiązane ze sobą, gdy co najmniej jeden z nich doświadcza Zmiany, której źródłem jest drugi.

Postulat:

Każdy Układ Bytów jest podzbiorem Sieci Zależności. Obecnie nie można określić, czy istnieje jakość, która nie jest Bytem lub Zmiennością Bytu.

Problem:

Kiedy Zmiany w obrębie Bytu składowego i Zmiany w obrębie Wiązania składowego są dopuszczalne i nie zmieniają Układu? Pojawienie

się lub zniknięcie Bytu bądź Wiązania skutkuje przekształceniem się Układu w nowy Układ.

Postulat:

Nie wszystkie Wiązania pomiędzy Bytami muszą należeć do jednego Układu nadrzędnego.

Postulat:

Każde Wiązanie Bytu z innym Bytem może należeć do odrębnego Układu nadrzędnego.

Postulat:

Wiązanie między dwoma Bytami może należeć do kilku Układów nadrzędnych.

Definicja:

Układ nie posiadający Wizań nazywamy Pseudoukładem.

6.3.2.1. Podział Układów ze względu na „zawartość”

Wyróżniamy:

Definicja:

Układ Pełny. Fragment Sieci Zależności zawierający określony Zbiór Bytów i wszystkie Wiązania wzajemne między Bytami tego Zbioru.

Definicja:

Układ Częściowy. Fragment Sieci Zależności zawierający określony Zbiór Bytów i niektóre Wiązania wzajemne między Bytami tego Zbioru.

Definicja:

Układ Prosty. Fragment Sieci Zależności zawierający określony Zbiór Bytów, w którym istnieją tylko pojedyncze Wiązania wzajemne. Układ Prosty jest sam dla siebie Układem Częściowym.

6.3.2.2. Podział Układów ze względu na rodzaj Konfiguracji

Dla Układów w Stanie Równowagi można zdefiniować Konfigurację.

Konfiguracje dzielimy na co najmniej trzy klasy:

- Konfiguracje Regulujące. Zmienności i Reakcje Bytów składowych

Układu dostosowują się aktywnie do narzuconych Reguł.

- Konfiguracje Adaptacyjne. Zmienności i Reakcje Bytów składowych Układu dostosowują się aktywnie do narzuconych Warunków.
- Konfiguracje Wynikające. Konfiguracje powstające jako efekt Wiązań między Bytami.

Układy dzielimy na co najmniej pięć klas:

- Układy Wzajemne z Konfiguracją Wynikającą.
- Układy Narzucone z Konfiguracją Regulującą: narzucone Reguły.
- Układy Narzucone z Konfiguracją Wynikającą: narzucone Warunki, Byty Układu umieszczone w określonej topografii Środowiska.
- Układy Wzajemne z Konfiguracją Adaptacyjną.
- Pseudoukłady. Pseudoukład to zbiór Bytów niepowiązanych, który z powodu Warunków może być błędnie brany za Układ (na przykład wyposażenie pokoju).

Zachowania Bytów składowych w Układach Narzuconych:

- Byty aktywne dopasowujące się. Byt jest podmiotem swojej Zmiany. Byt wyraża zgodę na Zmianę.
- Byty aktywne poddające się. Byt jest przedmiotem swojej Zmiany. Byt wyraża zgodę na Zmianę.
- Byty bierne poddające się. Byt jest przedmiotem Zmiany, której źródło jest w Środowisku. Byt nie wyraża zgody na Zmianę.
- Byty bierne odporne, niewrażliwe na pole sił.

6.3.2.3. Podział Układów ze względu na Zamkniętość

Układy dzielimy na kilka klas:

- Układy Całkowicie Zamknięte, w których żadna składowa dowolnego rzędu nie wchodzi w Wiązania z Bytami spoza Układu bezpośrednio względem siebie nadrzędnego, który jest Układem wewnętrznym dowolnego rzędu badanego Układu.
- Układy Zewnętrznie Zamknięte, w których żadna składowa dowolnego rzędu nie wchodzi w Wiązania z Bytami zewnętrznymi względem Układu. Byty wewnętrzne dowolnego rzędu w Układach Zewnętrznie Zamkniętych mogą wchodzić w Wiązania z Bytami

składowymi Układu dowolnego rzędu.

- Układy Poziomo Zamknięte to Układy Zamknięte na poziomie 0 Układu. Byty wewnętrzne rzędów niższych niż 0 mogą wchodzić w Wiązania z Bytami spoza Układu.

6.3.3. Funkcjonalność, Cele i Znaczenie Układu Bytów

Definicja:

CO: Funkcjonalnością Układu Bytów nazywamy potencjalną zdolność Układu do wywoływania określonych Reakcji w określonym Środowisku (Potencjalny Wpływ Układu na Środowisko).

JAK: Funkcjonalność Układu jest określona przez zbiór potencjalnych Reakcji Środowiska na Układ.

Postulat:

Funkcjonalność jest kontekstowa, zależna od Środowiska.

Postulat:

Zmiana Stanu Równowagi Układu Bytów często powoduje zmianę Funkcjonalności.

Problem:

Czy różne Układy uporządkowane zgodnie z taką samą Konfiguracją posiadają taką samą Funkcjonalność w danym Środowisku? Atrybuty Bytów układowych mają takie same Wartości, a wiążące je Wiązania mają takie same charakterystyki, toteż można przypuszczać, że tak. Byłaby wówczas możliwa wymiana Układów o tej samej Konfiguracji bez zmian w zakresie Funkcjonalności.

Postulat:

Układ może w określonym Środowisku nie posiadać Funkcjonalności. Środowisko jest odporne na Wpływy Układu.

Postulat:

Funkcjonalność Układu zmienia się wraz ze zmianą Konfiguracji.

Definicja:

Funkcjonalność Wewnętrzną Układu określają Reakcje Bytów składowych Układu na siebie nawzajem.

Postulat:

Funkcjonalność Wewnętrzna Układu zawsze jest Funkcjonalnością realizowaną.

Twierdzenie:

Układy nieuporządkowane nie posiadają Funkcjonalności.

Dowód:

W Układach nieuporządkowanych nie ma stałego Wzorca Reagowania Bytów składowych, a więc Wpływ Układu na środowisko nie jest określony; nie można zatem wskazać określonych Reakcji Środowiska, które Układ może potencjalnie wywołać. Zgodnie z definicją, Układ nie posiadający potencjalnej zdolności do wywoływania określonych Reakcji Środowiska nie posiada Funkcjonalności.

Twierdzenie:

Każdy Układ uporządkowany posiada Funkcjonalność.

Dowód:

Jeśli Układ jest uporządkowany, to jego Wiązania są skorelowane (Reakcje są stałe, fazowo powtarzalne lub zgodne z wzorcem). To oznacza, że Byty składowe doświadczają przewidywalnych Zmian oraz Układ jako całość generuje przewidywalną Zmienność, co przy stałości Środowiska skutkuje przewidywalnym Wpływem Układu na Środowisko.

Definicja:

Znaczenie Układu to zbiór Reakcji Środowiska wewnętrznego i zewnętrznego, wynikających z istnienia Układu. Znaczenie Układu to część Funkcjonalności, która jest realizowana.

Postulat:

Każdy Układ ma co najmniej jedno Znaczenie: Znaczenie wewnętrzne.

Definicja:

Celem Układu w określonym Środowisku nazywamy zbiór takich Zmian tego Środowiska, które przy braku Wpływów obcych Układ może zrealizować.

Problem:

Czym Cel różni się od Znaczenia Układu i jego Funkcjonalności? Dlaczego go wprowadzam? Może Cel to jedna Zmiana, a Znaczenie Układu to wszystkie Zmiany realizowane? A może Cel jest częścią Znaczenia Układu w konkretnym Środowisku?

Postulat:

Cel Układu jest kontekstowy, zależny od Środowiska.

Definicja:

Celem Wewnętrznym Układu nazywamy zbiór takich Zmian Bytów składowych Układu, które wynikają z pozostawiania tych Bytów w Układzie. Byt wyjęty z Układu nie doświadczy Zmiany, która jest Celem Wewnętrznym Układu.

Problem:

Czy Cel Układu realizuje się poprzez wywoływanie przez Układ Reakcji?

6.3.3.1. Podział Celów ze względu na naturę

- Cel Konstytutywny.
- Cel Wynikający.
- Cel Osiągany.

Definicja:

Cel Konstytutywny to Cel, dla realizacji którego powołano Układ do istnienia.

Definicja:

Cel Wynikający to Cel potencjalny, możliwy do zrealizowania przez Układ przy braku Wpływów obcych.

Definicja:

Cel Osiągany to Cel realizowany, który jest Celem Wynikającym korygowanym przez Wpływy obce.

Postulat:

Cel Konstytutywny może być różny zarówno od Celu Wynikającego, jak i Celu Osiąganego.

6.3.3.2. Podział Funkcjonalności ze względu na źródło

- Funkcjonalność Elementarna.
- Funkcjonalność Dzielona.
- Funkcjonalność Całościowa.

Definicja:

Funkcjonalność Elementarna Układu występuje wówczas, gdy jeden Byt Układu ma potencjalną zdolność wywoływania Reakcji w Środowisku. Reakcji tej nie wywoła ten sam Byt wyjęty z Układu, nie podlegający Wpływowi z Układu.

Definicja:

Funkcjonalność Dzielona Układu występuje wówczas, gdy kilka Bytów Układu wspólnie posiada potencjalną zdolność wywoływania Reakcji. Pojedynczy Byt z tej grupy Bytów nie posiada takiego potencjału. Byty te poza Układem również nie posiadają tego potencjału.

Definicja:

Funkcjonalność Całościowa Układu występuje wówczas, gdy Układ jako całość posiada potencjalną zdolność wywoływania Reakcji. Żadna część Układu nie posiada potencjalnej zdolności wywoływania tej Reakcji.

Postulat:

Funkcjonalność Wewnętrzna może być tylko Elementarna bądź Dzielona.

Postulat:

Układ może posiadać jednocześnie wszystkie trzy Funkcjonalności: Elementarną, Dzieloną, Całościową.

Postulat:

Przy braku Wpływów obcych Funkcjonalność Wewnętrzna jest równa Znaczeniu Wewnętrznemu Układu.

Postulat:

Funkcjonalność Całościowa Układu jest tożsama z Funkcjonalnością Bytu, który dany Układ konstytuuje.

Problem:

Kiedy Funkcjonalność Zewnętrzna jest równa Znaczeniu Zewnętrznemu Układu?

Wówczas, gdy: brakuje Wpływów obcych; Środowisko jest podatne/wrażliwe na Wpływy Układu; brakuje blokad przeciw Wpływowi Układu.

6.3.3.3. Rodzaje Funkcjonalności i rodzaje Celów z punktu widzenia Właściciela Celu

Rodzaje Funkcjonalności:

- Funkcjonalność przewidywalna korzystna.
- Funkcjonalność przewidywalna niekorzystna.
- Funkcjonalność nieprzewidywalna.

Rodzaje Celów:

- Cele przewidywalne korzystne.
- Cele przewidywalne niekorzystne.
- Cele nieprzewidywalne.

6.3.4. Konfiguracja Układu Bytów**Definicja:**

CO: Konfiguracja Układu Bytów to zespół warunków, które muszą być spełnione przez Byty i Wiązania będące składowymi Układu, aby Układ ten realizował określoną Funkcjonalność.

JAK: Konfigurację definiujemy za pomocą zbioru Pozycji Bytów i zbioru Wymagań Wiązań Układu.

Postulat:

Układ, który nie realizuje Funkcjonalności, nazywamy Układem nieskonfigurowanym.

Definicja:

Pozycja to zbiór takich Wartości Atrybutów Bytu należącego do Układu, które są wymagane, aby Układ realizował przypisaną danej Konfiguracji Funkcjonalność.

Definicja:

Wymaganie to zbiór takich Wartości Manifestacji dla Zmienności wchodzących w skład Wiązania należącego do Układu, które są wymagane, aby Układ realizował przypisaną danej Konfiguracji Funkcjonalność.

Postulat:

Funkcjonalnością Konfiguracji jest Funkcjonalność skonfigurowanego tą Konfiguracją Układu Bytów.

Postulat:

Układ Bytów w innej Konfiguracji będzie realizował inną Funkcjonalność.

Problem:

Czy przy każdej Konfiguracji dowolny Układ Bytów jest w Stanie Równowagi?

Problem:

Czy Układ Bytów nie będący w Stanie Równowagi realizuje Funkcjonalność?

Postulat:

Układ Bytów skonfigurowany daną Konfiguracją zawiera postacie Bytów składowych i postacie Wiązań składowych spełniające warunki określone w Konfiguracji.

6.3.5. Zmiany Układu

Postulat:

Układ pozostanie tym samym Układem, gdy nie zmieni się Zbiór Bytów składowych oraz nie zmieni się Schemat Reakcji.

Problem:

Czy Układ, pozostając sobą, może doświadczać Zmian? Zmiany te mogą dotyczyć Zmienności lub Reakcji Bytów składowych budujących Wiązania Układu, Zmiany te mogą także dotyczyć Postaci Bytów składowych.

Postulat:

Układ zmieni się w inny Układ, gdy w starym Zbiorze Bytów składowych powstanie nowy Schemat Reakcji lub gdy zmieni się Zbiór Bytów składowych, co pociągnie za sobą powstanie nowego Schematu Reakcji.

Układ może doświadczać następujących Zmian:

- Zmiana postaci Bytu składowego,
- Zmiana Zmienności Bytu składowego,
- wymiana Bytu składowego na inny,
- usunięcie Bytu składowego,
- dodanie Bytu składowego.

Zmiany te mogą być realizowane tylko w Granicach Tolerancji. Zmiany wykraczające poza Granice Tolerancji prowadzą do Zmiany Układu w inny Układ.

6.3.6. Układy Zmiennośkładnikowe i Układy Stałośkładnikowe

Definicja:

Układ Stałośkładnikowy to Układ o stałej liście elementów.

W Układach Stałośkładnikowych nie można zmienić liczby elementów ani wymienić elementów.

Definicja:

Układ Zmiennośkładnikowy to Układ, w którym lista elementów może ulegać Zmianie w Granicach Tolerancji.

W Układach Zmiennośkładnikowych można dodawać lub odejmować elementy składowe określonego rodzaju oraz można wymieniać elementy składowe. Dla każdego Układu Zmiennośkładnikowego Granice Tolerancji są odrębnie zdefiniowane. Granice Tolerancji określają zarówno dopuszczalną liczbę elementów, jak i Charakterystyki Bytów, które mogą dołączyć do tego Układu.

Postulat:

Układ Zmiennośkładnikowy w jednym Środowisku może być Stałośkładnikowy w innym.

Jeśli w Układzie Stałoskładnikowym zmienimy listę elementów poprzez wymianę, dodanie lub odebranie elementu składowego, to Układ zmieni się w inny Układ z konkretnymi konsekwencjami.

Układ Zmiennoskładnikowy dopuszcza Zmiany w Granicach Tolerancji. Dopiero Zmiany wykraczające poza Granice Tolerancji skutkują konsekwencjami.

Problem:

Czy Zmiana Postaci Bytów składowych, Zmiana ich Zmienności bądź Reakcji w ramach Układu może zajść w Układzie Stałoskładnikowym bez zmiany tego Układu w inny Układ?

Możliwe Zmiany:

1. Zmiana Postaci przy zachowaniu niezmiennych Zmienności i Reakcji.
2. Zmiana Zmienności i Reakcji w Granicach Tolerancji.
3. Zmienności i Reakcje Bytów składowych spoza Układu mogą ulegać Zmianie.

Konsekwencje zmiany listy elementów Układu Stałoskładnikowego:

- Zmieni się Funkcjonalność Wewnętrzna Układu.
- Zmieni się Funkcjonalność Zewnętrzna Układu.
- Zmieni się Znaczenie Wewnętrzne Układu.
- Zmieni się Znaczenie Zewnętrzne Układu.
- Zmieni się Postać Układu.
- Zmieni się Cel Układu.

Konsekwencje zmiany listy elementów Układu Zmiennoskładnikowego w Granicach Tolerancji:

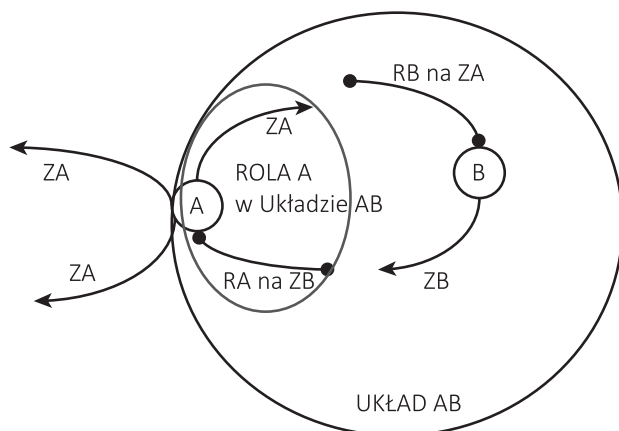
- Zmieni się Postać Układu.
- Zmieni się Funkcjonalność Wewnętrzna Układu.
- Zmieni się Znaczenie Wewnętrzne Układu.
- Nie zmieni się Cel Układu.
- Nie zmieni Funkcjonalność Zewnętrzna Układu.
- Nie zmieni się Znaczenie Zewnętrzne Układu.

6.3.7. Rola Bytu w Układzie nadrzędnym

Definicja:

CO: Rola Bytu w Układzie nadrzędnym to udział Bytu w Wiązaniach tego Układu.

JAK: Rola określa zbiór takich Zmienności i Reakcji Bytu, które budują Wiązania danego Układu nadrzędnego.

Rys. 8. Rola Bytu A w Układzie nadrzędnym AB.

Rolę określa się zawsze w kontekście Układu nadrzędnego. W ramach jednego Układu Byt odgrywa jedną Rolę.

Problem:

Czy Role określa się tylko dla Układów uporządkowanych? Nie.

Problem:

Po co określa się Rolę Bytu w Układzie? Po to, by wskazać udział Bytu w Wiązaniach Układu.

Postulat:

Zmiany Bytu nie skutkujące zmianą Roli nie zmieniają Funkcjonalności Układu.

Postulat:

Jeśli wymienimy Byt Układu przy zachowaniu jego Roli, to Funkcjonalność Układu nie ulegnie Zmianie.

Postulat:

Byt w różnych Układach nadrzędnych odgrywa różne Role, w każdym Układzie inną.

Postulat:

Dla każdej Roli można wskazać zbiór Wartości Atrybutów znaczących dla tej Roli. Inne Wartości Atrybutów będą skutkowały zaburzeniami w odgrywaniu Roli.

Postulat:

Zmiany Roli mogą skutkować zaburzeniami Stanu Równowagi Układu i Zmianą jego Funkcjonalności.

Problem:

Czy istnieją Role w Układach Zmiennoślnikowych? Tak, na przykład klasa szkolna.

Problem:

Czy Rolę określamy w każdym Układzie? Tak.

Problem:

Czy Stan Równowagi Układu jest wynikiem realizacji swoich Ról przez Byty należące do tego Układu, czy to Role wynikają ze Stanu Równowagi Układu?

6.3.8. Stan Równowagi Układu Bytów

Definicja:

Stan Równowagi Układu Bytów to taka postać tego Układu, która trwa przez jakiś czas lub się fazowo powtarza. Stan Równowagi Układu Bytów to taka postać tego Układu, w której wszystkie Reakcje Bytów składowych Układu współkształtowane przez Zmienności Układu są skorelowane z tymi Zmiennościami.

Definicja:

Wiązanie nazywamy Skorelowanym, jeśli istnieje stała Reakcja Bytu B na stałą Zmienność Bytu A lub Wzorzec Zmienności Bytu A wywołuje skorelowany wzorzec Reakcji Bytu B. Tym samym Zmianom A odpowiadają zawsze te same Reakcje B.

Definicja:

Reakcja jest wtedy skorelowana ze Zmiennością, gdy jest stała dla stałej Zmienności lub dla Zmienności realizowanej według Wzorca. Reakcja jest realizowana według takiego Wzorca, że dla określonych elementów Wzorca Zmienności powtarzają się określone elementy Wzorca Reakcji.

Problem:

Czy wszystkie Wiązania Układu Bytów składowych muszą być skorelowane, aby Układ pozostawał w Stanie Równowagi? Być może tylko te, które wpływają na Funkcjonalność. Czy w skład Układu wchodzi Wiązania, które nie wpływają na jego Funkcjonalność? Po co je uwzględniać? Układ to dowolny fragment Sieci Zależności, więc zawiera również takie Wiązania. Może by zdefiniować tę część Układu, która odpowiada za jego Funkcjonalność? Do rozważenia.

Problem:

Jakimi metodami można uzyskać zmianę Stanu Równowagi?

Problem:

Czy możemy mówić o Stanie Równowagi Układu, którego postać zmienia się zgodnie z jakimś wzorcem? Intuicja mi podpowiada, że tak.

Postulat:

Układ wejdzie w nowy Stan Równowagi, jeśli przy zachowanym Zbiorze Bytów składowych i zachowanym Schemacie Reakcji nastąpią zmiany w obrębie Siatki Wiązań, czyli zmienią się Zmienności Bytów lub Reakcje Bytów na te Zmienności. Jeśli nowe Wiązania będą skorelowane, to Układ wejdzie w nowy Stan Równowagi. Jeśli zniknie korelacja Wiązań, Układ wejdzie w Stan Chaosu (nierównowagi).

Stan Równowagi współkreują:

- Zmienności własne Bytów składowych,
- Zmienności Bytów obcych wpływające na Byty składowe,
- Reakcje Bytów składowych na powyższe Zmienności.

Warunki pozostawania Układu Bytów w określonym Stanie Równowagi:

- Osiągnięcie lokalnego minimum energetycznego i równowaga energetyczna.

- Izolacja od dodatkowych Wpływów obcych.
- Brak obecności Skoków Rozwojowych Bytów składowych.
- Brak Efektów Emergentnych.

Jeśli mamy nowy Stan Równowagi tego samego Układu Bytów, to albo postać Bytów składowych się zmieniła, albo łączące je Wiązania się zmieniły, czyli zmieniła się w jakimś zakresie Zmienność Bytów składowych lub ich Reakcji. Wówczas Układ Bytów, który ma odmienne charakterystyki, może w odmienny sposób wpływać na otoczenie. Można sformułować postulat, że różne Stany Równowagi tego samego Układu elementów składowych konstytuują różne Byty, choć Reaktywność Środowiska na te różne Byty może być taka sama.

Problem:

Kiedy Układ dąży do Stanu Równowagi?

Hipoteza 1.: Zmienność Bytu A (ZA) i Zmienność Bytu B (ZB) dążą do lokalnego minimum energetycznego i po osiągnięciu tego minimum stabilizują się w jakiejś postaci. W następstwie tego ustala się Reakcja Bytu B (RB) na ZA. Stałość ta dotyczy zarówno jakości Zmienności, jak i Dynamiki Zmienności bądź Wzorca Reagowania. Daje to korelację Wiązania, która jest podstawą Stanu Równowagi.

Hipoteza 2.: Reakcje Bytów na Zmienności innych Bytów składowych dążą do korelacji. Czy korelację można uznać za formę adaptacji?

Postulat:

Każdy Byt Układu w Stanie Równowagi posiada Wartości Atrybutów z zakresów sprzyjających temu Stanowi Równowagi. Każde Wiązanie tego Układu posiada charakterystyki z zakresów sprzyjających temu Stanowi Równowagi.

6.3.8.1. Stan Równowagi Układu Bytów w kontekście Rozwoju Bytów składowych Układu

Postulat:

W okresie Skoku Rozwojowego Bytu składowego Układ nadrzędny może doświadczyć zaburzeń Stanu Równowagi.

Postulat:

Każdy nowy Etap Rozwoju Bytu składowego Układu może (nie musi) być przyczyną osiągnięcia przez Układ nadrzędny nowego Stanu Rów-

nowagi. Jest tak dlatego, że Byt składowy w nowej Postaci Rozwojowej może realizować inne Zmienności własne, które mogą skutkować odmiennymi Reakcjami innych Bytów składowych; sam Byt składowy w nowej Postaci Rozwojowej również może w odmienny sposób reagować na Zmienności innych Bytów Układu.

Postulat:

Nowy Etap Rozwojowy Bytu może być przyczyną utraty Stanu Równowagi przez Układ nadrzędny tego Bytu, gdyż Wiązania Bytu w nowej Postaci Rozwojowej mogą przestać być Wiązaniem Skorelowanym.

6.3.9. Bezwładność Wiązań i Układów Bytów

Postulat:

Każdy Stan Równowagi posiada Bezwładność.

Postulat:

Zmiana w Rozkładzie q Energii w Układzie może zaburzyć Stan Równowagi.

Postulat:

Zmiana w obrębie Czynnika Spajającego Wiązanie może zaburzyć to Wiązanie i wytrącić je ze Stanu Bezwładności.

Postulat:

Stabilność Układu – zwana inaczej Bezwładnością Układu – jest największa w Lokalnych minimach energetycznych.

Postulat:

Ze względu na Bezwładność Układu nową Konfigurację najłatwiej wprowadzić, wyprowadzając Układ ze Stanu Równowagi. Rewolucja jest skuteczniejszą i szybszą od Ewolucji drogą wprowadzania nowej Konfiguracji. Ewolucja jest drogą bardziej kontrolowalną od Rewolucji.

Postulat:

Bezwładność Wiązania ma związek z oporem przed Zmianą.

Postulat:

Pokonanie Bezwładności Wiązania wymaga takiej Zmiany na poziomie energetycznym, która przesunie poziom q Energii Wiązania po-

za granice przedziału (Minimum Energetyczne Wiązania; Maximum Energetyczne Wiązania).

Problem:

Czy również w przypadku Czynnika Spajającego można wskazać zakres wartości sprzyjający Bezwładności Wiązania?

6.4. qEnergia

Definicja robocza:

qEnergia jest paliwem Zmiany.

Postulat:

Każda Zmiana realizuje się również na poziomie energetycznym.

Postulat:

Poziom qEnergii wyznacza granicę potencjalnej zdolności do realizacji Zmiany.

Definicja robocza:

CO: qEnergia Wiązania zbudowanego ze Zmienności jednego Bytu i Reakcji na tę Zmienność drugiego Bytu określa się taką porcją qEnergii, która potrzebna jest do zaistnienia tych Zmian.

JAK: Możemy wskazać Wartość, Rozkład i Dynamikę Zmian qEnergii Wiązania.

Postulat:

Dla każdego Wiązania możemy określić wymagany poziom qEnergii, niezbędny do zaistnienia tego Wiązania. Mieści się on w przedziale: (Minimum Energetyczne Wiązania; Maximum Energetyczne Wiązania)

6.5. Ciąg zawierania się Bytów

Kilka Bytów połączonych Wiązaniem buduje nowy Układ Bytów, nadrzędny względem siebie. Jeśli powstały Układ Bytów będzie się znajdował w Stanie Równowagi i będzie produkował emergentną Zmienność lub będzie jako całość źródłem Zmiany w innym Bycie, to powstanie Byt nadrzędny względem Bytów składowych Układu. Ów Byt

nadrzędny może być składową Bytu nadrzędnego względem siebie; ten zaś z kolei może być składową jeszcze wyższego Bytu nadrzędnego.

Definicja:

Ciąg złożony z kolejnych Bytów nadrzędnych względem badanego Bytu Podmiotowego nazywamy jego Zewnętrznym Ciągiem Zawierania się Bytów.

Definicja:

Bytem nadrzędnym n -tego rzędu Bytu A nazywamy n -ty wyraz Zewnętrznego Ciągu Zawierania się Bytów dla A , oznaczany symbolem $ZA(n)$.

Może współistnieć wiele Zewnętrznych Ciągów Zawierania się Bytów dla badanego Bytu Podmiotowego, gdyż każdy Byt może być składową różnych Układów Bytów konstytuujących Byty wyższego rzędu. Wyrazy n -tego rzędu dwóch Zewnętrznych Ciągów Zawierania się Bytu A rozróżniamy, dodając numer określający ciąg: $Z1A(n)$, $Z2A(n)$.

Każdy Byt (za wyjątkiem Bytów Podstawowych) jest Bytem nadrzędnym różnych rzędów.

Byty podrzędne -1 rzędu badanego Bytu A , oznaczane symbolem $WA(-1)$, budują Układ Bytów kreujący Byt A .

Definicja:

Ciąg złożony z kolejnych Bytów podrzędnych względem badanego Bytu Podmiotowego nazywamy Wewnętrznym Ciągiem Zawierania się Bytów.

Definicja:

Bytem podrzędnym n -tego rzędu Bytu A nazywamy n -ty wyraz Wewnętrznego Ciągu Zawierania się Bytów dla A , oznaczany symbolem $WA(-n)$.

Symbolicznie Ciąg Zawierania się Bytu A oznaczamy: $CA=\{..., WA(-3), WA(-2), WA(-1), A(0), ZA(1), ZA(2), ZA(3), ...\}$, gdzie wyrazy $ZA(n)$ stanowią Zewnętrzny Ciąg Zawierania się Bytów dla Bytu A , wyrazy $WA(-n)$ stanowią Wewnętrzny Ciąg Zawierania się Bytów dla Bytu A , zaś wyraz $A(0)$ oznacza Byt Podmiotowy A .

6.6. Zmienność Bytów

Definicja:

Zmienność Bytu to ciąg Zmian tego samego rodzaju, których kolejno doświadcza Byt.

Jeśli Zmiany Bytu nie powtarzają się lub Wzorce Zmian Bytu nie powtarzają się, to nie mówimy o Zmienności Bytu, tylko mówimy o Chaotyczności Bytu.

Definicja robocza:

Zmiana, jednostkowa Zmienność, jest Ciągiem Korzeniowym Złożeń; pierwszymi wyrazami tego Ciągu są Zmienności Podstawowe.

Byt może przejawiać różne rodzaje Zmienności.

Definicja robocza:

Stan Zmienności to zbiór Wartości Manifestacji tej Zmienności.

Definicja robocza:

Znaczeniem Zmienności nazywamy realizowany zbiorczy Wpływ Zmienności na Środowisko.

Definicja robocza:

Struktura Zmienności to Ciąg Korzeniowy Złożeń Zmienności. W Ciągu Korzeniowym każdy wyraz wyższego rzędu jest Złożeniem wyrazów niższego rzędu, wyrazy pierwsze są Zmiennościami Podstawowymi.

Definicja:

Złożeniem Zmienności nazywamy współwystępowanie jednoczesne lub następcze Zmienności kilku Bytów, które w efekcie daje Zmienność Emergentną, różną od Zmienności ją kreujących.

Definicja robocza:

Znaczenie Bytu w Środowisku to suma Znaczeń jego wszystkich Zmienności.

6.6.1. Podział Zmienności Bytów ze względu na kategorię

Szukałam kryterium, według którego dałoby się podzielić na kategorie wszystkie Zmienności danego Bytu. Za kryterium różnicujące przyjąłabym wreszcie stopień złożoności, zaawansowania Bytu.

Wyróżniłam kilka kategorii Zmienności. Każdy Byt na wyższym stopniu zaawansowania może zawierać kategorie właściwe Bytom niższego stopnia. Zakłada się, że nie jest możliwa sytuacja odwrotna.

Kategorie Zmienności Bytów:

1. Zmienności własne rozwojowe, które definiuje Wzorzec Rozwojowy Bytu.
2. Zmienności będące Reakcją na Wpływy ze Środowiska.
3. Zmienności własne nierozwojowe w podziale na podkategorie:
 - Zmienności ukierunkowane na przetrwanie, w podziale na Zmienności pozaświadome i częściowo świadome. Można sformułować postulat, że nie jest znany Byt, który jest w pełni świadomy wszystkich swoich Zmienności.
 - Zmienności ukierunkowane na osiągnięcie Celu wyższego rzędu, wykraczającego poza przetrwanie. Nie zawsze kara i nagroda są główną motywacją zainicjowania tych Zmienności. Wstępnie się zakłada, że niektóre z tych Zmienności muszą być częściowo świadome. Zakłada się również, że Cel jest wybierany świadomie. Można sformułować postulat, że Zmienności te mogą z czasem podlegać zrutynizowaniu i wówczas przestają być świadome.

Postulat:

Byty nieożywione posiadają jako własną tylko Zmienność rozwojową, która przenosi je w kolejne Stadia Rozwojowe.

Postulat:

Przypadkowe mutacje są jedną z dróg Zmian Zmienności rozwojowej lub Zmian Wzorca Rozwojowego.

6.6.2. Stan Wymuszający Zmianę

Mamy zewnętrzne źródła Zmiany, które nazywamy Wpływami. Istnieją również wewnętrzne źródła Zmiany, które w PSTeorii nazywamy Stanami Bytu Wymuszającymi Zmianę. Wśród wielu Stanów Bytu tylko niektóre wymuszają Zmianę.

6.7. Reakcja Bytu

6.7.1. Reakcja Bytu

Definicja:

Zmiennością Znaczącą Bytu A dla Bytu B nazywamy taką Zmienność A, która powoduje Reakcję Bytu B.

Zmienności Znaczące Bytu A dla Bytu B stanowią podzbiór wszystkich Zmienności Bytu A.

Definicja:

CO: Reakcją Bytu B na określoną Zmienność Bytu A (RB na ZA) nazywamy taką Zmianę Bytu B, która występuje w określonej postaci w wyniku doświadczania przez Byt B określonej Zmienności Bytu A.

JAK: Reakcja jest realizowana w Procesie Realizacji Reakcji. Wynikiem tego procesu jest Skutek. Dla tej Reakcji określa się czas jej realizacji.

Problem:

Czy istnieją Reakcje na inne fenomeny niż Zmienność? Jakie mamy rodzaje Reakcji: na Wpływy o różnej naturze, na Informacje, na obecność, na Stan Wymuszający Reakcję, inne?

Postulat:

Byt może w różnych przedziałach czasu realizować różne Reakcje oraz może w jednym przedziale czasu realizować jednocześnie kilka Reakcji.

Problem:

Czy ta sama struktura może jednocześnie realizować różne Reakcje?

Postulat:

Reakcja Bytu zależy od Etapu Rozwojowego Bytu, Wpływów obcych (Wpływu Środowiska) i Zmienności Bytu Wpływającego, składowej Wiązania.

Postulat:

Z grupy niepowiązanych Bytów Reakcje konstytuują Układ.

Postulat:

Reakcja jest warunkiem koniecznym istnienia Wiązania.

Definicja:

Reaktywnością Bytu Podmiotowego na Byt Wpływający nazywamy zbiór wszystkich jego Reakcji na Zmienności Bytu Wpływającego.

Reaktywność ta może być z punktu widzenia Obserwatora korzystna lub niekorzystna.

6.7.2. Podział Reakcji ze względu na zakres

Reakcja może obejmować różne obszary:

- Zmiana Zmienności, dającą w wyniku Złożenie Wpływu ze Zmiennością własną Bytu B. Nowa Zmienność B będzie emergentna w stosunku do starej.
- Zmiana w Strukturze Bytu Układowego. Zmieni się jakość lub rozkład Złożeń na którymś wewnętrznym poziomie, co może mieć różne skutki:
 - Przegrupowanie Bytów Podstawowych w Wewnętrznych Ciągach Zawierania Bytów składowych.
 - Zmiana składowych Złożeń na jakimś wewnętrznym poziomie, co będzie skutkowało nowym wynikiem Złożenia, co z kolei wywoła łańcuch Zmian w wyrazach Wewnętrznego Ciągu Zawierania się Bytów wyższych niż poziom, na którym dokonała się pierwsza Zmiana.

6.7.3. Podział Reakcji ze względu na złożoność Źródła Reakcji**6.7.3.1. Reakcje Proste****Definicja:**

Reakcja Prosta RB na ZA ma miejsce wówczas, gdy jedyną Reakcją Środowiska na Zmienność Bytu A jest Reakcja Bytu B.

Rzadko mamy do czynienia z Reakcjami Prostymi. Natomiast często Reakcje złożone postrzegamy jako Reakcje Proste, gdyż nie dostrzegamy dalszych Bytów z Łańcucha Reakcji.

6.7.3.2. Łańcuchy Reakcji

Definicja:

Łańcuch Reakcji to ciąg Reakcji, z których każda jest współkreowana przez Reakcję bezpośrednio ją poprzedzającą.

Częstą sytuacją jest występowanie pojedynczych lub rozgałęzionych łańcuchów Reakcji. Zmienność Bytu A powoduje Reakcję Bytu B (lub kilku Bytów), która to Reakcja powoduje Reakcje kolejnych Bytów. Nasz Umysł skupia się na „tu i teraz” i dostrzega najczęściej tylko jedno ogniwo łańcucha Reakcji, to bezpośrednio dostępne zmysłom.

6.7.3.3. Pętla Sprzężenia Zwrotnego

Definicja:

CO: Pętla Sprzężenia Zwrotnego to zamknięty łańcuch Reakcji.
JAK: Zmienność Bytu A powoduje Reakcję Bytu B, która zwrótnie powoduje Reakcję Bytu A. Pętla Sprzężenia Zwrotnego często zawiera kilka ogniw łańcucha Reakcji. Łańcuch Reakcji zapoczątkowany Zmiennością Bytu A obejmuje kolejne Byty i kończy się na Bycie A, zamykając pętlę.

Przykład:

Zachowanie ucznia w szkole. Uczeń zachowuje się źle na lekcjach, co powoduje, że nauczyciel wywiera nacisk (wpływa) na rodziców, którzy wpływają na ucznia, który zmienia zachowanie. Nowe zachowanie ucznia ma wpływ na nauczyciela (który na przykład wybaczyci uczniowi). Pętla Sprzężenia Zwrotnego się zamyka.

Przykład:

Termostat działa w Pętli Sprzężenia Zwrotnego. W uproszczeniu: odczytana przez termostat niska temperatura wpływa na włączenie przez termostat pieca, włączenie pieca sprawia, że temperatura w pomieszczeniu wzrasta. Wyższa temperatura odczytana przez termostat powoduje, że termostat wyłącza piec. Pętla Sprzężenia Zwrotnego się zamyka.

6.7.4. Podział Reakcji ze względu na ich rodzaj

- Rozwojowe:
 - Reakcja Bytu B RB na Zmienność Bytu A ZA zmienia się wraz z Rozwojem własnym B, izolowanym.
 - RB na ZA zmienia się wraz z Rozwojem B stymulowanym, współkształtowanym przez ZA.
 - RB na ZA zmienia się wraz z Rozwojem B stymulowanym, współkształtowanym przez Wpływy obce.
 - Reakcja mieszana, złożona w różnym stopniu z powyższych.
- Chaotyczne, nierozwojowe:
 - Wpływ mieszany w pełni nieobserwowalny.
- Skorelowane:
 - Stała RB na ZA.
 - RB o stałej dynamice.
 - RB o stałym Wzorcu Reagowania.
- Modyfikowane przez Wpływy obce.
- Mieszane, złożone w różnym stopniu z powyższych.

6.7.4.1. Podział Reakcji ze względu na rodzaj/zakres Zmiany

- Pod wpływem ZA zmienia się B, ale ZB pozostaje bez Zmian.
- Pod wpływem ZA zmienia się B i nowe B posiada nową ZB.
- Pod wpływem ZA zmienia się ZB, B pozostaje bez Zmian.
- Pod wpływem ZA zmieniają się jednocześnie B i ZB.
- Pod wpływem ZA zmienia się B, nowe B kreuje nową ZB, która jest zmieniana przez ZA.

6.7.4.2. Postacie Reakcji

- Reakcja jest Złożeniem Zmienności własnej B ze Zmiennością A będącą Wpływem na B.
- Reakcja B jest przekształceniem Złożeń budujących Zmienność B.

- Reakcja B polega na Zmianie Struktury B i produkowaniu nowej Zmienności B w odpowiedzi na Zmienność A.

6.7.4.3. Reakcje Bytu na Informację

Problem:

Czy Reakcja Bytu B na Informację o Bycie A tworzy Wiązanie? Informacja powoduje dostosowanie Zmienności, powoduje taką Reakcję na Informację, która jest zależna od Wartości Informacji.

6.7.5. Korelacja Reakcji

Definicja:

Reakcja RB jest skorelowana ze Zmiennością ZA wówczas, gdy RB jest stała dla stałej ZA lub ma stałą dynamikę skorelowaną ze stałą dynamiką ZA, lub też realizuje się według stałego Wzorca Reagowania, korespondującego z wzorcem realizowanym przez ZA.

Postulat:

Jeśli własna Zmienność B ZB nie jest stała, tylko zgodna z wzorcem, to ZA wpływa na ZB w różnych miejscach realizacji wzorca Zmienności B i stąd wynika obserwowalna chaotyczność RB na ZA. Ta chaotyczność może być pozorna, gdyż Obserwator nie dostrzega korespondencji RB z ZA.

Definicja:

Korespondencja RB z ZA występuje wówczas, gdy B reaguje na Zmienność ZA zgodnie z wzorcem.

Postulat:

Chaotyczność RB na ZA ma źródło między innymi w zmiennych Wpływach obcych.

Postulat:

Jeśli ZB jest zgodna z wzorcem i ZA jest zgodna ze swoim wzorcem oraz wzorce te nie są skorelowane, to Obserwator postrzega RB jako chaotyczną. Korespondencja wzorców może występować na przestrzeni dłuższego czasu, przez co jest niemożliwa do wychwycenia przez Obserwatora.

Postulat:

Jeśli A zmienia B i to wpływa na Zmianę Zmienności własnej B – ZB – to może wystąpić Zmiana Reakcji RB na Zmienność ZA.

6.7.6. Wpływ**Definicja:**

Wpływem na Byt B nazwiemy każdy fenomen świata rzeczywistego, na który Byt B reaguje Reakcją.

Definicja:

Reakcję Bytu B na Wpływ nazywamy Skutkiem Wpływu.

Byt A może wywierać jednocześnie kilka Wpływów na Byt B, różne ZA wywołują różne RB.

6.7.6.1. Przyczyny potencjalności Wpływu**Definicja:**

Wpływem Potencjalnym na Byt B nazwiemy taki fenomen świata rzeczywistego, który zaznacza swoją obecność w obszarze istnienia Bytu B.

Wpływy Potencjalne dzielimy na Wpływy Sytuacyjne, na które Byt B reaguje Reakcją w określonej Sytuacji, i Wpływy Pozorne, które zaznaczają swoją obecność w obszarze istnienia Bytu B, ale Byt B nie reaguje na nie.

Brak Reakcji Bytu B na Wpływ Potencjalny może mieć różne przyczyny:

- Odporność wrodzona. Całkowity brak Wrażliwości Bytu B na Wpływ.
- Odporność nabyta Bytu B na Wpływ. Istniała Wrażliwość, ale Byt się uodpornił.
- Odporność progowa Bytu B na Wpływ. Byt staje się wrażliwy na dany Wpływ, gdy Wpływ uzyska odpowiednio wysoką moc oddziaływania.
- Odporność rozwojowa Bytu B na Wpływ. Na danym Etapie rozwoju Byt B jest niewrażliwy na Wpływ.
- Izolowanie Bytu B przed Wpływem przez Blokadę.

- Niesprzyjające warunki w przypadku Wpływu sytuacyjnego.

6.7.6.2. Rodzaje Wpływów. Podział ze względu na naturę Wpływu

- Wpływ poprzez Nośnik.
- Wpływ poprzez Informację.
- Wpływ poprzez Obecność. Zajmowanie przestrzeni, w której Byt B realizuje swoje Zmienności.
- Wpływ dotyczący Zmian na poziomie energetycznym.
- Wpływ topografii Środowiska, wpływ warunków Środowiska.

6.7.6.3. Rodzaje Wpływów. Podział ze względu na funkcję Wpływu

- Wzmacniające Zmienność własną Odbiorcy Wpływu.
- Osłabiające Zmienność własną Odbiorcy Wpływu.
- Blokujące Zmienność własną Odbiorcy Wpływu.
- Wymuszające modyfikacje Zmienności własnej Odbiorcy Wpływu.
- Współkształtujące Zmienność własną Odbiorcy Wpływu.
- Aktywizujące nową Zmienność własną Odbiorcy Wpływu.

6.7.7. Odporność i Wrażliwość Bytu na Wpływ

Definicja:

Mówimy, że Byt B jest odporny na Wpływ ZA (posiada Odporność na ZA), jeśli nie reaguje żadną Reakcją na ZA.

Definicja:

Mówimy, że Byt B jest wrażliwy na Wpływ ZA (nie posiada Odporności na ZA), jeśli reaguje Reakcją na ZA.

6.7.7.1. Rodzaje Odporności

- Odporność Całkowita Niezależna.
- Odporność Kontekstowa, środowiskowa.
- Odporność Progowa (progi Wpływów).
- Odporność Zależna od Postaci B.

Rodzaje Progów wrażliwości

- Progi Czasowe. Wyróżniamy Progi Częstościowe i Progi Czasu Ekspozycji ZA na B.
- Progi Wielkościowe. Wrażliwość B na ZA zależna jest od wielkości ZA.
- Progi Dynamiczne. Wrażliwość B na ZA zależna jest od kształtu dynamiki ZA.
- Progi Kumulatywne. Wrażliwość B pojawia się po osiągnięciu określonego poziomu kumulacji jakiejś jakości w B, której źródłem jest ZA. Dzielimy je na Progi Kumulatywne Ilościowe i Progi Kumulatywne Stosunkowe.

Definicja:

Próg Wrażliwości Częstościowy to taka częstość Zmienności Bytu Wpływającego, na którą wcześniej obojętny Byt Podmiotowy reaguje Reakcją.

Definicja:

Próg Wrażliwości Czasu Ekspozycji to taki okres działania Zmienności A, po którym wcześniej obojętny Byt Podmiotowy B zaczyna na tę Zmienność reagować Reakcją.

Definicja:

Próg Wrażliwości Wielkościowy Bytu Podmiotowego na określoną Zmienność Bytu Wpływającego to taka wielkość Zmienności Bytu Wpływającego, powyżej której obojętny wcześniej Byt Podmiotowy zaczyna reagować na tę Zmienność Bytu Wpływającego Reakcją.

Progi Wrażliwości Wielkościowe nie muszą być konkretną liczbą, mogą być przedziałem.

Definicja:

Próg Wrażliwości Dynamiczny to taki kształt dynamiki Zmienności Bytu Wpływającego, przy którym obojętny wcześniej Byt Podmiotowy reaguje na tę Zmienność Reakcją.

Przykład:

Rezonans fal.

Definicja:

Próg Wrażliwości Kumulatywny Ilościowy Bytu Podmiotowego (zwany Progiem Nasycenia) na określoną Zmienność Bytu Wpływającego zmieniającą poziom kumulowanej w Bycie Podmiotowym jakości to taki poziom kumulacji tej jakości, powyżej którego obojętny wcześniej Byt Podmiotowy zaczyna reagować na tę Zmienność Bytu Wpływającego Reakcją.

Definicja:

Próg Wrażliwości Kumulatywny Stosunkowy Bytu Podmiotowego na określoną Zmienność Bytu Wpływającego zmieniającą poziom kumulowanej w Bycie podmiotowym jakości to taka ilość kumulowanej jakości, powyżej której stosunek ilości tej jakości do ilości innej jakości w tym Bycie (zwanej jakością powiązaną) stwarza warunki do powstania Reakcji Bytu Podmiotowego na tę Zmienność Bytu Wpływającego.

Próg Kumulatywny Stosunkowy może się zmieniać wraz ze zmianą ilości jakości powiązanej.

Dla danej Zmienności Bytu Wpływającego może istnieć kilka Progów Wrażliwości Bytu Podmiotowego. Wraz z osiągnięciem kolejnego Progu zmienia się Reakcja Bytu Podmiotowego.

6.7.7.2. Rodzaje Wrażliwości

- Wrażliwość Zerowa. Odporność Bytu na daną Zmienność Bytu Wpływającego.
- Wrażliwość Reaktywna. Byt Podmiotowy reaguje na Bodziec skojarzoną Reakcją.
- Wrażliwość Elastyczna. Byt zmienia postać pod Wpływem Zmienności Bytu Wpływającego. Jest to Zmiana odwracalna, znika wraz z ustaniem Wpływu.
- Wrażliwość Adaptacyjna. Byt dostosowuje się do Środowiska. Zmiany Bytu są korzystne dla Bytu.
- Wrażliwość Chorobowa. Byt zmienia postać pod Wpływem Zmienności Bytu Wpływającego. Zmiana ta nie znika wraz z ustaniem Wpływu. Zmiana ta jest niekorzystna dla Bytu. Zmiana ta może zniknąć jedynie pod wpływem procesów ozdrowieńczych.
- Wrażliwość Destrukcyjna skutkująca rozpadem Bytu pod działaniem Wpływu.

Problem:

Pozostaje do ustalenia, kto rozstrzyga, czy Zmiana Bytu Podmiotowego jest korzystna, czy niekorzystna. Jakie są kryteria tego sądu?

6.7.8. Podział Reakcji ze względu na ich funkcje

- Produkcja odrębnych, nowych Bytów.
- Zmiany podtrzymujące Stan Równowagi w Bycie nadrzędnym – tak zwane Ciche Zmiany wchodzące w skład procesów równoważących.
- Przetwarzanie danych wejściowych w dane wyjściowe.
- Zmiany przekształcające Byty nadrzędne.
- Zmiany ukierunkowane na osiągnięcie celu korzystnego dla Bytu.
- Autozmiany – Zmiany na składowych.
- Inne nie wymienione.

6.7.9. Aspekt środowiskowy Reakcji**Definicja:**

Środowisko Bytu to ta część Wszechświata, z którą Byt jest powiązany poprzez Zmianę. Byt jest Odbiorcą lub Źródłem Zmian swojego Środowiska.

Ta definicja implikuje przynależność Obserwatora do Środowiska Bytu, gdyż Obserwator kreuje Obraz Bytu w swoim Umyśle.

Postulat:

Jeśli istnieje RB na ZA, ale jest ona chaotyczna, to istnieje co najmniej jedno Wiązanie pomiędzy Bytami A i B oraz istnieje Układ Bytów AB, który nie jest w Stanie równowagi.

Postulat:

Jeśli istnieje RB na ZA, to istnieje Wiązanie pomiędzy Bytami A i B oraz istnieje Układ Bytów AB. Jeśli ponadto RB jest skorelowana z ZA, to Układ AB jest w Stanie równowagi. Można wówczas:

- zdefiniować model strukturalny Zależności dotyczącej Wiązania AB w postaci Oddziaływania AB,
- zdefiniować warunki stabilności Układu AB w postaci Konfiguracji Układu nadrzędnego dla A i B, czyli zdefiniować Pozycje

Konfiguracji zajmowane przez A i B oraz zdefiniować Wymagania wobec Wiązania AB.

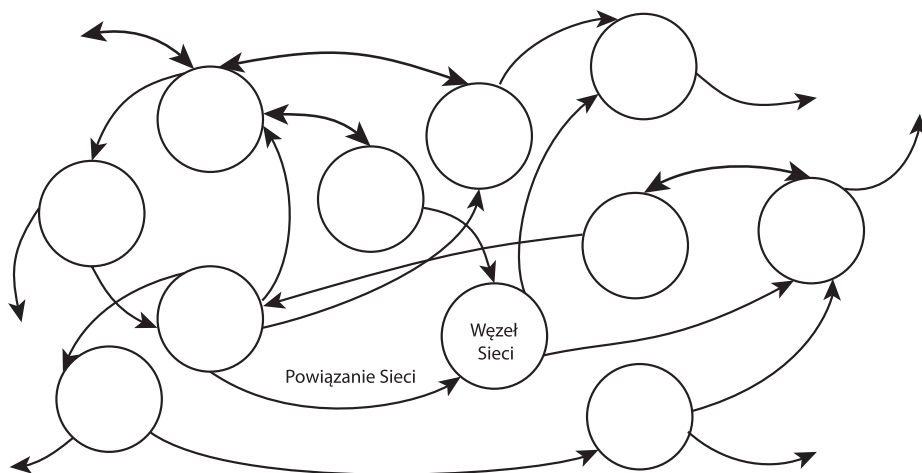
Problem:

Czy można zdefiniować model strukturalny dla Wiązania nieskorelowanego?

6.7.10. Kontrolowalność Reakcji

Temat do opracowania w przyszłości.

6.8. Sieć Zależności Bytów

Rys. 9. Model Sieci Zależności.

Definicja:

CO: Wszechświat jest Siecią Zależności, w której Byty są Węzłami, a Wiązania pomiędzy Bytami składają się na Powiązania Sieci.

JAK: Sieć kreują Byty wraz ze swoimi Zmiennościami oraz Reakcje Bytów na Zmienności innych Bytów.

Postulat:

Każdy nieizolowany Byt jest Węzłem Sieci Zależności.

Przykład:

Jeśli grawitacja jest powszechna i nie istnieją blokady, to żaden Byt posiadający masę nie jest izolowany.

Definicja:

Powiązanie Sieci pomiędzy Bytami A i B tworzy Wiązka wszystkich Wiązań między Bytami A i B.

Postulat:

Powyższa definicja implikuje możliwość istnienia kilku Wiązań pomiędzy Bytami A i B, odrębnych dla każdej pary złożonej ze Zmienności A i Reakcji Bytu B na tę Zmienność.

Definicja:

Wiązaniem Skorelowanym nazywamy takie Wiązanie, w którym Reakcja Bytu Zależnego jest skorelowana z wywołującą tę Reakcję Zmiennością Bytu Wpływającego.

Definicja:

Wiązkę wszystkich Wiązań pomiędzy Bytami A i B nazywamy Związkiem.

Definicja:

CO: Zależnością Bytu B od Bytu A nazywamy sposób, w jaki postać Bytu B zależy od konkretnej Zmienności Bytu A.

JAK: Zależność Bytu B od Bytu A realizowana jest poprzez Reakcję Bytu B na określoną Zmienność Bytu A. Zależność składa się z Bytu Wpływającego A i Bytu Zależnego B, Zmienności Bytu Wpływającego wywołującej Reakcję, Reakcji Bytu Zależnego na tę Zmienność oraz Skutku tej Reakcji w podziale na osiągniętą w wyniku Reakcji postać Bytu Zależnego oraz osiągniętą postać Zmienności Bytu Zależnego.

Zależność jest zawsze jednokierunkowa. Mogą istnieć Zależności o przeciwnym kierunku. Zależność jest fenomenem środowiskowym.

Definicja:

Zależnością Skorelowaną nazywamy taką Zależność, w której Reakcja Bytu Zależnego jest skorelowana z wywołującą tę Reakcję Zmiennością Bytu Wpływającego.

Postulat:

Oprócz Zależności bezpośrednich istnieją Zależności pośrednie, w których oddziaływanie Bytu Wpływającego A na Byt Zależny B jest realizowane poprzez Łańcuch Reakcji pomiędzy Bytami pośredniczącymi między Bytami A i B.

Postulat:

Jedna Zmienność Bytu A może być podstawą kilku Zależności Bytu B, jeśli współkształtuje kilka różnych Reakcji Bytu B na A. Kilka Zmienności Bytu A może być podstawą jednej Zależności, w sytuacji gdy B reaguje dopiero na współwystępowanie grupy Zmienności A.

Reakcja Bytu B, będąca składową Zależności B od A, może dotyczyć kilku Aspektów Bytu B, jak na przykład Strukturalnego, Atrybutowego czy Energetycznego.

Postulat:

Tylko jedna postać Zależności spełnia Wymagania określonej Konfiguracji, czyli „buduje” określony Stan Równowagi nadrzędnego Układu Bytów.

Definicja:

Przyczyna to Zmienność Bytu Wpływającego, na którą zależny Byt Podmiotowy reaguje Reakcją.

Przyczyny Zmiany Bytu Podmiotowego mogą istnieć w jego Środowisku Wewnętrznym.

Definicja:

Przyczynę nazywamy również Przyczyną bezpośrednią stopnia 0. Istnieją również Przyczyny pośrednie różnych stopni. Każda Przyczyna pośrednia stopnia n jest Reakcją na Przyczynę stopnia $n+1$. Przyczyna bezpośrednia stopnia 0 jest Reakcją na Przyczynę pośrednią stopnia 1.

Definicja:

CO: Reakcja to Zmiana Bytu pod wpływem innego Bytu.

JAK: Reakcja jest Zmianą Bytu współkreowaną przez Przyczynę bezpośrednią. Zmiana ta dokonywana jest w Procesie Realizacji Reakcji.

Obecność uważa się za Zmienność Zerową, a zatem może wystąpić Reakcja na samą obecność Bytu.

Zmiana uzyskana w wyniku Reakcji może być mała bądź wielka, realizowana w różnej skali czasowej. Reakcja może być Uśpiona lub Kontekstowa. Reakcja Kontekstowa występuje tylko w sytuacji wystąpienia odpowiednich warunków środowiskowych. Reakcja Uśpiona musi być dodatkowo zaktywizowana.

Definicja:

Łańcuch Reakcji to ciąg Reakcji, z których każda jest współkreowana przez Reakcję bezpośrednio ją poprzedzającą.

Definicja:

Wpływ to Zmienność Bytu, na którą reaguje Reakcją Byt zależny.

Definicja:

Wpływ nazywamy również Wpływem bezpośrednim stopnia 0. Istnieją Wpływy pośrednie różnych stopni. Każdy Wpływ pośredni stopnia n jest Reakcją na Wpływ pośredni stopnia $n-1$. Wpływ pośredni stopnia 1 jest Reakcją na Wpływ bezpośredni stopnia 0.

Definicja:

Wpływ mieszany Bytów A, C i D na Byt B ma miejsce wówczas, gdy Byt B reaguje określoną Reakcją tylko wówczas, gdy doświadczy określonego podzbioru wszystkich Zmienności Bytów A, C i D.

Definicja:

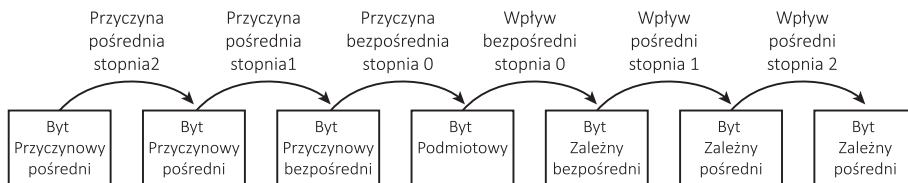
Byt Przyczynowy to taki Byt, na którego Zmienność Byt Podmiotowy reaguje Reakcją. Byt Przyczynowy nazywany jest Bytem Przyczynowym bezpośrednim stopnia 0.

Istnieją Byty Przyczynowe pośrednie różnych stopni. Byt Przyczynowy stopnia n wpływa na Byt Podmiotowy poprzez Gałąź Przyczyn.

Definicja:

Byt Zależny to taki Byt, który reaguje Reakcją na Zmienność Bytu Podmiotowego. Byt Zależny nazywany jest Bytem Zależnym bezpośrednim stopnia 0.

Istnieją Byty Zależne pośrednie różnych stopni. Byt Zależny pośredni stopnia n odbiera Wpływ Bytu Podmiotowego poprzez Gałąź Wpływów.

Rys. 10. Gałąź Przyczyn i Gałąź Wpływów Bytu Podmiotowego.

Definicja:

Obszar Przyczyn Bytu Podmiotowego to zbiór wszystkich bezpośrednich i pośrednich Bytów Przyczynowych, które bezpośrednio lub za pośrednictwem innych Bytów wpływają na Zmianę Bytu Podmiotowego.

Definicja:

Przestrzeń Przyczyn Bytu Podmiotowego to zbiór takich Zmienności Bytów z Obszaru Przyczyn, które bezpośrednio lub pośrednio wpływają na Zmianę Bytu Podmiotowego.

Nie wszystkie Zmienności Bytu Przyczynowego będą należały do Przestrzeni Przyczyn Bytu Podmiotowego, gdyż nie wszystkie wpływają na Zmianę w Bycie Podmiotowym. Jedna Zmienność może należeć do Przestrzeni Przyczyn kilku Bytów.

Definicja:

Siatka Przyczyn Bytu Podmiotowego to fragment Sieci Zależności, w którą uwikłany jest Byt Podmiotowy. Na Siatkę Przyczyn składają się Obszar Przyczyn i Przestrzeń Przyczyn.

Definicja:

Drzewo Przyczyn konkretnej Zmiany Bytu Podmiotowego, będącej Reakcją, to fragment Siatki Przyczyn tego Bytu złożony z tych Bytów i tych ich Zmienności, które bezpośrednio lub pośrednio wpływają na tę konkretną Zmianę.

Definicja:

Gałąź Przyczyn to fragment Siatki Przyczyn, który łączy wybrany Byt Przyczynowy z Bytem Podmiotowym.

Definicja:

Obszar Wpływów to zbiór wszystkich bezpośrednich lub pośrednich Bytów Zależnych, na które bezpośrednio lub za pośrednictwem innych Bytów wpływa Byt Podmiotowy, współkształtując Zmiany tych Bytów.

Definicja:

Przestrzeń Wpływów to zbiór wszystkich Zmienności Bytu Podmiotowego oraz tych Zmienności Bytów Zależnych, na które bezpośrednio lub pośrednio wpływa Byt Podmiotowy.

Definicja:

Siatka Wpływów to fragment Sieci Zależności, w którą uwikłany jest Byt Podmiotowy. Na Siatkę Wpływów składają się Obszar Wpływów i Przestrzeń Wpływów.

Definicja:

Drzewo Wpływów konkretnej Zmiany Bytu Podmiotowego to fragment Siatki Wpływów złożony z tych Bytów Zależnych i z tych ich Zmienności, na które pośrednio lub bezpośrednio wpływa owa Zmiana.

Definicja:

Gałąź Wpływów to fragment Siatki Wpływów, który łączy wybrany Byt Zależny z Bytem Podmiotowym.

Definicja:

Skutek to osiągnięty Stan Bytu Podmiotowego lub Zmienność osiągnięta przez ten Byt w wyniku Procesu Realizacji Reakcji Bytu Podmiotowego.

Definicja:

Skutek Środowiskowy to osiągnięty Stan Bytu Zależnego i osiągnięta Zmienność Bytu Zależnego w sytuacji zrealizowania Reakcji przez Byt Podmiotowy.

Podział Skutków Środowiskowych:

- Bezpośrednie – dotyczące Bytów Zależnych bezpośrednich.
- Pośrednie – dotyczące Bytów Zależnych pośrednich.

Stopień Skutku Środowiskowego jest wyznaczany przez stopień związanego z nim Bytu Zależnego.

Postulat:

Każdy Skutek może być Przyczyną dla innego Bytu nieizolowanego.

Postulat:

Nie istnieją Skutki izolowane dostępne Obserwacji, bo jeśli Skutek jest postrzegany, to jest Przyczyną Zmian w Obserwatorze.

6.8.1. Rodzaje Przyczyn

Definicja:

Mówimy, że Przyczyny są Niezależne, jeśli Reakcja Bytu Podmiotowego na te Przyczyny jest taka sama bez względu na kolejność ich wystąpienia.

Postulat:

Przyczyny Niezależne najczęściej celują w rozłączne obszary Odbiorcy, toteż kolejność ich wystąpienia nie ma znaczenia.

Definicja:

Mówimy, że Przyczyny są Zależne, jeśli Reakcja Bytu Podmiotowego na te Przyczyny zmienia się wraz ze zmianą kolejności ich wystąpienia.

Postulat:

Przyczyny Zależne najczęściej celują w ten sam aspekt Odbiorcy. Każda Przyczyna, która występuje jako pierwsza, zmienia postać Odbiorcy, więc Przyczyna występująca jako druga działa już na inną postać Odbiorcy i wywołuje inną Reakcję niż w Sytuacji, kiedy występowałaby jako pierwsza.

Definicja:

Mówimy, że Przyczyny są Splecione, jeśli w przypadku ich jednoczesnego wystąpienia oddziałują w sposób emergentny, inny niż w przypadku wystąpienia ich w dowolnej kolejności osobno.

Postulat:

Przyczyny Splecione najczęściej celują w ten sam aspekt odbiorcy.

6.9. Rozwój Bytu

Byt w czasie swojego istnienia, zwanego Okresem Trwania, doświadcza Zmian własnych obejmujących Postać, w której istnieje. Zmiany te, zwane Zmianami Rozwojowymi, składają się na realizowany Proces Rozwoju. Najczęściej Zmiana Rozwojowa mieści się w granicach wyznaczonych przez bieżące Stadium Rozwojowe charakterystyczne dla danego Gatunku Bytu i spełnia wyznaczone przez to Stadium warunki.

Definicja:

Zmiana Rozwojowa to Zmiana własna Bytu obejmująca jego Postać.

Definicja:

Krok Rozwojowy to Zmiana Rozwojowa realizowana w konkretnej chwili.

Taka sama Zmiana Rozwojowa może być realizowana w innej chwili i będzie to inny Krok Rozwojowy.

Definicja:

Rozwój Bytu, zwany też Procesem Rozwoju Bytu, to ciąg wszystkich Kroków Rozwojowych – uszeregowanych w czasie Zmian własnych Bytu obejmujących Postać Bytu.

Każdy Byt danego Gatunku realizuje podobny Proces Rozwoju. Występują odstępstwa od charakterystycznego dla Gatunku Procesu Rozwoju, których źródłem jest Środowisko Bytu (w tym Środowisko Wewnętrzne).

Proces Rozwoju Bytu jest współkreowany przez realizację Wzorca Rozwoju, Wpływy środowiska i Zmienność własną Bytu wykraczającą poza Wzorzec Rozwojowy.

Proces Rozwoju przekształcający aktualną Postać Bytu w kolejną Postać Bytu może być realizowany w sposób ciągły lub skokowo.

Postulat:

Proces Rozwoju w krótkim okresie może realizować Trend, a w długim okresie może realizować Wzorzec lub poza okresami występowania Trendów zachowywać się w sposób nieuporządkowany.

Definicja:

Postać Rozwojowa Bytu, zwana też Postacią Bytu, to forma, w jakiej istnieje Byt. Obejmuje Strukturę Bytu i jego Zmienności.

Postać Rozwojowa Bytu zmienia się w wyniku Procesu Rozwoju. Postać Rozwojowa Bytu ma swój strukturalny model – System Bytu. Obecna Postać Bytu jest efektem realizacji Kroku Rozwojowego chwili uprzedniej. Różne Postacie Rozwojowe Bytu będą miały różne modele strukturalne – różne Systemy Bytu.

Definicja:

Etap Rozwoju to przedział czasowy Procesu Rozwoju, w którym Postać Rozwoju nie zmienia się znacząco i zachowany jest Kierunek Rozwoju.

Pomiędzy dwoma Etapami Rozwoju występuje Skok Rozwojowy. Kroki Rozwojowe składające się na Etap Rozwoju nie zmieniają w sposób znaczący Postaci Rozwojowej charakterystycznej dla danego Etapu Rozwoju.

Definicja:

Skok Rozwojowy to taki ciąg Kroków Rozwojowych, w wyniku którego Postać Bytu zmienia się w sposób znaczący, osiągając kolejny Etap Rozwoju.

Definicja:

Stadium Rozwojowe Bytu to zdefiniowany we Wzorcu Rozwojowym Bytu Etap Rozwoju, który przy braku ingerencji ze Środowiska wystąpi w postaci i kolejności zdefiniowanej przez Wzorzec Rozwojowy. Stadium Rozwojowe określa główne charakterystyki, jakie musi posiadać Postać Rozwojowa Bytu, który osiągnął dane Stadium Rozwojowe.

Stadium Rozwojowe określa wartości tylko dla charakterystyk stadialnych Postaci Bytu, które zmieniają swoją wartość wraz z osiągnięciem danego Stadium Rozwojowego. Istnieją charakterystyki niestadialne Postaci Bytu, które pozostają takie same przy przejściu w dane Stadium. Charakterystyka niestadialna może stać się charakterystyką stadialną w kolejnych Stadiach Rozwojowych.

Stadium Rozwojowe obrazuje, jak będzie w przybliżeniu wyglądał Byt w danym okresie swojego Rozwoju. Realizowany Etap Rozwoju może różnić się od aktualnego Stadium Rozwojowego; różnice te są wynikiem Wpływów ze Środowiska Zewnętrznego lub Wewnętrznego Bytu.

Stadium Rozwojowe to zaplanowany we Wzorcu Rozwojowym Etap Rozwoju lub zaplanowany Skok Rozwojowy. Realizowany Etap Rozwoju (lub Skok) może różnić się od zaplanowanego w wyniku działania Wpływów Środowiska.

Na Wzorzec Rozwoju można patrzeć jak na ciąg kolejnych Stadiów Rozwojowych:

Wzorzec Rozwoju = {Stadium Rozwojowe1, Stadium Rozwojowe2, Stadium Rozwojowe3, ... }

Na Proces Rozwoju można patrzeć dwójako:

- Proces Rozwoju = {Etap Rozwoju1, Skok Rozwojowy1, Etap Rozwoju2, Skok Rozwojowy2, Etap Rozwoju3, ...}
- Proces Rozwoju = {Krok Rozwojowy1, Krok Rozwojowy2, Krok Rozwojowy3, Krok Rozwojowy4, ...}

Każdy Etap Rozwoju i każdy Skok Rozwojowy może składać się z kilku Kroków Rozwojowych.

Definicja:

Charakterystyką Stadiąną Postaci Bytu przypisaną do określonego Stadium Rozwojowego nazywamy tę Charakterystykę Bytu, która ulega Zmianie wraz z osiągnięciem przez Byt danego Stadium Rozwojowego.

Definicja:

Wzorzec Rozwojowy to uszeregowana lista Stadiów Rozwojowych, określająca Zmiany charakterystyczne dla danego Stadium Rozwojowego, których kolejno doświadcza statystyczny egzemplarz danego Gatunku w toku swojego Rozwoju. Wzorzec Rozwojowy opisuje kolejność występowania oraz główne cechy Stadiów Rozwojowych.

W Procesie Rozwoju mogą wystąpić odchylenia od Wzorca Rozwojowego w wyniku działania Wpływów środowiskowych.

Definicja:

Postać Początkowa Bytu to postać Bytu w chwili powstania Bytu.

Definicja:

Postać Rozwojowa Bytu, zwana też Postacią Bytu, to forma, w jakiej istnieje Byt. Obejmuje Strukturę Bytu i jego Zmienności.

Definicja:

Drzewo Rozwoju Bytu to zapis w czasie kolejnych Postaci Rozwojowych Bytu, w podziale na odrębne obszary Rozwoju, zwane Gałęziami Rozwoju.

Każdy obszar Bytu rozwija się we własnym tempie. Różne obszary Bytu będą więc w konkretnej chwili na różnych poziomach rozwoju.

Definicja:

Moment Rozwojowy to przekrój Drzewa Rozwoju we wszystkich jego obszarach, dokonany w konkretnej chwili.

Postać Rozwojowa jest zawsze zapisana na najwyższych płaszczyznach Drzewa Rozwoju. Zapisem Postaci Rozwojowej jest bieżący Moment Rozwojowy.

6.10. Środowisko i Środowisko Bytu

Wyróżniamy dwa pojęcia: Środowisko i Środowisko Bytu.

Definicja:

Środowisko to zbiór wszystkich fenomenów z danego obszaru.

Definicja:

Środowisko Bytu to zbiór wszystkich fenomenów, na które wpływa Byt Podmiotowy, oraz wszystkich fenomenów wpływających na Byt Podmiotowy.

Środowisko Bytu dzielimy na Środowisko Wewnętrzne i Środowisko Zewnętrzne.

Definicja:

Środowisko Wewnętrzne Bytu to wszystkie Byty Wewnętrznego Ciągu Zawierania Bytu Podmiotowego, których Zmiany mają Wpływ na Byt Podmiotowy lub na które Byt Podmiotowy wpływa.

Wpływ Bytów ze Środowiska Wewnętrznego może być zapośredniczony, inne Byty pośredniczą we Wpływie.

Definicja:

Środowisko Zewnętrzne Bytu to wszystkie Byty Zewnętrznych Ciągów Zawierania Bytu Podmiotowego oraz fenomeny spoza tych Ciągów,

których Zmiany mają Wpływ na Byt Podmiotowy lub na które Byt Podmiotowy wpływa.

Definicja:

Środowisko Dalsze to wszystkie fenomeny, co do których istnieje prawdopodobieństwo, że wejdą w Środowisko Bytu.

Definicja:

Obszar Podmiotowy zawiera Byt Podmiotowy i Środowisko Bytu Podmiotowego.

Definicja:

Zmienność Znacząca Bytu Podmiotowego w Układzie nadrzędnym to taka jego Zmienność, na którą reagują Reakcją inne Byty tego Układu.

Definicja:

Moment Rozwojowy Bytu to przekrój Drzewa Rozwoju Bytu w konkretnej chwili.

Definicja:

Bieżący Moment Rozwojowy to zapis aktualnej Postaci Rozwojowej Bytu.

Definicja:

Postać Rozwojowa Środowiska to aktualna postać Środowiska i aktualna postać Zmienności Środowiska.

Definicja:

Moment Środowiskowy to zapis Postaci Rozwojowej Środowiska w konkretnej chwili.

Postulat:

Moment Środowiskowy to zbiór Momentów Rozwojowych wszystkich fenomenów Środowiska w konkretnej chwili.

Definicja:

Las Rozwojowy Środowiska to zapis kolejnych Postaci Rozwojowych Środowiska w czasie, to zbiór Drzew Rozwojowych wszystkich składowych Środowiska.

Definicja:

Środowisko Zewnętrzne badanego Środowiska to wszystkie Byty spoza tego Środowiska, których Zmiany mają Wpływ na badane Środowisko lub na które badane Środowisko wpływa.

Środowisko Bytu jest zmienne, bo każdy Byt ze Środowiska Bytu Podmiotowego podlega swojemu Procesowi Rozwoju oraz Byty ze Środowiska Bytu podlegają Wpływowi wzajemnym.

Moment Rozwojowy Bytu Podmiotowego ma znaczenie dla Środowiska Bytu, bo odpowiada za Zmienności Bytu Podmiotowego, które wpływają na Środowisko Bytu.

Moment Środowiskowy ma znaczenie dla Bytu Podmiotowego, bo odpowiada za Zmienności Bytów ze Środowiska, które wpływają na Byt Podmiotowy.

Zmienność Bytu i Postać Bytu mogą zależeć od Środowiska, bo Byt reaguje na swoje Środowisko. Jego aktualne Reakcje dotyczą bieżącego Momentu Środowiskowego. Natomiast Postać Bytu może wynikać z minionych Momentów Środowiskowych, które wpłynęły na Byt.

Byt w wyniku Zmian swojego Środowiska może:

- pozostać w niezmienionej Postaci,
- zmienić część Zmienności własnych nierozwojowych,
- zmienić swą Postać niezgodnie z Wzorcem Rozwojowym (może to być Zmiana korzystna, zwana Zmianą Adaptacyjną, lub może to być Zmiana niekorzystna, zwana Zmianą Chorobową),
- ulec rozpadowi.

Problem:

Czy kryterium podziału Zmian Postaci niezgodnych z Wzorcem Rozwojowym na Zmiany Adaptacyjne i Zmiany Chorobowe stanowi korzyść lub szkoda, jaka z nich wyniknie dla Bytu? Kto określa, co jest korzyścią, a co szkodą?

6.10.1. Opóźnienia

Temat do opracowania w przyszłości.

6.10.2. Zmiany Środowiska

Definicja:

Operat składa się z Procesów Rozwojowych Bytów badanego Środowiska i Wpływów wzajemnych występujących między Bytami Środowiska.

W skład Operatu nie wchodzi Efekty Emergentne oraz Wpływy obce spoza badanego Środowiska.

Przyczyny Zmian Operatu:

- Skoki Rozwojowe Bytów składowych Środowiska.
- Choroby Bytów składowych Środowiska.
- Wpływy obce.
- Efekty Emergentne.

Postulat:

Operat może być zmieniany tylko poprzez Zmianę jego składowych.

Postulat:

Efekty Emergentne i Wpływy obce zmieniają Operat poprzez Zmianę Postaci Rozwojowej Środowiska.

Definicja:

Efektom Emergentnym nazywamy zjawisko współkształtujące taką Zmianę Środowiska, której nie można osiągnąć w wyniku działania Operatu lub w wyniku działania Wpływów obcych.

Efekty Emergentne dotyczą Operatu, ale nie wchodzi w jego skład. Skutek działania Efektów Emergentnych nakłada się na skutki działania Operatu i Wpływów obcych.

Rodzaje Efektów Emergentnych:

- Efekty Pętli Sprzężeń Zwrotnych.
- Przekraczanie Progów:
 - Nasycenie.
 - Wyczerpanie Zasobów.
 - Przekraczanie granic wzrostu.

- Efekty nakładania się Wpływów:
 - Wpływy Splecione – efekty występujące przy współwystępowaniu Wpływów.
 - Wpływy Zależne – efekty zależne od kolejności wystąpienia Wpływów.

Efekty Emergentne ze względu na skutek dzielimy na:

- blokujące,
- wzmacniające,
- osłabiające,
- modyfikujące.
- usuwające.

Definicja:

Tendencje Środowiskowe to chwilowe kierunki Zmian Postaci Środowiska w chwili t_0 , zdeterminowane przez Operat Środowiskowy przekształcający w chwili t_0 Postać Środowiska.

Tendencje Środowiskowe określa się zawsze dla konkretnej chwili.

Postulat:

Bieżąca Tendencja Środowiskowa jest zdeterminowana przez bieżący Operat i bieżącą Postać Środowiska, na którą Operat działa.

Rodzaje Tendencji:

- Kumulatywne rosnące lub malejące.
- Zerowe.
- Utrzymanie postaci, utrzymanie stanu.
- Rosnącej lub malejącej złożoności.
- Przemieszczanie się Wartości Atrybutu wzdłuż skali.

Definicja:

Zdeterminowanie to chwilowy Cel, do którego pod wpływem Operatu dąży Postać Środowiska w chwili t_0 .

Postulat:

Tendencje pokrywają się z kierunkami, w których rozwija się Postać Środowiska pod wpływem Operatu.

Postulat:

Kierunek rozwoju faktycznie realizowany może być różny od Tendencji w sytuacji wystąpienia Wpływów obcych lub Efektów Emergentnych.

Badając Tendencje występujące w przeszłości można wykryć Trendy, które mogą się utrzymywać w przyszłości.

Definicja:

Trend to kierunek rozwoju Atrybutu, utrzymujący się przez pewien okres.

Postulat:

O występowaniu Trendu mówimy wówczas, gdy Tendencja utrzymuje się przez pewien okres.

Postulat:

Trend może być podtrzymywany przez Wpływy obce.

Definicja:

Okres Trendu to czas występowania Trendu.

Postuluję, że Tendencja i Trend dotyczą tylko Aspektu Atrybutowego, ponieważ wydaje się, że tylko w przypadku Atrybutów można wskazać kierunki Rozwoju.

Przyczyny zmiany Tendencji:

- Wpływy obce spoza badanego Środowiska.
- Skoki Rozwojowe Bytów ze Środowiska (w tym te skutkujące Zmianą Zmienności Bytów).
- Przekroczenie Progów.
- Inne nie wymienione.

Postulat:

Na zmianę Tendencji Środowiskowej można wpływać tylko poprzez Zmianę Operatu.

Postulat:

Tendencja i skojarzony z tą Tendencją Trend dotyczą zawsze tylko jednego Atrybutu. W przypadku każdego Atrybutu można wskazać jego własną Tendencję.

Postulat powyższy nie wyklucza wspólnego kierunku rozwoju różnych Tendencji.

Postulat roboczy:

Tendencja może być zachowana przy stałości Operatu, braku Wpływów obcych i Efektów Emergentnych.

Definicja:

Bezwładność Środowiska to opór Postaci Środowiska przed Zmianami spoza obszaru Operatu.

Źródła Bezwładności Środowiska:

- Przebywanie Środowiska w Lokalnych Minimach Energetycznych.
- Przyłożenie i ukierunkowanie Wpływów wzajemnych.
- Odporność Bytów na Zmiany.

Postulat o Bezwładności:

Jeśli nie wystąpią znaczące Zmiany mające swe Źródło we Wpływach obcych lub Efektach emergentnych, to Rozwój Środowiska będzie zgodny ze Zdeterminowaniem.

Postulat:

Postać Środowiska jest Zdeterminowaniem chwili minionej, zmodyfikowanym przez Efekty Emergentne i Wpływy obce.

Postulat:

Na Postać Środowiska mają wpływ: Operat, Wpływy obce i Efekty Emergentne z chwili poprzedzającej.

6.11. Tożsamość Bytu

Tożsamość jest narzędziem holistycznego opisu, jest Informacją. Tożsamość identyfikuje Byt w znaczących obszarach. Tożsamość wyodrębnia Byt z masy innych Bytów oraz wskazuje jego miejsce we Wszechświecie.

Problem:

Byt jest czymś innym w różnych kontekstach, w różnych obszarach. Najprawdopodobniej pełni różne Role w różnych Układach nadrzędnych.

Tożsamość Bytu informuje o jego przynależności gatunkowej, jego miejscu w Procesie Rozwoju, odgrywanych przezeń Rolach w Układach nadrzędnych oraz składowych, które Byt włącza do swego JA. Tożsamość zmienia się w czasie.

Definicja:

Tożsamością Bytu nazywamy jego kompleksową identyfikację wskazującą i opisującą miejsce, które Byt zajmuje we Wszechświecie, w Środowisku, wśród gatunków oraz na Drzewie swojego Rozwoju. .

Wyróżniamy cztery Tożsamości składowe, razem dające pełną identyfikację Bytu:

1. Tożsamość Gatunkowa.
2. Tożsamość Rozwojowa.
3. Tożsamość Środowiskowa.
4. Tożsamość Indywidualna JA.

Definicja:

CO: Tożsamość Gatunkowa Bytu określa przynależność Bytu do Gatunku.

JAK: Tożsamość Gatunkową wyznacza się, określając Postać Początkową Bytu oraz realizowany przez ten Byt Wzorzec Rozwojowy.

Definicja:

Gatunek to podzbiór wszystkich Bytów. Byty należące do tego samego Gatunku mają tę samą Postać Początkową i ten sam Wzorzec Rozwoju.

Jeśli Zmiany Rozwojowe znacząco wykroczą poza Stadium Rozwojowe zdefiniowane przez Wzorzec Rozwojowy, wówczas możemy mieć do czynienia ze zmianą Gatunku.

Byt w toku swojego Rozwoju realizuje kolejne Stadia Rozwojowe, zdefiniowane w swoim Wzorcu Rozwoju. Aby zatem potwierdzić Tożsamość Gatunkową Bytu, trzeba pozytywnie zweryfikować jego Postać Początkową, zrealizowane przezeń dotychczas Stadia Rozwojowe oraz zbadać, czy posiada on Strukturę i Zmienności własne charakterystyczne dla aktualnego Stadium Rozwojowego danego Gatunku.

Wzorzec Rozwojowy odzwierciedla charakterystyczny dla Gatunku Proces Rozwoju i przedstawia ciąg charakterystycznych dla Gatunku Postaci Rozwojowych. Realizowany przez konkretny Byt Proces Rozwoju może nie pokrywać się z Procesem Rozwoju „zaplanowanym” we Wzorcu Rozwojowym. Realizowana Postać rozwojowa może wykroczyć poza granice wyznaczone przez bieżące Stadium Rozwojowe. Duże rozbieżności mogą być przyczyną zmiany Tożsamości Gatunkowej, gdyż osiągnięta Postać Rozwojowa zmodyfikuje realizowany Proces Rozwoju, który od pewnego momentu będzie rozbieżny z Procesem Rozwoju „zaplanowanym” we Wzorcu Rozwojowym charakterystycznym dla Gatunku, do którego należał Byt przed wystąpieniem rozbieżności.

Definicja:

Tożsamość Rozwojowa Bytu to identyfikacja Bytu w zakresie jego bieżącej Postaci Rozwojowej, osiągniętej w Procesie Rozwoju.

Najczęściej Postać Rozwojowa Bytu mieści się w granicach wyznaczonych przez bieżące Stadium Rozwojowe, zdefiniowane we Wzorcu Rozwojowym dla danego Gatunku Bytów. W takich przypadkach Tożsamość Rozwojowa jest zdefiniowana przez Stadium Rozwojowe. Zdarzają się przypadki, że Postać Rozwojowa wykracza poza granice Stadium Rozwojowego i kształtuje całkiem nową Tożsamość Rozwojową. Tożsamość Rozwojowa zmienia się w Procesie Rozwoju, wyznaczana jest przez bieżącą lokalizację Bytu na Gałęziach jego Drzewa Rozwoju.

Definicja:

Tożsamość Środowiskowa Bytu to wszystkie Role, które Byt odgrywa w Układach nadrzędnych.

Definicja:

CO: Rola Bytu w Układzie nadrzędnym to udział Bytu w Wiązaniach tego Układu.

JAK: Rola określa zbiór Zmienności i Reakcji Bytu budujących Wiązania danego Układu nadrzędnego.

Definicja:

Tożsamość Indywidualna to Informacja dotycząca miejsca we Wszechświecie, które zajmuje Byt.

Tożsamość Indywidualna JA określa te części Bytu, które Byt uznaje za siebie samego i których broni.

Definicja:

JA Bytu to ta część Wszechświata, którą Byt uznaje za siebie i którą chroni.

Postulat:

Byty mogą odrzucać część siebie ze swego JA lub włączać w swoje JA Byty obce.

Tożsamość Indywidualna JA dotyczy Bytów świadomych. Na kształt Tożsamości Indywidualnej JA ma również wpływ Środowisko.

Problem:

Rozważyć włączanie do JA Ról środowiskowych.

6.12. Porządki

6.12.1. Definicja Porządku

Definicja:

Porządek to zespół porządných Reakcji Struktury Uporządkowanej, wyodrębnionej z Sieci ze względu na produkowaną Funkcjonalność.

Postulat

Zmienność własna uważana jest za Reakcję Zerową.

Definicja:

Fenomen nazywamy porządnym, gdy jest stały, powtarza się fazowo lub jest zgodny z wzorcem.

Postulat

Porządek występuje tam, gdzie są porządne Zmiany, a więc wymaga energii.

Postulat:

Tam, gdzie nie występują Zmiany, nie można mówić ani o Porządku, ani o Chaosie.

Postulat:

Przy braku źródeł Porządku konstryuuje się Porządek wypadkowy, kształtowany przez układy sił ograniczone topografią Środowiska i Temperamentem Struktury.

Definicja:

Porządek Pierwotny złożony jest ze Zmienności własnych Bytów.

Postulat:

Porządek dla jednych Interesariuszy jest korzystny, dla innych niekorzystny.

6.12.2. Struktura Uporządkowana

Definicja:

CO: Strukturą Uporządkowaną nazywamy taki fragment Sieci, którego składowe realizują określony zbiór Wzorców Reagowania konieczny do produkcji określonej Funkcjonalności. W przypadku każdej Struktury Uporządkowanej można wskazać jej Porządek.

JAK: Konkretną Strukturę Uporządkowaną definiujemy podając:

- zasięg Struktury, składający się ze składowych Sieci objętych Wykonantami Porządku Struktury,
- Przedziały Tolerancji Atrybutów Struktury,
- Przedziały Tolerancji Własności Struktury,
- Formanty Porządku Struktury,
- Wykonanty Porządku Struktury,
- Funkcjonalność Porządku Struktury,
- rozkład i przepływ q_{Energii} .

Postulat:

Różne Struktury realizujące ten sam Porządek będą produkować w tym samym Środowisku tę samą Funkcjonalność.

Postulat:

Struktura Uporządkowana to taki fragment Sieci, w którym Byty składowe tworzą Wiązania porządkne (PP – porządkna Zmienność A i po-

rzędna Reakcja B) i w przypadku każdego Wiązania można wskazać Wzorzec Reagowania. Rozważa się przynależność do Struktury Uporządkowanej Wiązań połowicznie porządných (NP – nieporządna Zmienność A i porządna Reakcja B).

Definicja:

Rozkładem Struktury nazywamy sposób ułożenia składowych Struktury.

Postulat:

W PSTeorii Porządek nie jest w żaden sposób związany z Rozkładem Struktury. Rozkład Struktury może być z punktu widzenia Obserwatora bałaganem, a jednocześnie Struktura może być Struktura Uporządkowaną. W PSTeorii Porządek to nie ułożenie elementów, a zbiór porządných Reakcji Struktury Uporządkowanej.

Postulat:

Bałagan, czyli brak uporządkowanego Rozkładu Struktury, nie musi być równoznaczny z Chaosem. W mieszkaniach często jest realizowana Reguła: „zostaw tam, gdzie przestało być potrzebne”. Tam, gdzie realizowane są Reguły, występuje Porządek.

Postulat:

Rzadko wymagany jest pełny opis Struktury Uporządkowanej.

Postulat:

Struktura nieuporządkowana produkuje Zmiany, lecz nie produkuje Funkcjonalności.

Definicja:

Zasięgiem Struktury Uporządkowanej nazywamy fragment Sieci objęty Formantami i Wykonantami Porządku Struktury, który produkuje Funkcjonalność Porządku Struktury.

Definicja robocza:

Przedziałem Tolerancji Porządku Struktury nazywamy zbiór takich Wartości Atrybutu jej Bytu składowego lub zbiór takich postaci Zmienności jej Bytu składowego, które nie zaburzają Porządku, to znaczy nie wpływają na zmianę tożsamościową Funkcjonalności Porządku.

Definicja:

Formantą Porządku Struktury nazywamy fenomen nadający kształt Porządkowi.

Definicja:

Wykonantą Porządku Struktury nazywamy oddziaływanie, które przekształca zgodnie z Formantami Porządku Zasięg Struktury Uporządkowanej danym Porządkiem.

Definicja:

Funkcjonalnością Porządku Struktury nazywamy zbiór Zmian, których źródłem jest Struktura Uporządkowana danym Porządkiem.

Postulat roboczy:

Nieporządne źródła Porządku występują tylko wówczas, gdy stanowią kompensację, uzupełnienie innych źródeł. Dwa nieporządne, ale kompensujące się źródła mogą dać Porządek.

6.12.2.1. Zasięg Struktury Uporządkowanej**Definicja:**

Zasięgiem Struktury Uporządkowanej nazywamy fragment Sieci objęty Formantami i Wykonantami Porządku Struktury, który produkuje Funkcjonalność Porządku Struktury.

Jak wyznaczamy Zasięg? Wskazujemy porządne fragmenty Sieci niezbędne dla istnienia danej Funkcjonalności.

6.12.2.2. Atrybuty i Manifestacje składowych Struktury Uporządkowanej

Wprowadza się pojęcia: Atrybut i Manifestacja składowych Struktury Uporządkowanej celem odróżnienia narzędzi Obserwatora od cech Struktury, które często nie są w pełni poznawalne. Obserwator ma dostęp tylko do Atrybutów i Manifestacji, i to na ich podstawie wyciąga wnioski.

Definicja:

Manifestacja Bytu (narzędzie Obserwatora) jest to wskaźnik na konkretną Zmienność lub Reakcję Bytu.

Definicja:

Wartość Manifestacji to wskaźnik na określoną postać Zmienności.

Definicja robocza:

Wymiar Manifestacji jest to zbiór obrazów potencjalnie możliwych postaci Zmienności własnej lub Reakcji Bytu.

Definicja:

Atrybut (narzędzie Obserwatora) jest to wskaźnik na określoną Strukturę.

Definicja:

Wartość Atrybutu Bytu to wskaźnik na określoną postać Struktury.

Definicja:

Wymiar Atrybutu to zbiór wszystkich możliwych Wartości Atrybutu.

Postulat:

Każda Manifestacja i każdy Atrybut składowych Struktury Uporządkowanej mają przypisany Przedział Tolerancji. Wyjście Wartości Atrybutu lub Wartości Manifestacji poza Przedział Tolerancji prowadzi do przejściowego Chaosu lub Struktura Uporządkowana uzyskuje nową dynamiczną równowagę, dla której definiuje się nowy Porządek. Często towarzyszy temu Zmiana tożsamościowa Funkcjonalności. Zmiany nietożsamościowe Funkcjonalności są dopuszczalne w ramach tego samego Porządku.

Postulat:

Przypisaną danemu Porządkowi Funkcjonalność Zewnętrzną lub Wewnętrzną uzyskuje się tylko wówczas, gdy Wartości Atrybutów i Wartości Manifestacji mieszczą się w Przedziałach Tolerancji.

Postulat:

Dla istnienia Porządku nie jest wymagane, by Obserwator dostrzegał jakiegokolwiek wzorce i prawidłowości.

6.12.2.3. Formanty**Definicja:**

Formantą Porządku Struktury Uporządkowanej nazywamy fenomen nadający kształt Porządkowi.

Formanty dzielimy na Formanty własne, przypisane do Porządku, i Formanty obce.

Postulat:

Formanta bez swej Wykonanty jest nieaktywna.

Postulat:

Władza bez Formant jest władzą bez programu, nieprzewidywalną i bardziej podatną na Wpływy.

6.12.2.4. Rodzaje Formant – podział ze względu na źródło

1. Formanty wynikające z uwarunkowań naturalnych:
 - Topografia Środowiska.
 - Własne wzorce Zmienności i Reakcji składowych Zasięgu Struktury Uporządkowanej.
 - Prawa i zasady naturalne.
 - Potrzeby naturalne.
2. Formanty narzucone przez Ośrodek Decyzyjny:
 - Reguły zachowań (w tym prawo i normy).
 - Cele.
3. Cele składowych Struktury Uporządkowanej.
4. Formanty oszczędnościowe:
 - Minimalizacja zużycia energii.
 - Minimalizacja zużycia zasobów.
5. Formanty narzucone przez Wpływy obce.

6.12.2.5. Ingerencja w Formanty

Zmiany Formant aktywnych można uzyskać na kilka sposobów:

- Usunięcie Formanty.
- Przekształcenie Formanty.
- Zablokowanie Formanty.
- Zamiana Formanty na inną.
- Odcięcie dostępu do jej Wykonanty. Formanta bez Wykonanty jest nieaktywna.

- Przekierowanie jej Wykonanty na inną Formantę.
- Włączenie do Porządku Struktury Uporządkowanej nowej Formanty z Wykonantą.

6.12.2.6. Źródła Formant Porządku

Źródła Formant dzielimy na główne, współwystępujące i pasożytujące.

Definicja:

Suwerentą Porządku nazywamy główne źródło Formant tego Porządku.

Definicja:

Kooperantą Porządku nazywamy współwystępujące z Suwerentą źródło takich Formant, które używają innych Wykonant niż Suwerenta.

Kooperanty powodują zniekształcenie Formant Suwerenty lub dodają do niej nowe Formanty.

Definicja:

Pasożytem Porządku nazywamy fenomen, który wykorzystuje Wykonanty Suwerenty Porządku do realizacji własnych Formant.

Źródła Formant dzielimy na jawne, dostępne obserwacji, i ukryte. O istnieniu ukrytych możemy wnioskować z zaburzeń istniejących Formant lub z faktu pojawiania się nowych Formant.

6.12.2.7. Wykonanty

Definicja:

Wykonantą Porządku Struktury Uporządkowanej nazywamy oddziaływanie, które przekształca zgodnie z Formantami Porządku Zasięg Struktury Uporządkowanej danym Porządkiem.

Wykonanty dzielimy na Wykonanty własne, przypisane do Porządku, i Wykonanty obce.

Postulat:

Wykonanta pozbawiona swej Formanty staje się nieprzewidywalna. Metaforycznie można taką Wykonantę nazwać nieujarzmioną.

Postulat:

W sytuacji braku Formant i Wykonant struktura stabilizuje się w Porządku oszczędnym lub Porządku wynikającym z Temperamentu. Należy zbadać warunki decydujące o wyborze Porządku.

Definicja:

Przekierowaniem Wykonanty nazywamy działanie, które wymienia pierwotną Formantę na inną.

Postulat:

Przekierowania Wykonant dzielimy na celowe i przypadkowe.

Problem:

Należy zbadać warunki sprzyjające Przekierowaniom Wykonant.

Postulat:

Korzystne jest wykorzystywanie naturalnych Wykonant lub Wpływów obcych do realizacji własnych Formant. Dlatego też korzystne jest odkrycie warunków sprzyjających przekierowywaniu Wykonant.

Postulat:

Władza bez Wykonant jest nieskuteczna.

Postulat:

Każda Wykonanta realizuje jakąś Formantę. Owa Formanta może być nieporządną.

Postulat:

Wykonanta może działać bezpośrednio na Byt i w ten sposób pośrednio kształtować jego Zmienność. Wykonanta może działać bezpośrednio na Zmienność Bytu, i ta Zmienność będzie ulegać Zmianie pod jej wpływem.

6.12.2.8. Klasy Wykonant

1. Wykonanty wynikające z uwarunkowań naturalnych:

- Oddziaływania naturalne.
- Instynkty i popędy.
- Oddziaływania realizujące potrzeby.
- Ukierunkowana energia.

2. Wykonanty Ośrodka Władzy:

- Realizujące Cele Ośrodka Władzy.
- Neutralizujące Wykonanty niepożądane.
- Blokujące realizację Formant niepożądanych.

3. Wykonanty składowych Struktury Uporządkowanej. Zmienności składowych realizujące Formanty własne składowych.

4. Wykonanty Wpływów obcych. Oddziaływania obce realizujące Formanty obce.

Postulat:

Neutralizacja skutków działania Wykonant niepożądanych realizowana jest na kilka sposobów:

- Blokada Wykonanty.
- Przekształcenie Wykonanty.
- Przekierowanie Wykonanty.
- Zniwelowanie skutków działania Wykonanty.

6.12.2.9. Ingerencja w Wykonanty

Zmiany Wykonant aktywnych można uzyskać na kilka sposobów:

- Usunięcie Wykonanty.
- Zablokowanie Wykonanty.
- Przekształcenie Wykonanty.
- Przekierowanie Wykonanty.
- Zdominowanie Wykonanty przez inną Wykonantę.

6.12.2.10. Funkcjonalność Porządku

Definicja:

Funkcjonalnością Porządku Struktury Uporządkowanej nazywamy zbiór Zmian, których źródłem jest Struktura Uporządkowana.

Funkcjonalność dzielimy na Wewnętrzną – dotyczącą Zasięgu Struktury Uporządkowanej, i Zewnętrzną – dotyczącą Środowiska tej Struktury.

Definicja:

Funkcjonalnością Zewnętrzną Porządku P1 w Środowisku S1 nazywamy zbiór Reakcji Środowiska S1 na Zmienności Układu uporządkowanego Porządkiem P1.

Definicja:

Funkcjonalnością Wewnętrzną Porządku P1 nazywamy zbiór wszystkich Reakcji Układu, które składają się na Porządek.

Postulat:

Ten sam Porządek P1 w różnych Środowiskach S1 i S2 będzie miał różne Funkcjonalności Zewnętrzne.

Postulat:

Aby Struktura Uporządkowana produkowała przypisaną jej Funkcjonalność, Wartości wszystkich Atrybutów jej Bytów składowych muszą zawierać się w Przedziałach Tolerancji. Również wszystkie postacie Zmienności Bytów składowych muszą zawierać się w Przedziałach Tolerancji.

Problem:

Zbadać, czy wymieniony w Funkcjonalności zbiór Zmian zawiera Reakcje i Reakcje na Reakcje. Czy wspomniany zbiór Zmian zawiera również Zmienności? Czy Funkcjonalność to emergentne Zmiany?

Postulat:

Na Funkcjonalność mogą składać się Efekty Emergentne, które nie są zwykłymi Reakcjami.

Postulat:

Celem wprowadzania do Struktury Porządków jest ich Funkcjonalność.

Postulat:

Funkcjonalność planowana może się różnić od Funkcjonalności realizowanej z powodu:

- Wpływów obcych,
- oporu składowych,
- Efektów Emergentnych.

Postulat:

Dopuszczalny zakres Zmian Porządku to zbiór Zmian, które nie powodują tożsamościowej Zmiany Funkcjonalności.

Problem:

Dlaczego Funkcjonalność jest warunkiem konstytutywnym Porządku?

6.12.2.11. Rodzaje Reakcji ze względu na rodzaj Wpływu

- Reakcja na pojedynczy Wpływ.
- Reakcja na mnogi Wpływ.
- Reakcja na łańcuchowy Wpływ.
- Reakcja na mieszany Wpływ.
- Reakcja w Pętli Sprzężenia Zwrotnego.

6.12.2.12. Rodzaje Wiązań

Zmienność Bytu, tak jak i Reakcja Bytu, może być porządną (P) i nieporządną (N). Stąd wynika, że istnieją cztery rodzaje Wiązań: (NN), (NP), (PN), (PP).

Postulat:

Byt chory i Byt w rozpady, Byt w kryzysie rozwojowym, Byt w nowym Stadium Rozwoju mogą mieć inne Wzorce Reagowania.

6.12.2.13. Korelacja Wiązań Struktury Uporządkowanej**Postulat:**

Jeśli Reakcje Bytów składowych są skorelowane ze Zmiennościami, które je współkształtują, to Struktura jest uporządkowana Porządkiem i można ją zdefiniować. Reakcja jest skorelowana ze Zmiennością, gdy jest stała przy stałej Zmienności lub przy Zmienności realizowanej według Wzorca Reakcja jest realizowana według takiego Wzorca, że wobec określonych elementów Wzorca Zmienności powtarzają się określone elementy Wzorca Reakcji.

Problem:

A co ze Zmiennościami wsobnymi, wywołującymi Zmiany w Bycie właściu – czy wtedy nie ma Wiązań?

Postulat:

Korelacja Wiązań jest źródłem stałej lub fazowo powtarzalnej Zmiany (chodzi co najmniej o Reakcję RB Bytu B na Zmienność ZA Bytu A), zatem istnieje Funkcjonalność takiego Porządku. W przypadku sprzężenia zwrotnego mamy RA na RB.

Postulat:

Korelacja Wiązań oznacza stałe lub fazowo powtarzalne Zmiany, dla których używa się sformułowania: porządne Zmiany. Jeśli są one źródłem Wpływu na Środowisko, to jest to Wpływ stały lub fazowo powtarzalny, więc najczęściej wywołą stałą lub fazowo powtarzalną Reakcję, a wtedy mamy już Funkcjonalność Zewnętrzną.

Postulat:

Jeśli Zmienności Układu zmieniają się i Reakcje dostosują się, aby występowała korelacja, to Układ osiągnie nowy Stan Równowagi i nowy Porządek, a Strukturę Uporządkowaną będzie można zdefiniować na nowo.

Postulat:

Teoretycznie mogą wystąpić inne, również skorelowane Reakcje na te same Zmienności. Wtedy istnieje przyczyna tej różnicy, na przykład Skok Rozwojowy Bytu Zależnego lub Wpływy obce.

Postulat:

Wartości Atrybutów Bytów składowych Układu oraz Wartości Manifestacji Zmienności składających się na Wiązania między nimi mogą się zmieniać w granicach Przedziałów Tolerancji, a Stan Równowagi Układu nie będzie zaburzony.

Postulat:

Wiązanie (PP) zawsze jest skorelowane.

Postulat:

Wiązanie (PN) należy do Chaosu, bo nieporządkny jest tu Wzorzec Reagowania.

Postulat:

Wiązanie (NP) należy do Porządku Połowicznego, bo nie ma tu korelacji Wiązania.

6.12.2.14. Inercja struktury

Definicja:

Inercją Struktury Uporządkowanej nazywamy skłonność Struktury do pozostawania w Porządku wynikającym z Temperamentu Struktury.

Postulat:

Wartość Inercji jest równa energii potrzebnej do przesunięcia Struktury z minimów energetycznych do stanu podatności na Wpływ.

Postulat:

Podatność na Wpływ jest większa w przypadku Chaosów niż Porządków.

Postulat:

Aby wytrącić Strukturę Uporządkowaną z LME (Lokalnego Minimum Energetycznego), należy w jej Zasięgu dodać lub ująć energii. Można również ingerować w Czynniki spajające Wiązania.

Postulat:

Każdy Porządek celowy musi pokonać Inercję Struktury.

6.12.3. Postawa i Służebność Bytu w Porządku

Definicja:

Postawą Bytu w Porządku nazywamy zbiór takich Wartości Atrybutów Bytu, które są znaczące dla Porządku. Dopuszczalna zmiana Postawy Bytu w Porządku obejmuje zmianę Wartości Atrybutu na inną Wartość należącą do Przedziału Tolerancji.

Wartość Atrybutu jest obrazem charakterystyki Struktury Bytu w Umyśle Obserwatora.

Definicja:

Służebnością Bytu w Porządku nazywamy zbiór takich Wartości Manifestacji Bytu, które są znaczące dla Porządku. Dopuszczalna zmiana Służebności Bytu w Porządku obejmuje zmianę Wartości Manifestacji na inną Wartość należącą do Przedziału Tolerancji.

Wartość Manifestacji jest obrazem Zmienności Bytu w Umyśle Obserwatora.

Definicja:

Znaczący dla Porządku to określenie fenomenu, który ma wpływ na Funkcjonalność Porządku.

Postulat:

Postawa Bytu w Porządku jest zbiorem podzbiorów Wymiarów Atrybutów.

6.12.4. Klasy Porządków

6.12.4.1. Podział Porządków ze względu na rodzaj Bytu reagującego

Podział Bytów ze względu na rodzaj Reakcji:

- Byty Chaotyczne, stale reagujące chaotycznie.
- Byty Stałoreaktywne, reagujące tą samą Reakcją niezależnie od Bodźca.
- Byty Adaptacyjne, dostosowujące Reakcję do Bodźca.
- Byty Praworządne, ulegające Wykonantom Porządku.
- Byty Wewnętrzsterowne, samodzielnie wybierające Reakcję.

Problem:

Reakcje Bytów Stałoreaktywnych nie należą ani do Porządku, ani do Chaosu. Do czego więc należą?

Problem:

Istnieją Byty reagujące na Zmianę Zmienności. Te Byty będą Budować Wiązania (NN) lub (NP).

Postulat:

W Porządku Połowicznym Byt reagujący nie może być Chaotyczny ani Adaptacyjny. Może być Stałoreaktywny, Praworządny lub Wewnętrzsterowny.

Postulat:

Rozchwianie Bytu polegające na tym, że raz reaguje porządnie, a raz nieporządnie, wynika między innymi z Wpływów obcych.

Postulat:

Przy wielu Nadawcach Wpływu, Wpływy składowe mogą:

- równoważyć się do zera,
- potęgować się,
- zmniejszać się,
- modyfikować się,
- eliminować inne Wpływy/ulegać eliminacji (Wpływ silniejszy eliminuje słabszy).

Postulat słaby:

Wpływ zbiorczy będzie nieporządnny, gdy w wyniku interakcji Wpływów co najmniej jeden Wpływ pozostanie nieporządnny.

Postulat:

Wiązanie (XX) należy do źródeł Porządku wówczas, gdy jego zanik lub Zmiana powodują zanik lub Zmianę Funkcjonalności Porządku.

Postulat:

Różnica między Bytem Adaptacyjnym a Praworządnym polega na tym, że Byt Praworządnny zawsze dostosowuje się do Wykonant i Formant, a Byt Adaptacyjny dostosowuje się do silniejszego Wpływu lub do warunków Środowiska.

Postulat:

Byty Stałoreaktywne mogą zostać mylnie zakwalifikowane do Porządku pierwotnego, gdyż stałe Reakcje, przy braku identyfikacji Bodźca przez Obserwatora, mogą być mylnie wzięte za Zmienność własną.

Postulat:

Byt Praworządnny może zacząć reagować nieporządnnie, gdy Wpływ przekroczy jego Granice Tolerancji.

Podział Porządków ze względu na rodzaj Bytu reagującego:

- Porządek Konserwatywny dla Bytu Stałoreaktywnego.
- Porządek Adaptacyjny dla Bytu Adaptacyjnego.
- Porządek Narzucony dla Bytu Praworządnego.
- Porządek Przyjęty dla Bytu Wewnętrzzsterownego.

6.12.4.2. Podział Porządków ze względu na rodzaj Suwerenty

Porządki dzielimy na kilka klas:

- Porządki Wynikające. Suwerentą jest struktura wewnętrzna.
- Porządki Adaptacyjne. Suwerentą są warunki Środowiska.
- Porządki Celowe, realizujące cel. Porządki celowe dzielimy na kilka podklas:
 - Celowe Umowne. Suwerentą jest zbiór mandatariuszy umowy, które są składowymi Porządku.
 - Celowe Wymuszone. Suwerentą jest właściciel Celu, różny od zbioru składowych Porządku. Właścicielem Celu może być jedna ze składowych, fenomen zewnętrzny lub Układ nadrzędny.

Definicja:

Temperamentem Struktury nazywamy taką postać Struktury, do której Struktura dąży przy braku Wpływów obcych oraz braku zewnętrznych Wykonant i Formant Porządków. Temperament wynika jedynie z charakteru składowych Struktury.

Definicja:

Porządkiem Wynikającym nazywamy taki Porządek, który wynika z zachowań własnych składowych przy braku Wpływów obcych.

Definicja:

Porządkiem Adaptacyjnym nazywamy taki Porządek, w którym składowe realizują zachowania umożliwiające w danych warunkach przetrwanie.

Definicja:

Porządkiem Celowym Umownym nazywamy taki Porządek, w którym składowe realizują zachowania, na które zgodziły się w umowie. W Porządkach Celowych Umownych istnieją zachowania, które nie wynikają z Temperamentu, a które wynikają z umowy składowych.

Definicja:

Porządkiem Celowym Wymuszonym nazywamy taki Porządek, w którym składowe realizują zachowania wymuszone przez zewnętrzne lub wewnętrzne Ośrodki Władzy. Zachowania te są Strukturalnie narzucone.

Porządki Celowe dzielimy na kilka rodzajów:

- Regulacyjne – dostosowujące Zachowania do Reguł.
- Warunkowe – dostosowujące Zachowania do Warunków.
- Funkcyjne – dostosowujące Zachowania do realizacji narzuconej w Celu Funkcjonalności.

Postulat:

Porządek Wynikający stabilizuje się w Lokalnych Minimach Energetycznych.

Postulat:

Każdy Porządek przejawia opór wobec Zmiany, bo jest ustabilizowany w Lokalnych Minimach Energetycznych, a każda Zmiana wymaga dodatkowej energii.

Postulat:

Porządek Celowy nie stabilizuje się w Celu, lecz w najbliższym Celowi Lokalnym Minimum Energetycznym.

Postulat:

Porządek Celowy zaburzają Wpływy obce i opór Temperamentu Struktury.

Postulat:

Modyfikatory Porządków Celowych:

- Temperament Struktury.
- Topografia Środowiska.
- Reaktywność Struktury na Wpływy obce.
- Przepływy energii.
- Układ działających na Strukturę oddziaływań.
- Efekty Emergentne.

Postulat:

Każdy aktywny modyfikator będzie miał wpływ na postać Porządku zrealizowanego.

Definicja:

Strukturę nazywamy wrażliwą na Wykonanty Porządku, gdy pod ich wpływem ulega ona Zmianom.

Definicja:

Strukturę nazywamy odporną na Wykonanty Porządku, gdy mimo ich wpływu nie ulega ona Zmianom.

6.12.4.3. Porządki Częściowe**Postulat:**

Jeśli istnieją należące do Układu skorelowane i nie skorelowane Wiązania między Bytami A i B, to Porządek porządkujący Układ AB jest częściowy, nie pokrywa wszystkich Wiązań istniejących pomiędzy Bytami w ramach tego Układu.

Definicja:

Porządek Częściowy to Porządek, który nie obejmuje wszystkich Wiązań pomiędzy Bytami składowymi Układu. Oznacza to, że niektóre Wiązania pomiędzy Bytami składowymi Układu są nieskorelowane.

Postulat:

Wiązanie spoza Porządku, wcześniej obojętne dla Porządku, po modyfikacji lub wzmocnieniu może zacząć zaburzać Porządek, co oznacza, że takie Wiązanie niszczy korelację Wiązań, które wchodzi w skład Porządku.

6.12.4.4. Porządki nadrzędne**Postulat:**

Mamy lokalne Porządki P1 i P2 o Funkcjonalnościach odpowiednio F1 i F2. Porządek P12 nadrzędny względem Porządków P1 i P2 istnieje wówczas, gdy istnieje Funkcjonalność F12, której nie realizują odrębnie Porządki P1 i P2.

6.12.5. Konflikty Porządków**Definicja:**

Konfliktem Porządków nazywamy sytuację, gdy na tę samą Strukturę oddziałują Wykonanty różnych Porządków, narzucając jej różne postacie, czyli realizując różne Formanty.

Postulat:

W wyniku Konfliktu Porządków może powstać postać Struktury:

- wypadkowa,
- kompromisowa, wynegocjowana przez Ośrodki Decyzyjne,
- narzucona przez silniejszy Porządek.

Postulat:

Wykonanta działająca na Strukturę jest wypadkową Wykonant Porządków skonfliktowanych działających na tę Strukturę.

Postulat:

Zbieżność Formant różnych Wykonant wywołuje efekt Synergii.

Problem:

Należy zbadać, kiedy rozbieżność Formant i Wykonant jest w konflikcie. Czy wtedy, gdy dotyczą tego samego zakresu Zasięgu?

Postulat:

„Jazda na gapę” ma miejsce wówczas, gdy wykorzystujemy obce Wykonanty do realizacji własnych Formant.

6.12.5.1. Rodzaje Konfliktów Porządków

Rodzaje Konfliktów Porządków:

- Konflikt Formant. Różne Ośrodki Decyzyjne narzucają Strukturze różne postacie docelowe.
- Konflikt Wykonant. Wykonanty sobie przeszkadzają. Co to znaczy: „Wykonanty sobie przeszkadzają”?

6.12.6. Relacje między Porządkami

Definicja:

Porządki są rozłączne wtedy, gdy Wykonanty tych Porządków oddziałują na różne fragmenty Struktury.

Definicja:

Porządki są częściowo łączne nieskonfliktowane wtedy, gdy część Wykonant tych Porządków oddziałuje na te same fragmenty Struktury oraz oba Porządki narzucają wspólnym Zasięgom tę samą postać, realizując te same Formanty. Mówimy wówczas o Synergii Porządków.

Definicja:

Porządki są częściowo łączne skonfliktowane wtedy, gdy część Wykonant tych Porządków oddziałuje na te same fragmenty Zasięgu oraz Porządki narzucają tym samym fragmentom Struktury różną postać, realizowane są różne Formanty.

6.12.7. Rozkład Porządku w czasie

Faza Preporządku	Faza Wdrażania	Faza Dojrzałości	Faza Postporządku
Postać Początkowa	Postacie Przejściowe	Postać Końcowa	Postać Nieuporządkowana
Zasięg Planowany	Zasięg Realizowany	Zasięg Zrealizowany	Zasięg Nieokreślony

Tab. 2. Rozkład Porządku w czasie.

Definicja:

Zasięg Planowany to obszar Struktury wyznaczony do objęcia Wykonantami Porządku.

Definicja:

Postać Planowana to postać Struktury, którą Ośrodek Decyzyjny chce osiągnąć w wyniku objęcia Zasięgu Planowanego Wykonantami Porządku.

Definicja:

Postać Początkowa to postać Zasięgu Porządku przed objęciem go Wykonantami Porządku.

Definicja:

Faza Preporządku to okres przed objęciem Zasięgu Planowanego Wykonantami Porządku.

Definicja:

Faza Wdrażania to okres przejściowy, w którym Wykonant Porządku oddziałują na Zasięg Realizowany i kształtują jego Postacie Przejściowe. W Fazie Wdrażania Porządek jest niedojrzały.

Definicja:

Postacią Przejściową Struktury nazywamy każdą postać Zasięgu Realizowanego w Fazie Wdrażania.

Definicja:

Zasięg Realizowany to obszar Struktury objęty Wykonantami Porządku w Fazie Wdrażania.

Definicja:

Faza Dojrzałości Porządku to okres, w którym postać Struktury objętej Wykonantami Porządku stabilizuje się. Faza Dojrzałości trwa dopóty, dopóki postać Struktury jest stabilna.

Definicja:

Postać Końcowa Struktury to postać, w której Struktura jest ustabilizowana. Postać Końcowa dzieli się na dwie części: Zaplanowaną i Nieplanowaną.

Definicja:

Zasięg Zrealizowany to obszar Struktury objęty Wykonantami Porządku w Fazie Dojrzałości.

Definicja robocza:

Faza Postporządku to okres, w którym Wykonanci Porządku przestają działać lub Zasięg Porządku destabilizuje się z różnych powodów.

Postulat:

Postać Końcowa Nieplanowana jest wypadkową Wykonant Porządku, Temperamentu Struktury i Wpływów obcych.

Postulat:

Porządek jest w całości zrealizowany, gdy Postać Końcowa jest równa Postaci Planowanej.

Definicja:

Pokryciem Porządku nazywamy zbiór Wiązań Struktury podlegających Wykonantom Porządku.

Ze względu na Pokrycie Porządku dzielimy na:

- Częściowe – pokrywające część Wiązań,
- Pokrywające – pokrywające wszystkie Wiązania.

Postulat:

Porządek nie musi pokrywać wszystkich Wiązań Układu ani wszystkich Zmienności wsobnych, czyli tych, które oddziałują na wytwarzający je Byt.

6.12.8. Wizerunek Porządku

Definicja:

Wizerunkiem Porządku nazywamy obraz Porządku w umyśle Obserwatora.

Postulat:

Istnieją Porządki niewidoczne, które nie tworzą Wizerunku.

Postulat:

Istnieją Pseudoporządki.

Definicja:

Pseudoporządek to Postać Struktury uważana przez Obserwatora za uporządkowaną, która nie spełnia definicji Porządku.

6.12.9. Wymiary Porządku

Postulat:

Wymiary Porządku wyznaczone są przez Zasięg Struktury uporządkowanej danym Porządkiem.

Postulat:

W ramach tej samej Struktury mogą współistnieć Porządek i Chaos, lecz w różnych Wymiarach.

6.12.10. Przyczyny zaniku Porządków

Przyczyny zaniku Porządku w określonej postaci:

- Zmiana źródeł Porządku: Formant i Wykonant.
- Zmiana Środowiskowych modyfikatorów zachowania.
- Zmiana składowych Zasięgu Porządku, w tym Zmian Rozwojowych.
- Zmiany w Środowisku, skutkujące Zmianą Reakcji składowych

Zasięgu Porządku.

- Zmiana Środowiska skutkująca Zmianą Funkcjonalności.

Przyczyny zmiany Wizerunku Porządku (Porządek pozostaje bez Zmian):

- Zmiana narzędzi lub Procesu Obserwacji.
- Zmiana pojęciowego pokrycia.

Postulat:

W efekcie zaniku Porządku w danym Zasięgu pojawiają się Porządki lokalne, będące wynikiem ścierania się lokalnie działających „sił”. Obejmują one podzbiory Zasięgu.

6.12.11. Chaos

Definicja:

Chaos to zespół takich nieporządných Reakcji określonej Struktury nieuporządkowanej, które wchodzą w Wiązania nieporządne (NN) i (PN).

Postulat:

Dla Chaosu nie można wskazać Funkcjonalności, gdyż Reakcje Zasięgu i Reakcje Środowiska są nieporządne i nieprzewidywalne.

Postulat:

Często mamy do czynienia z Chaosem pozornym. Obserwator nie dostrzega stałości zachowań ani realizowanego Wzorca. Jedną z przyczyn może być rozpiętość czasowa zachodzących Reakcji, wymykająca się zdolnościom Obserwacji lub pojmowania.

Postulat:

Chaos może być „cechą wrodzoną” Struktury. Często jednak Chaos występuje tam, gdzie działają źródła Porządku. Przyczyną Chaosu może być nieskuteczność źródeł Porządku. Ta nieskuteczność może wynikać z różnych powodów:

- Nieadekwatne do Temperamentu Struktury Wykonanty i Formanty.
- Zbyt słabe Wykonanty.
- Zbyt silne Wiązania składowe Zasięgu.

- Blokowanie Wykonant przez Wpływy obce.
- Zaburzanie Formant i Wykonant przez Wpływy obce.

Problem:

Czy Chaos może kreować Byt?

Problem:

Kiedy Chaos może być korzystny? Gdy jest etapem przejściowym w procesie kształtowania się nowego Porządku.

Postulat:

Chaos to próbkowanie Stanów niestabilnych, przebiegające w formie nieprzewidywalnego przeskakiwania ze Stanu do Stanu. Jeden ze skoków może umieścić Strukturę w studni albo sferze równowagi i zapoczątkować kształtowanie się nowego Porządku. Za studnię uznaje się miejsce, z którego ucieczka wymaga dużych nakładów energii. Niewykluczone, że istnieją przyczyny istnienia studni, które nie mają związku z energią.

Postulat:

Porządek – w przeciwieństwie do Chaosu – ma silne Wiązania, bo z puli próbkowanych Wiązań zostało wyłonione to najbardziej stabilne.

6.13. Emergencja

6.13.1. Złożenie Zmienności

Definicja:

Złożeniem Zmienności nazywamy współwystępowanie jednoczesne lub następcze Zmienności kilku Bytów, które w efekcie daje Zmienność Emergentną, różną od Zmienności ją kreujących.

6.13.2. Emergencja

Definicja:

Układ Bytów nazywamy Układem Emergentnym, jeśli produkuje Zmienność Emergentną w stosunku do swoich składowych. Występuje w nim co najmniej jedno Złożenie Zmienności składowych.

Postulat:

Każdy Układ Emergentny pozostający w Stanie Równowagi konstytuuje Byt nadrzędny względem swoich składowych.

Definicja:

Byt Emergentny to taki Byt, którego nie można zredukować do dowolnego podzbioru fenomenów kreujących ten Byt.

Definicja:

Ciąg Korzeniowy to specyficzny sposób grupowania fenomenów. Fenomeny kolejnych rzędów tworzone są przez kombinacje fenomenów niższego rzędu. Każdy wyraz Ciągu Korzeniowego, zwany korzeniem rzędu n , jest tworzony przez kombinację korzeni rzędu $n-1$. Najniższymi wyrazami Ciągu Korzeniowego, zwanymi korzeniami zerowymi, są fenomeny podstawowe. Ostatnim wyrazem Ciągu Korzeniowego, zwanym korzeniem głównym, jest fenomen badany.

Definicja:

Zmienność Układu nazywamy Zmiennością Emergentną, jeśli nie można jej zredukować do Zmienności elementów składowych Układu, który wykreował tę Zmienność.

Definicja:

CO: Emergencja to proces, który jest Złożeniem Zmienności Bytów składowych Układu Emergentnego, dającym w efekcie Zmienność różną od Zmienności składowych Złożenia. Zmienność ta stanowi Zmienność własną Bytu kreowanego przez ten Układ.
JAK: Emergencję można rozłożyć na Ciąg Korzeniowy Złożeń, gdzie pierwsze Złożenie w tym ciągu jest Złożeniem Zmienności Podstawowych.

Problem:

Czy istnieją inne drogi powstawania Emergencji?

Problem:

Czy możemy mówić o Emergencji w przypadku Układów chaotycznych nie będących w Stanie Równowagi?

Problem:

Czy Emergencja dotyczy tylko Bytów układowych?

Postulat:

W procesie Emergenencji biorą udział tylko te Zmienności Bytów składowych Układu, które przyczyniają się do powstania Zmienności Emergentnej Układu.

Problem:

Czy w proces Emergenencji danego Układu można włączyć Zmienności Bytów spoza Układu, Wpływy obce? Udział Wpływów obcych w procesie Emergenencji sugerowałby istnienie innej klasy Emergenencji.

Postulat:

Emergentna Zmienność Układu jest Zmiennością własną Bytu ukonstytuowanego przez ten Układ.

Postulat:

Proces Emergenencji kreuje z Układu Bytów Byt Emergentny.

6.13.2.1. Podział Emergenencji na klasy ze względu na sposób powstawania emergentnej Zmienności

Niech A, B, C będą Bytami składowymi UkładuABC. ZA, ZB, ZC są odpowiednio Zmiennościami Bytów A, B, C. RA, RB, RC są odpowiednio takimi Zmiennościami bytów A, B, C, które stanowią Reakcje tych Bytów na Zmienności innych Bytów Układu. ZAB, RAB są odpowiednio Zmiennościami lub Reakcjami, które powstają w wyniku Złożenia Zmienności Bytów składowych.

- ZA i ZB wchodzi z sobą w reakcję i w wyniku tej reakcji powstaje RAB, która jest emergentną Zmiennością UkładuABC.
- ZA zmienia B i nowe B' posiada nową Zmienność ZB', która jest emergentną Zmiennością Układu. Wariant problematyczny do rozważenia.
- ZA zmienia B i nowe B' posiada nową Zmienność ZB'. C reaguje na nową ZB' nową Reakcją RC', która jest emergentną Zmiennością UkładuABC.
- ZA zmienia B i nowe B' posiada nową Zmienność ZB'. ZB' i ZC reagują ze sobą, dając nową Zmienność ZB'C, która jest emergentną Zmiennością UkładuABC.
- ZA i ZB reagują ze sobą, dając RAB, która zmienia C na C' i C' posiada

nową Zmienność ZC', która jest emergentną Zmiennością Układu.

- Współwystępowanie ZA i ZB daje nowy wpływ na Środowisko, i ZA+ZB rozpatrywane łącznie dają emergentną Zmienność UkładuABC. Wariant problematyczny do rozważenia. Czy ten wariant jest różny od wariantu 1?
- Niedostrzegany Wpływ obcy ZX zmienia A na A' i A' posiada nową Zmienność ZA', która jest emergentną Zmiennością Układu. Wariant problematyczny do rozważenia.
- Niedostrzegany Wpływ obcy ZX reaguje ze Zmiennością ZA i daje emergentną Zmienność UkładuABC. Wariant problematyczny do rozważenia.

6.14. Złożoność

Definicja:

CO: Złożoność fragmentu rzeczywistości to stopień skomplikowania wewnętrznego tego fragmentu rzeczywistości.

JAK: Złożoność Układu konstytuują składowe:

1. liczba Bytów składowych Układu,
2. Splątanie Układu,
3. Komplikacja Wiązań pomiędzy Bytami składowymi Układu,
4. długości Ciągów Korzeniowych składowych Układu,
5. stosunek liczby Emergentnych Układów niższego rzędu do liczby prostych Układów niższego rzędu,
6. Efekty Emergentne Układu,
7. Opóźnienia.

Złożoność dzielimy na kilka rodzajów:

- Chaotyczną, obejmującą Struktury chaotyczne.
- Uporządkowaną, obejmującą Struktury porządkne.
- Mieszaną, obejmującą Struktury mieszane.

Definicja:

Splątanie Układu to postać Sieci Wiązań pomiędzy Bytami składowymi Układu.

Składowe Splątania Układu:

- Globalna liczba Wiązań Układu.
- Średnia liczba Wiązań przypadająca na jeden Byt.
- Liczba Pętli Sprzężeń Zwrotnych.
- Stopień koncentracji Wiązań. Złożoność maleje wraz z rozproszeniem Wiązań.
- Długość Pętli Sprzężeń Zwrotnych.
- Długość Łańcuchów Reakcji niezamkniętych w pętli.

Postulat:

Wraz ze wzrostem składowych Splątania Układu wzrasta Splątanie Układu i wzrasta Złożoność.

Składowe Komplikacji Wiązań Układu:

- Liczba Bytów Nadawców przypadających na Odbiorcę.
- Liczba Zmienności i Reakcji nieporządných.
- Liczba Zmienności nieporządných zaburzających Zmienności porządne, co zmniejsza liczbę Zmienności porządných.

Zmienności i Reakcje nieporządne wpływają na Komplikację Wiązań Układu, ponieważ stale i nieprzewidywalnie się zmieniają.

Definicja:

Opóźnieniem nazywamy przesunięcie Zmienności lub Reakcji w czasie.

Opóźnienie może również wynikać z rozciągnięcia danej Zmienności w czasie, czyli jej spowolnienia.

Postulat:

Opóźnienia wpływają na Złożoność, bo zaburzają Przestrzenny Wzorzec Reagowania.

Definicja:

Przestrzenny Wzorzec Reagowania to zbiór Wzorców Reagowania Bytów jakiegoś fragmentu Sieci.

Zawsze przypisujemy Wzorzec Reagowania do konkretnego fragmentu Sieci.

Postulat:

Wpływ Opóźnienia może rozprzestrzeniać się po Sieci.

Postulat:

Byt wrażliwy łatwo zmienia Reakcję pod wpływem zmiany Bodźca.

Postulat:

Byt odporny nie zmienia Reakcji pod wpływem zmiany Bodźca.

Definicja:

Faza Reagowania: Wzorzec Reagowania składa się z kilku Faz Reagowania. Każda Faza Reagowania to inna Zmienność Bytu. Wzorzec Reagowania powtarza się fazowo, więc Fazy Reagowania powtarzają się w tej samej kolejności.

Postulat:

W danym fragmencie Sieci Opóźnienie może bezpośrednio lub pośrednio wpłynąć na Wzorzec Reagowania wielu Bytów, bo przesuwając Wpływ na inną Fazę Reagowania.

Postulat:

Zmieniony Wzorzec Reagowania jednego Bytu może zmienić Wzorce Reagowania dowiązanych Bytów wrażliwych.

Postulat:

Opóźnienie przesuwając Wpływ na inną Fazę Reagowania i Byt wrażliwy zmienia Zmienność, co pociąga za sobą zmianę Wzorca Reagowania.

Postulat:

Opóźnienie może Byt porządkowy uchaotyczyć albo zmienić jego Wzorzec Reagowania na inny.

Problem:

Czy istnieją Układy proste, nieemergenty niższego rzędu? Tak, wówczas, gdy Układ prosty stwarza warunki, by inny fenomen pod jego zbiorczym Wpływem wyprodukował emergentną Zmienność. Wówczas taki Układ prosty może stać się częścią składową Układu nadrzędnego.

Postulat:

Opóźnienie może zmienić warunki Środowiska i Układ prosty może już nie wzbudzać emergentnej Zmienności w innym fenomenie, co powoduje wykluczenie Układu prostego z Układu nadrzędnego.

Postulat

Złożoność globalna rośnie wówczas, gdy:

- wzrasta Splątanie istniejących Układów,
- dołączane są do istniejących Układów nowe Byty,
- komplikują się Wiązania między Bytami,
- powstają nowe Układy nadrzędne,
- powstają Układy nadrzędne emergentne,
- pojawiają się nowe Byty,
- pojawiają się Opóźnienia,
- pojawiają się Efekty Emergentne.

Definicja:

Byt Incydentalny powstaje z fenomenu na krótki okres, gdy w Środowisku fenomenu zaistnieją warunki, w których zbiorczy wpływ na fenomen spowoduje przejawienie przez ten fenomen emergentnej Zmienności. Tym fenomenem może być Zmienność Bytu lub Układ prosty, lub inne nie wymienione.

6.15. Podstawowe Twierdzenie PSTeorii

Pojęcia używane w Twierdzeniu:**Definicja:**

Byty Podstawowe to Byty niepodzielne i nierozkładalne, które nie są wynikiem żadnego procesu.

Definicja:

Zmienności Podstawowe to Zmienności własne, nierozwojowe Bytów Podstawowych, które nie są Reakcjami na Zmienności innych Bytów.

Definicja:

Układ Bytów nazywamy Układem Emergentnym, jeśli produkuje Zmienność Emergentną w stosunku do swoich składowych. Występuje w nim co najmniej jedno Złożenie Zmienności składowych.

Definicja:

Byt Emergentny to taki Byt, którego nie można zredukować do dowolnego podzbioru fenomenów kreujących ten Byt.

Definicja:

Zmienność Układu nazywamy Zmiennością Emergentną, jeśli nie można jej zredukować do Zmienności elementów składowych Układu, który wykreował tę Zmienność.

Definicja:

Złożenie Zmienności – współwystępowanie jednocześnie lub następcze Zmienności kilku Bytów, które daje w wyniku Zmienność Emergentną, różną od Zmienności kreujących tę Zmienność Emergentną.

Definicja:

Ciąg Korzeniowy to specyficzny sposób grupowania fenomenów. Fenomeny kolejnych rzędów tworzone są przez kombinacje fenomenów niższego rzędu. Każdy wyraz Ciągu Korzeniowego, zwany korzeniem rzędu n , jest tworzony przez kombinację korzeni rzędu $n-1$. Najniższymi wyrazami ciągu korzeniowego, zwanymi korzeniami zerowymi, są fenomeny podstawowe. Ostatnim wyrazem Ciągu Korzeniowego, zwanym korzeniem głównym, jest fenomen badany.

Definicja:

CO: Emergencja to proces, który jest Złożeniem Zmienności Bytów składowych Układu Emergentnego, dającym w efekcie Zmienność różną od Zmienności składowych Złożenia. Zmienność ta stanowi Zmienność własną Bytu kreowanego przez ten Układ.

JAK: Emergencję można rozłożyć na Ciąg Korzeniowy Złożeń, gdzie pierwsze Złożenie w tym ciągu jest Złożeniem Zmienności Podstawowych.

Definicja:

Kombinacja fenomenów to dowolny sposób powiązania grupy fenomenów. Fenomeny nazywamy powiązanymi, gdy wpływają na siebie nawzajem lub ich współwystępowanie kreuje Zmianę, która nie za-

istnieje bez ich współwystępowania. Układy Bytów są Kombinacjami fenomenów, lecz nie każda Kombinacja fenomenów jest Układem Bytów.

Podstawowe Twierdzenie PSTeorii:

Byt Układowy jest złożony z sumy dwóch zbiorów: Zbioru Bytowego i Zbioru Zmiennościowego.

Zbiór Bytowy Bytu Układowego obejmuje Ciąg Korzeniowy Bytów. Każdy Byt będący wyrazem n Ciągu Korzeniowego (korzeń rzędu n) jest utworzony przez emergentny Układ Bytów składowych, stanowiących korzenie rzędu $n-1$. Pierwsze wyrazy Ciągu Korzeniowego, zwane korzeniami zerowymi, są Bytami Podstawowymi. Najwyższy wyraz tego Ciągu Korzeniowego, zwany korzeniem głównym, stanowi Byt Podmiotowy.

Zbiór Zmiennościowy Bytu Układowego obejmuje Ciągi Korzeniowe Zmienności własnych Bytu Podmiotowego. Każda Zmienność, będąca wyrazem n Ciągu Korzeniowego (korzeń rzędu n), jest Emergencją wyrazów $n-1$ tego Ciągu (korzeni rzędu $n-1$). Pierwsze wyrazy Ciągu, zwane korzeniami zerowymi, są Złożeniem Zerowym składającym się ze Zmienności Podstawowej. Każdy kolejny wyraz n Ciągu Korzeniowego jest Emergencją Emergencji rzędu $n-1$. Ostatni wyraz Ciągu Korzeniowego Zbioru Zmiennościowego składającego się na Byt Podmiotowy stanowi Zmienność własną tego Bytu. Ciągów Korzeniowych Zmienności własnych Bytu jest tyle, ile Zmienności własnych, nierozwojowych posiada ten Byt.

Byt Zmiennościowy jest złożony z sumy dwóch zbiorów: Zbioru Bytowego i Zbioru Zmiennościowego.

Zbiór Bytowy Bytu Zmiennościowego obejmuje Ciąg Korzeniowy Bytów. Każdy Byt będący wyrazem n Ciągu Korzeniowego (korzeń rzędu n) jest utworzony przez Emergentny Układ Bytów składowych, stanowiących korzenie rzędu $n-1$. Pierwsze wyrazy Ciągu Korzeniowego, zwane korzeniami zerowymi, są Bytami Podstawowymi. Najwyższy wyraz Ciągu Korzeniowego Bytów, zwany korzeniem głównym, stanowi Byt własny Bytu Zmiennościowego. Byt Zmiennościowy jest Zmiennością własną Bytu będącego korzeniem głównym Ciągu Korzeniowego Bytów.

Zbiór Zmiennościowy Bytu Zmiennościowego obejmuje Ciąg Korzeniowy Zmienności. Każda Zmienność, będąca wyrazem n Ciągu Korzeniowego (korzeń rzędu n), stanowi Emergencję

Zmienności będących wyrazami $n-1$ tego ciągu (korzeniami rzędu $n-1$). Pierwsze wyrazy ciągu, zwane korzeniami zerowymi, są Złożeniami Zerowymi składającymi się ze Zmienności Podstawowych. Każdy kolejny wyraz n Ciągu Korzeniowego Zmienności jest Emergencją Emergencji rzędu $n-1$. Ostatni wyraz Ciągu Korzeniowego Zmienności stanowi Byt Podmiotowy, który jest Zmiennością własną Bytu będącego korzeniem głównym Ciągu Korzeniowego Bytów.

Wyraz n Ciągu Korzeniowego Zmienności jest jedną ze Zmienności własnych jakiegoś Bytu będącego wyrazem n ciągu korzeniowego Bytów.

Budowa Ciągu Korzeniowego Bytu (Zmienności) implikuje możliwość istnienia wielu korzeni rzędu n , z których każdy utworzony jest z innej grupy korzeni rzędu $n-1$.

W przypadku Bytu Zmiennościowego możemy wyróżnić dwa komponenty:

- komponent budulcowy (najczęściej jest to Byt własny Bytu Zmiennościowego),
- komponent działający (najczęściej jest to Zmienność Bytu własnego, będąca badanym Bytem Zmiennościowym).

W języku potocznym, kiedy mówimy o Bycie Zmiennościowym, mamy na myśli jego komponent działający.

Problem:

Czy istnieje Zmienność bez jej Bytu własnego?

Problem:

Podstawowe Twierdzenie PSTeorii wyklucza Układy proste jako składowe Bytów układowych. Zatem jaka klasa Bytów może mieć za składowe Układy proste nieemergentne?

Problem:

Dopuszcza się przyszłe modyfikacje Podstawowego Twierdzenia PSTeorii.

Problem:

A co w przypadku, gdy Byty różnych rzędów Ciągu Korzeniowego wchodzi z sobą w reakcję?

Problem:

Czy Reakcja Bytu na Zmienność innego Bytu, różna od Zmienności własnych tego Bytu, jest Zmiennością Emergentną?

Problem:

Czy korzenie Zbioru Zmiennościowego muszą być Emergencjami, czy wystarczy, że są Złożeniami?

7. Skrzynka Narzędzi Strukturalnych

7.1. Użyteczność Skrzynki Narzędzi Strukturalnych

Na ławkach przy deptaku siedzi dziesięciu gapiów, którzy obserwują dwóch mężczyzn. Jeden z tych mężczyzn jest ubrany w elegancki garnitur, drugi na sportowo, z dużym tatuażem na szyi. Ci dwaj mężczyźni to dwa odrębne Byty. Każdy z naszych dziesięciu Obserwatorów może zadawać im pytania i zbierać o nich Informacje. Zakładamy, że mężczyźni udzielą szczerzej odpowiedzi na każde postawione pytanie. Każdy z Obserwatorów zadaje swoje pytania w innym czasie i nie słyszy pytań zadawanych przez innych. Każdy z naszych Obserwatorów buduje w swoim umyśle obraz tych mężczyzn, ich reprezentacje umysłowe, które nazwiemy Obiektami. Gdybyśmy mieli wgląd w umysły naszych Obserwatorów, dostrzeglibyśmy dziesięć różnych reprezentacji umysłowych – dziesięć różniących się Obiektów – dla mężczyzny w garniturze i analogicznie dziesięć różnych reprezentacji umysłowych dla mężczyzny ubranego na sportowo.

Po pierwszej sesji pytań wkracza doradca z zestawem pytań strukturalnych, zaczerpniętych ze skrzynki narzędziowej PSTeorii. W trakcie drugiej sesji pytań każdy z Obserwatorów zadaje te same pytania, uzyskuje te same odpowiedzi i tworzy modele strukturalne naszych dwóch Bytów, łączących je relacji oraz zajmowanych przez nie ról w różnych grupach społecznych. Obecnie każdy z naszych Obserwatorów zbuduje sobie w Umyśle taki sam opis strukturalny naszych Bytów, na który złożą się definicje Systemów reprezentujących te Byty oraz definicje ich wzajemnych relacji i ich Ról w Układach nadrzędnych (w tym wypadku ról społecznych). Obserwatorzy uzyskają pełen, złożony obraz prawnika mafii i jej głównego zabójcy. Prawnika mafii, który jest jednocześnie ojcem, prezesem kółka filatelistycznego i członkiem stowarzyszenia prawników udzielających bezpłatnych porad ubogim. Zabójcy mafii, który jest jednocześnie oddanym synem, członkiem społeczności graczy internetowych oraz gejem. Dzięki strukturalnemu podejściu z perspektywy PSTeorii Obserwatorzy ujrzą badanych mężczyzn w Sieci Zależności.

7.2. Sieć Zależności

Według PSTeorii Wszechświat jest wielowymiarową Siecią połączonych ze sobą fenomenów. Wiązanie między dwoma Bytami jest realizowane poprzez Reakcję jednego Bytu na drugi.

Narzędzie PSTeorii o nazwie Sieć mapuje łańcuchy Reakcji. Sieć mapuje Byty i Wiązania między nimi. Byt jest mapowany za pomocą Węzła Sieci, złączenie dwóch Bytów jest mapowane za pomocą Powiązania Sieci.

Łańcuchy Powiązań Sieci mapują przesuwanie się Zmiany. Przesuwanie się Zmiany po Wiązaniach istniejących między Bytami oznacza przesuwanie się Reakcji – kolejne Byty w łańcuchu reagują na Byt poprzedzający.

Reakcja może polegać na aktywacji Zmiany lub Zmianie Zmienności wcześniej istniejącej. Źródłem Bodźca jest Byt leżący na początku Wiązania, Byt leżący na końcu Wiązania realizuje Reakcję na obecność lub Zmienność Bytu leżącego na początku Wiązania.

Postulat:

Każdy znany fenomen jest Węzłem Sieci Zależności.

Postulat:

Każda reprezentacja fenomenu w umyśle jest Węzłem Sieci.

Być może istnieje fenomen całkowicie izolowany, a my o tym nie wiemy. W momencie gdy Obserwator dowiaduje się o istnieniu takiego fenomenu, zostaje nawiązana co najmniej jednostronna relacja pomiędzy Obserwatorem a odkrytym fenomenem. Fenomen staje się źródłem Zmiany w Obserwatorze.

Definicja:

Sieć Zależności to wielowymiarowe narzędzie złożone z Węzłów i Powiązań mapujących realne Byty i łączące je Wiązania.

Problem:

Nie zostało ustalone, czy istnieją fenomeny, które nie są Bytami, a które mimo to stanowią Węzły Sieci.

Postulat:

Nie można odzwierciedlić całej Sieci, gdyż jest to twór wielowymiarowy. Można natomiast odzwierciedlać Sieć lokalnie, w wybranych Wymiarach.

7.2.1. Proces badania Sieci

Na co dzień nie uświadamiamy sobie wielu istniejących między fenomenami połączeń.

Aby odkryć istniejące więzi między fenomenami, można zrealizować poniższe kroki:

- Wybrać konkretny Byt. Ponieważ każdy Byt jest Węzłem Sieci, wybrany Byt również będzie takim Węzłem, a więc będą musiały istnieć Byty dowiązane doń Wiązaniem.
- Ustalić wszystkie Wiązania, w które wchodzi wybrany Byt, i wskazać Byty dowiązane. Warto skorzystać z pytań:
 - Co wpływa na nasz Byt, kreując Zmianę dotyczącą naszego Bytu?
 - Na co wpływa wybrany Byt, będąc źródłem Zmiany w Środowisku?
 - Jeśli usuniemy wybrany Byt, to jakie Byty doświadczą Zmiany?

7.2.2. Węzły sieci**Definicja:**

Węzeł Sieci to miejsce, z którego wychodzą Powiązania Sieci.

Każdy Byt mapowany jest przez konkretny Węzeł Sieci. Węzeł Sieci bywa często utożsamiany z leżącym na tym Węźle Bytem. Musimy jednak zdawać sobie sprawę, że Węzeł Sieci może pozostać bez zmian mimo wymiany Bytu na nim leżącego.

Przykład:

Serce ludzkie leży na Węźle Sieci. Węzeł Sieci pozostanie bez zmian, pomimo dokonania transplantacji serca.

7.2.3. Powiązania Sieci

Definicja:

Powiązanie Sieci mapuje istniejące połączenie dwóch Węzłów Sieci, realizowane przez wzbudzenie Reakcji w jednym Bycie przez drugi Byt, przy czym oba Byty leżą na połączonych Węzłach.

Każde Powiązanie Sieci może mapować kilka Wiązań między Bytami leżącymi na powiązanych Węzłach. Oznacza to, że może zachodzić jednocześnie kilka różnych Reakcji między Bytami leżącymi na danych Węzłach.

Leżące na Powiązaniu relacje mogą być jednokierunkowe – na przykład ksiądz wpływa na wiernych podczas kazania, bądź dwukierunkowe – na przykład związek partnerski.

O istnieniu Powiązania Sieci mówimy wówczas, gdy w parze Bytów połączonych Wiązaniem, mapowanym przez Powiązanie Sieci, co najmniej jeden Byt doświadcza Zmiany, której źródłem jest drugi Byt z pary. Jeśli nie można wskazać istnienia żadnego Wpływu lub oddziaływania jednego Bytu na drugi, wówczas nie istnieje Wiązanie, które łączy te Byty i nie będzie Powiązania Sieci.

7.2.3.1. Wagi Wiązań – hipotezy robocze

Pomiędzy Bytami istnieją Wiązania mapowane przez Powiązania Sieci.

Definicja robocza:

Wagą Wiązania nazywamy siłę przenoszonego oddziaływania.

Mówimy również o Wadze Związku (Wadze Wiązki wszystkich Wiązań pomiędzy Bytami, mapowanej przez Powiązanie Sieci). Wysuwam roboczy postulat, że Waga Związku jest sumą lub wypadkową Wag Wiązań składających się na ten Związek.

Związki mapowane przez Powiązania różnią się Wagą. W Sytuacji konfliktu Związki o wyższej Wadze będą dominujące. Waga Związku nie jest jedynym czynnikiem decydującym w Sytuacji konfliktu, gdyż wpływ na rozwój wypadków będą miały Pozycje Bytów pozostających w konflikcie oraz Byty powiązane.

Przykład:

Pomiędzy ojcem a nastolatkiem istnieje Związek (Wiązka wszystkich Wiązań mapowana przez Powiązanie Sieci). Związkiem o wyższej Wadze może okazać się przynależność nastolatka do grupy rówieśniczej. Związek nastolatka z członkami grupy, mapowany przez Powiązanie Sieci, ma w pewnym okresie jego życia wyższą Wagę niż Związek z rodzicem. Przełoży się to na większy wpływ rówieśników niż rodziców na zachowania nastolatka. Rodzice mogą odnieść wrażenie, że utracili wpływ na nastolatka.

7.2.3.2. Ranga Bytu

Wybrany Byt jest powiązany z innymi Bytami za pomocą Związków o różnej Wadze (sile przenoszonego oddziaływania). W zależności od Sytuacji będzie się zmieniała ważność Bytów dowiązanych. Ta ważność będzie współdecydowała o rozwoju wypadków w Sytuacji konfliktu.

Definicja robocza:

Rangą Bytu w wybranym fragmencie Sieci, zależną od Sytuacji, nazywamy ważność Bytu względem pozostałych Bytów tego fragmentu Sieci. Ranga jest zmienna, gdyż jest zależna od Sytuacji.

Przykład:

Wróćmy do naszego nastolatka. Wiemy już, że Związek z rówieśnikami ma w badanym okresie wyższą Wagę niż Związki z rodzicami. W większości Sytuacji rówieśnicy mają większy wpływ na zachowanie nastolatka niż rodzice. Jak zmniejszyć wpływ rówieśników na nastolatka? Czasem wystarczy odseparować nastolatka od grupy rówieśniczej, ukształtować Sytuację tak, że Wiązania z rówieśnikami przestaną być aktywne lub uczynić nadawcą przekazu kogoś o wysokiej Randze, na przykład idola nastolatków. Oczywiście przekaz musi być wiarygodny. Zauważmy, że idol nastolatków może mieć wysoką Rangę w Sytuacji wyboru przez nastolatka słuchanej muzyki lub ubrania (konkretne typy Sytuacji), a mieć niską Rangę w Sytuacji wyboru przez tegoż nastolatka kierunku studiów. Tutaj wysoką Rangę będą mieć nauczyciele i doradcy zawodowi.

Przykład:

W przypadku konfliktu kierownika z podwładnym, kierownik ma standardowo wyższą Rangę i większy wpływ na podejmowane decyzje. W Sytuacji gdy pracownik posiada unikalne umiejętności i wiedzę

oraz jest potrzebny firmie, Ranga pracownika staje się wyższa. W tym przypadku większy wpływ na podjętą decyzję będzie miał Byt zajmujący niższą pozycję w Układzie nadrzędnym, jakim jest firma.

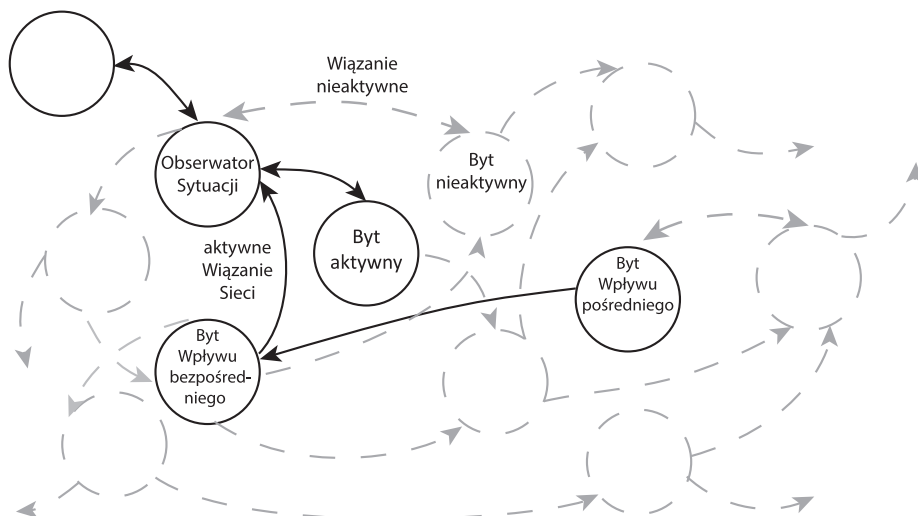
7.2.3.3. Znak Wiązania

Być może o Znak Wiązania możemy mówić tylko w przypadku istot żywych, które ustosunkowują się do aktorów w świecie. Znak Wiązania sprzyja pewnej konkretnej puli zachowań w stosunku do Bytu dowiązanego. Poniżej mamy zestaw Znaków Wiązań do szybkiego reagowania, występujący u człowieka:

- (+) jestem ZA, jestem przychylny, lubię to, szukam tego,
- (-) jestem PRZECIW, nie lubię tego, unikam tego,
- (0) jestem OBOJĘTNY (prowadzi do wygaśnięcia Wiązania),
- (~) jestem niepewny, nie mam wyrobionego zdania, muszę być ostrożny (występuje w miarę mocna nić Wiązania).

7.2.4. Sytuacja

Sytuację można rozpatrywać tylko z punktu widzenia wybranego Bytu podmiotowego, zwanego Obserwatorem Sytuacji. Wybór innego Obserwatora zmieni zarówno Sytuację, jak i jej opis.

Rys. 11. Sytuacja – podzbiór aktywnych w danej chwili Bytów i Wiązań dowiązanych do Obserwatora Sytuacji.

Definicja:

Sytuacja to podzbiór Sieci złożony z aktywnych w danej chwili Wiązań oraz Bytów dowiązanych tymi Wiązaniem do Obserwatora Sytuacji.

Mamy Byty dowiązane do badanego Bytu Wiązaniem o różnej Wadze. Mamy Wiązania, w które uwikłany jest badany Byt. Sytuacja produkuje wypadkowy wpływ na Obserwatora Sytuacji oraz Byty aktywne w Sytuacji. Sytuacja uzmysławia nam, że na Obserwatora mają Wpływ nie tylko Byty bezpośrednio powiązane Wiązaniem postrzegającym jako główne, ale również Byty powiązane aktywnymi Wiązaniem, które są drugoplanowe w badanej Sytuacji, czy też (Byty Wpływu pośredniego Byty Wpływu pośredniego wpływają na Byt badany za pośrednictwem innych Bytów).

Jakie wiedza o Sytuacji powinna mieć zastosowanie? Rzadko na decyzję lub zachowanie się Bytu ma Wpływ jeden Byt bądź jedno Wiązanie. Należy uwzględnić Wpływy wszystkich aktywnych aktorów Sytuacji.

Przykład:

Wróćmy do naszego prostego przykładu z wyborem ubrania dla nastolatka. Wiemy już, że najwyższą Rangę w tej Sytuacji będą mieli idole lub rówieśnicy dowiązani do nastolatka aktywnymi Wiązaniem. Aktywną rolę w Sytuacji będzie odgrywać również dziewczyna, z którą nastolatek aktualnie chodzi. Nie bez znaczenia będą także dostępna w sklepach oferta odzieżowa oraz rodzice jako źródło gotówki.

7.2.5. Pozycja wobec Obiektu w Sytuacji

Byt w Sieci jest z innymi Bytami powiązany Wiązaniem nieaktywnymi w danej Sytuacji lub aktywnymi, które wpływają na Zmianę Bytu dowiązanego.

Byty wpływające bezpośrednio lub pośrednio na badany Byt składają się na Obszar Przyczyn.

Byty będące interesariuszami pośrednimi lub bezpośrednimi Wpływu generowanego przez badany Byt składają się na Obszar Wpływów.

7.2.5.1. Definicja Pozycji Bytu wobec Obiektu Docelowego w Sytuacji

Definicja Pozycji Bytu wobec Obiektu Docelowego w Sytuacji składa się z pakietu:

- Podmiot Pozycji – Byt, którego Pozycję wobec Obiektu Docelowego badamy.
- Obiekt Docelowy – Byt, wobec którego badana jest Pozycja Podmiotu Pozycji.
- Zbiór Wiązań aktywnych w Sytuacji. Przykład: praca w niedzielę. Żona ma wpływ na męża w kwestii decyzji co do pracy w niedzielę. Zarówno Wiązanie z żoną, jak i Wiązania z dziećmi są aktywne w tej Sytuacji i mają wpływ na Pozycję pracownika wobec pracodawcy w badanej Sytuacji.
- Aktywne Wiązania Podmiotu Pozycji i Obiektu Docelowego. Przykład: w konflikcie pomiędzy przełożonym a pracownikiem na gruncie towarzyskim często relacja zawodowa również jest aktywna i ma wpływ na Pozycję pracownika wobec pracodawcy w Sytuacji towarzyskiej.
- Rangi Bytów dowiązanych aktywnymi Wiązaniem w badanej Sytuacji. Przykład: praca w niedzielę. W niedzielę są imieniny żony. Ranga żony w badanej Sytuacji – imieniny – jest wyższa niż Ranga pracodawcy.
- Wagi aktywnych Wiązań – większe Wagi to silniejszy wpływ i większe prawdopodobieństwo generowania Zmian. Przykład: Wiązanie o większej Wadze ma większą szansę zaktywizować argumentację zgodną z dowiązanym Bytem. Jeśli Wiązanie z żoną ma niższą Wagę niż Wiązanie z pracodawcą, bo mąż jest pracoholikiem, to pracownik, podejmując decyzję dotyczącą pracy w niedzielę, nie będzie brał pod uwagę zdania żony.
- Znaki przypisane do Wiązań ze zbioru {Niepewność (~), Za(+), Przeciwno(-)}. Znak (-) odpycha Podmiot Pozycji od Obiektu Docelowego, trzyma go na dystans, wspiera odrzucenie Wpływu przenoszonych tym Wiązaniem; znak (+) natomiast przyciąga Podmiot Pozycji do Obiektu Docelowego, wspiera realizację Wpływu. Znak (~) każe być ostrożnym. Przykład: Znak (-) symbolizujący niechęć pracownika do pracodawcy zwiększyłby prawdopodobieństwo

nie podjęcia przez tego pracownika pracy w niedzielę.

Do wymienionych wyżej składowych Pozycji Bytu wobec Obiektu Docelowego w Sytuacji dochodzą składniki Postawy:

- Zbiór Przekonań Podmiotu Pozycji o Obiekcie Docelowym.
- Emocje Podmiotu Pozycji w stosunku do Obiektu Docelowego (często zależne od Sytuacji).
- Skojarzony z Obiektem Docelowym zbiór zachowań (w przypadku człowieka aktywowany między innymi przez emocję specyficzną).

Definicja:

Przekonanie to wiedza o fenomenie, którą podmiot uważa za zgodną z prawdą. Przekonanie w PSTeorii jest zawsze albo pozytywne – coś potwierdza, albo negatywne – czemuś zaprzecza.

Przekonanie informuje o cechach fenomenu, na przykład: fenomen ma cechę A, ale nie ma cechy B.

W przypadku gdy Podmiotem Pozycji nie jest człowiek, część składowych pakietu definiującego Pozycję wobec Obiektu będzie pusta, gdyż tylko człowiekowi przypisujemy emocje i przekonania.

Nieaktywne Wiązania w Sytuacji pomijamy, gdyż nie generują Zmiany.

W momencie gdy pojawia się Obserwator Sytuacji, sprawa się komplikuje. W tym przypadku mamy trzech głównych aktorów: Podmiot Pozycji, Obiekt Docelowy i Obserwator Sytuacji. Obserwatorem może być zarówno człowiek, jak i zwierzę czy maszyna.

Skupimy się na wariancie: Obserwatorem Sytuacji jest człowiek.

Człowiek jako Obserwator Sytuacji jest:

- wrażliwy na Wpływy i doświadcza związanych z nimi Zmian,
- ograniczony i zdeterminowany w swym postrzeganiu,
- uwikłany w JA – interesy JA warunkują zarówno postrzeganie, jak i reakcje człowieka,
- Interpretatorem Sytuacji – nadaje Sytuacji znaczenie, nadaje znaczenie Bytowi zajmującemu badaną Pozycję.

Człowiek postępuje najczęściej w zgodzie z nadanym znaczeniem. Nadane znaczenie modyfikuje atrybuty człowieka, na przykład emocje,

i aktywizuje dopasowane zachowanie. Nadane znaczenie deformuje postrzeganie, gdyż postrzeganie dopasowuje się do nadanego znaczenia. Człowiek często nie dostrzega treści niezgodnych z nadanym znaczeniem.

W PSTeorii zamierzam w wielu przypadkach zrezygnować z używania sformułowania: Postawa człowieka wobec Obiektu, zastępując je sformułowaniem: Pozycja wobec Obiektu. Postawa, jako podzbiór Pozycji, może być w pewnych rozważaniach wygodniejszym narzędziem, gdyż ogranicza się tylko do trzech komponentów: emocjonalnego, behawioralnego i poznawczego.

Dlaczego Pozycja zamiast Postawy? Pozycja jest dynamiczna, Postawa statyczna. Pozycja traktuje Podmiot Pozycji jako Węzeł Sieci, a świat to przecież Sieć, a nie relacja dwuskładnikowa: ja i Obiekt Docelowy mojej Postawy.

Pozycja musi mieć dowiązany zestaw zachowań skojarzonych z Obiektem Docelowym. To coś więcej niż komponent behawioralny Postawy. Pozycja jest Węzłem Sieci, więc różne zachowania będą aktywowane przy aktywności różnych nici Sieci.

Pozycja wobec Obiektu ma określony Obiekt Docelowy, przez co należy rozumieć, że badamy naszą Pozycję zawsze tylko wobec jednego wybranego Obiektu lub Obiektu zagregowanego (grupy Obiektów o wspólnym wyróżniku).

Przykład:

Badamy Pozycję Podmiotu, którym jest pracownik, względem Obiektu Docelowego, którym jest pracodawca, w Sytuacji prośby o pracę w niedzielę (będącą dniem wolnym).

Składnik definicji Pozycji	Składniki definicji Pozycji w przykładzie
Podmiot Pozycji	Pracownik
Obiekt Docelowy	Pracodawca
Zbiór Wiązań aktywnych w Sytuacji	Wiązanie z pracodawcą Wiązanie z żoną Wiązanie z kolegą
Aktywne Wiązania Podmiotu Pozycji z Obiektem Docelowym	Wiązanie podległości zawodowej
Ranga Bytów dowiązanych aktywnymi Wiązaniem, zależna od Sytuacji	Najwyższą Rangę posiada żona, gdyż ma w niedzielę uroczystość imieninową
Wagi aktywnych Wiązań	Pracownik nie wyróżnia żadnego z aktywnych Wiązań
Znak Wiązania ze zbioru {Niepewność (~), Za (+), Przeciw (-)}	Z kolegą (+) Z pracodawcą (-) Z żoną (+)
Zbiór Przekonań Podmiotu Pozycji o Obiekcie Docelowym	Pracodawca wyzyskuje, jest niesprawiedliwy, nie potrafi organizować pracy
Emocje Podmiotu Pozycji wobec Obiektu Docelowego (często zależne od Sytuacji)	Niechęć
Skojarzony z Obiektem Docelowym zbiór zachowań Podmiotu Pozycji	Grzeczność na dystans

Tab. 3. Przykład Pozycji Bytu wobec Obiektu Docelowego w Sytuacji.

Zauważmy, że badając Pozycję pracownika wobec pracodawcy w tej konkretnej Sytuacji, musimy znać Rangi Bytów dowiązanych aktywnymi Wiązaniem. Jeśli Ranga żony jest tutaj najwyższa i jednocześnie przewidywane kary nie są odczuwane jako zagrażające, pracownik nie przyjdzie w niedzielę do pracy.

Zauważmy, że jeśli mamy aktywne Wiązanie z kolegą z pracy, ta relacja może skutkować prośbą pracownika o przejęcie tych zobowiązań przez kolegę – oczywiście w zamian za przysługę w przyszłości. Zauważmy też, że w Sytuacji gdy relacja z pracodawcą ma niską Rangę (pracownik zdaje sobie sprawę, że odmowa nie wywoła żadnych skutków) i znak Wiązania pracownika z pracodawcą jest ujemny, zachodzi dużo mniejsze prawdopodobieństwo poproszenia kolegi o zastępstwo.

7.2.5.2. Wiązania aktywne w Sytuacji

Podmiot Pozycji i Obiekt Docelowy mogą być związane kilkoma Wiązaniem należącymi do tego samego lub różnych Układów nadrzędnych. Zarówno Podmiot Pozycji, jak i Obiekt Docelowy są również związane Wiązaniem z innymi Bytami, leżącymi na różnych Węzłach Sieci. W badanej Sytuacji tylko część spośród tych Wiązań jest aktywna. Pozostałe są uśpione, co oznacza, że w danej Sytuacji Zmiana w jednym partnerze Wiązania nie wywołuje Zmiany w partnerze dowiązanym tym Wiązaniem. W innej Sytuacji to Wiązanie może być aktywne.

Wiązania aktywne dzielimy na dwie klasy:

- Intencjonalne (celowe) – Byt chce wpłynąć na inny Byt badanej Sytuacji (na przykład samiczka i samiec starający się o jej względy).
- Nieintencjonalne – Byt jest podatny na Wpływ ze strony Bytu dowiązanego tylko poprzez fakt zaistnienia w nim spowodowanej tym Wpływem Zmiany (na przykład uzależnienie samopoczucia człowieka od pogody).

7.3. Systemy

Rozdział ten został przygotowany tylko pod kątem Bytów Układowych. Zagadnienie winno w późniejszym czasie zostać rozszerzone o Byty nieukładowe.

7.3.1. Definicja Systemu

Definicja:

Bytem nazywamy dowolny fragment Wszechświata, który jako całość jest przyczyną Zmiany, do powstania której nie może się przyczynić żadna jego część. Zmiana ta może dotyczyć samego Bytu, jego Środowiska lub Obserwatora.

Minimalną Zmianą jest wykreowany w Umyśle Obserwatora Obraz Bytu. Umysł wyodrębnia z jedności Wszechświata Byty i nadaje im nazwy (Pojęcia) oraz tworzy w sobie ich Obrazy (Obiekty).

Definicja:

System Bytu to strukturalny model Bytu, definiowany w pięciu obszarach: Struktury, Emanacji, Dynamiki, Funkcjonalności, Rozwoju. System Bytu to odwzorowanie przekroju Bytu wzdłuż Zmiany.

Byt ma kilka Aspektów, wśród których znajdziemy Aspekt Strukturalny, Atrybutowy czy Aspekt Energetyczny. Aspektu nie można z Bytu wyodrębnić, ale można go zamodelować. System Bytu jest modelem Aspektu Strukturalnego Bytu, definiujemy go za pomocą narzędzia strukturalnego o nazwie System.

System Bytu staje się składnikiem strukturalnej mapy modelującej Sieć Zależności, w którą uwikłany jest badany Byt. Model strukturalny Bytu jest kreowany przez opis Systemu Bytu i powstaje w procesie operacjonalizacji Obiektu (obrazu Bytu w Umyśle). Zakłada się, że Obiekt Bytu w Umyśle powstaje pierwszy, niezależnie od Systemu Bytu.

Po tym wprowadzeniu możemy zdefiniować wzorzec ogólny o nazwie System, który jest narzędziem strukturalnym.

Definicja dla Bytów Układowych:

System jest nazwą wzorca ogólnego, wspólnego dla każdego Bytu Układowego. Wzorzec ogólny System jest opisem Bytu na najwyższym poziomie abstrakcji.

Wzorzec ogólny System składa się z Systemów Bytów składowych, łączących je Oddziaływań oraz Konfiguracji Konstytutywnej Systemu, określającej warunki istnienia Bytu Systemu.

Wzorzec ogólny System (narzędzie strukturalne) służy do tworzenia Systemu Bytu – modelu strukturalnego Bytu.

Aby utworzyć pełny model strukturalny konkretnego Bytu – System Bytu – należy podać Podsystemy składowe Bytu, łączące je Oddziaływania, Konfigurację Konstytutywną Bytu.

7.3.2. Konkretyzacja wzorca ogólnego System dla Bytu Układowego – tworzenie strukturalnego modelu Bytu Układowego

W rozdziale niniejszym nie omawiamy tworzenia Systemu Bytu dla Bytów nieukładowych – temat wymaga rozwinienia.

Mamy wybrany Byt i mamy Obiekt – obraz tego Bytu w Umyśle. Wiemy, że operacjonalizacją Obiektu jest System Bytu, powstały w procesie konkretyzacji wzorca ogólnego o nazwie System.

Charakterystyki składające się na definicję	Pytania prowadzące do zdefiniowania Systemu konkretnego Bytu
Podsystemy składowe Systemu	Jakie są elementy składowe najwyższego rzędu badanego Bytu, które powiązane ze sobą Wiązaniem tworzą Byt wchodzący jako całość w Wiązania z innymi Bytami? Składowa najwyższego rzędu nie jest częścią innej składowej Bytu.
Oddziaływania łączące Podsystemy składowe	W jaki sposób są powiązane elementy składowe Bytu? Wskaż Zmiany Bytów składowych i Reakcje innych Bytów składowych na te Zmiany.
Konfiguracja Konstytutywna Systemu	Jakie warunki muszą spełniać składowe Bytu oraz jakie warunki muszą spełniać Wiązania między składowymi, aby razem tworzyły jedną całość – badany Byt?

Tab. 4. Tworzenie strukturalnego modelu Bytu zwanego Systemem Bytu w procesie konkretyzacji wzorca ogólnego System dla badanego Bytu Układowego.

System Bytu stanowi operacjonalizację Obiektu tego Bytu. Wzorzec ogólny System jest składnikiem Skrzynki Narzędzi Strukturalnych do tworzenia strukturalnych map modelujących fragmenty Sieci Zależności. Zgodnie z PSTeorią Aspekt Strukturalny rzeczywistości jest wyznaczany przez Zmianę i jest to przekrój rzeczywistości wzdłuż Zmiany.

Utworzony za pomocą narzędzia System model strukturalny Bytu, nazywany Systemem Bytu, jest konkretyzacją ogólnego wzorca System dla tego Bytu. System Bytu jest opisem Bytu na najniższym poziomie

szczegółowości; dodając kolejne charakterystyki będziemy wchodzić na coraz wyższe poziomy szczegółowości.

7.3.3. Pięć obszarów badania Systemów

System Bytu jest modelem strukturalnym Bytu, modelem jego przekroju wzdłuż Zmiany. System Bytu badamy zarówno w obszarze statycznym: coś w jakiejś postaci istnieje, jak i w obszarze dynamicznym: coś w jakiś sposób podlega Zmianom bądź kreuje Zmiany.

W dalszej części tekstu będziemy używali pojęcia System dla Systemu badanego Bytu. Jeśli będziemy mówili o narzędziu strukturalnym System, wzorcu ogólnym System, to bezpośrednio wskażemy, że chodzi o narzędzie.

Obszary badania Systemu Bytu:

1. Struktura Systemu modeluje Aspekt Strukturalny Bytu, opisuje jego budowę wewnętrzną, a dokładniej ujmując – odwzorowuje Układ Bytów rzędu -1 z Wewnętrznego Ciągu Zawierania Bytu Podmiotowego; niższe rzędy są modelowane przez Podsystemy niższych rzędów.
2. Emanacja Systemu modeluje Aspekt Atrybutowy Bytu. Opisuje, w jaki sposób Byt przejawia się w swoim Środowisku. Emanacja Systemu zależy częściowo od Obserwatora.
3. Dynamika Systemu modeluje Zmienność Bytu. Obraz w Umyśle takiej Zmienności Bytu, która została uchwycona przez Obserwatora w wyniku obserwacji lub pomiaru, nazywamy Manifestacją Obiektu.
4. Funkcjonalność Systemu modeluje realizowany Wpływ Bytu na Środowisko Bytu. Opisuje Zmiany w Środowisku Bytu, których dany Byt jest źródłem, oraz Zmiany, na które ten Byt wpływa.
5. Wzorzec Rozwojowy Systemu modeluje Stadia Rozwojowe Bytu.

Poniżej w tabeli ukażemy te pięć obszarów badania Systemów w kontekście Systemu badanego Bytu i w kontekście Obiektu. Byt istnieje realnie, Obiekt jest funkcjonującym obrazem tego Bytu w Umyśle, a System Bytu jest modelem Aspektu Strukturalnego Bytu. Ważne jest, aby czytelnik rozróżniał te jakości i potrafił przyporządkować te jakości do odpowiedniego Świata.

Aby nie popełniać błędów, trzeba przede wszystkim zdać sobie sprawę, w którym Świecie aktualnie się znajdujemy.

Świat Bytów – świat realny	Świat Obiektów – obrazy Bytów i innych realnych fenomenów w Umyśle	Świat Systemów – model strukturalny przekroju świata realnego wzdłuż Zmiany
Byt	Obiekt – obraz Bytu	System Bytu – model strukturalny Bytu (zwany w skrócie Systemem)
Struktura Bytu (czasem niedostępna obserwacji)	Struktura Obiektu – obraz Struktury Bytu	Struktura Systemu
Obserwowalne Charakterystyki Bytu (wyodrębniane przez Umysł)	Cechy Obiektu – obraz obserwowalnych Charakterystyk Bytu	Emanacja Systemu realizowana przez Wartości Atrybutów
Zmienność Bytu	Manifestacja Obiektu – obraz Zmienności Bytu	Dynamika Systemu
Wpływ Zmienności lub istnienia Bytu na Środowisko	Obraz Wpływu Bytu na inne Byty	Funkcjonalność Systemu

Tab. 5. Odpowiedniki fenomenów Świata Bytów w Świecie Obiektów i w Świecie Systemów.

7.3.4. Struktura Systemu

Struktura Systemu opisuje budowę wewnętrzną Bytu. Wyszczególnia Systemy modelujące Byty składowe konstytuującego Byt Podmiotowy Układu Bytów oraz Oddziaływania modelujące Wiązania składowe Układu. Struktura Systemu definiowana jest przez Konfigurację Konstytutywną Układu Bytów składowych, definiującą za pomocą Pozycji – Wartości Atrybutów Bytów składowych Układu konstytuującego Byt Podmiotowy, oraz za pomocą Wymagań – charakterystyki Wiązań składowych Układu.

Definicja:

CO: Konfiguracja Konstytutywna definiująca strukturę konkretnego Systemu to zbiór warunków, jakie muszą spełniać składowe Układu, aby dany Układ konstytuował Byt tego Systemu.
 JAK: Konfiguracja Konstytutywna konkretnego Systemu jest definiowana przez swoje Pozycje i Wymagania.

Definicja:

Pozycja to zbiór takich Wartości Atrybutów Bytu składowego Układu konstytuującego Byt Podmiotowy, które są wymagane, aby badany Byt realizował Funkcjonalność przypisaną danej Konfiguracji Konstytutywnej.

Mogą istnieć inne Atrybuty Bytu składowego, ale ponieważ nie będą one miały wpływu na Funkcjonalność przypisaną danej Konfiguracji, nie wejdą w skład Pozycji i nie będą przez nią definiowane.

Definicja:

Wymaganie to zbiór takich charakterystyk Wiązania składowego Układu konstytuującego badany Byt, które są wymagane, aby badany Byt realizował Funkcjonalność przypisaną danej Konfiguracji Konstytutywnej.

Podobnie mogą istnieć inne charakterystyki Wiązania składowego, ale ponieważ nie będą one miały wpływu na Funkcjonalność przypisaną danej Konfiguracji, nie wejdą w skład Wymagania i nie będą przez nie definiowane.

7.3.5. Emanacja Systemu

Emanacja Systemu modeluje Aspekt Atrybutowy Bytu, który możemy obserwować. Obserwujemy kolejne Stany Bytu, modelowane przez Stany Systemu. Na temat Struktury Bytu często możemy jedynie snuć domniemania. Atrybuty stanowią jeden ze sposobów postrzegania świata realnego przez Umysł.

7.3.5.1. Emanacja Systemu

Definicja:

Emanacja Systemu to ciąg Stanów tego Systemu w konkretnym przebiegu czasu. Emanacja Systemu opisuje sposób przejawiania się Bytu w jego Środowisku.

Opis atrybutowy jest konsekwencją działania Zmysłów i Umysłu, więc zależy od Obserwatora. Atrybuty dzielimy na zależne i niezależne od Obserwatora. Atrybuty niezależne od Obserwatora posiadają Wymiary realne.

W niektórych przypadkach Emanację Systemu możemy opisać za pomocą q Funkcji, której wartości w konkretnej chwili są określane przez Wektor Stanów Systemu.

7.3.5.2. Stan Systemu

Definicja:

Stan Systemu w chwili t_0 to zbiór Wartości wszystkich Atrybutów Systemu w chwili t_0 . Jest to Stop-klatka Emanacji Systemu w chwili t_0 . Wektor Stanu Systemu w chwili t_0 reprezentuje wszystkie Wartości Atrybutów tego Systemu w chwili t_0 .

Byt istnieje doświadczając różnych procesów Zmienności, które przekształcają Strukturę Bytu, co skutkuje zmianą Wartości Atrybutów postrzeganych przez Obserwatora. Stany Systemu modelują stadia przejściowe Bytu doświadczającego procesów Zmienności.

7.3.5.3. Atrybuty Systemu

Mamy Byt i mamy strukturalny model Bytu – System Bytu, w skrócie nazywany Systemem. Mamy Obiekt – obraz tego Bytu w Umyśle. System jest operacjonalizacją Obiektu, powstaje w procesie operacjonalizacji Obiektu. Czasem Obiekt powstaje jednocześnie z Systemem: jednocześnie powstają obraz Bytu w Umyśle i jego strukturalny model w postaci Systemu Bytu.

Mamy Byt i mamy obserwowalną Charakterystykę tego Bytu, którą Umysł opisuje za pomocą Cechy Obiektu tego Bytu. Strukturalnym modelem obserwowalnej Charakterystyki Bytu, określanej przez Umysł za pomocą Cechy, jest Atrybut Systemu. Atrybut Systemu jest operacjonalizacją Cechy. Atrybut oraz Cecha to narzędzia Umysłu – nie istnieją realnie, istnieją tylko w Umyśle. Atrybut to umysłowy wskaźnik na konkretną Charakterystykę Struktury.

Obszary pokrywane przez Atrybuty

Atrybuty Systemu opisują sposób przejawiania się Bytu w jego Środowisku. Wszystkie Atrybuty możemy podzielić na grupy ze względu na obszar, którego dany Atrybut dotyczy.

Obszary pokrywane przez Atrybuty:

- Reaktywność Bytu – cechy odnoszące się do reakcji Bytu na jego Środowisko.
- Odpowiedź Środowiska – cechy odnoszące się do reakcji Środowiska na Byt.
- Cechy postrzegane Zmysłami lub przyrządami pomiarowymi – cechy, które można uchwycić lub zmierzyć.
- Zajmowanie przestrzeni w różnych Wymiarach – cechy odnoszące się do sposobu przejawiania się Bytu w różnych Wymiarach.

Cecha Obiektu

Definicja:

Cecha to reprezentacja umysłowa Różnicy. Cecha wyróżnia fenomen z tła.

Byt postrzegamy za pośrednictwem Cech jego Obiektu – można by przykładowo powiedzieć, że Obiekt jest zbiorem swoich Cech. Cechy opisują obserwowalne Charakterystyki Bytu, które między innymi wyróżniają Byt z otoczenia. Być może mogą istnieć Cechy Charakterystyk nieobserwowalnych bezpośrednio, ale w tej chwili nic nie mogę na ten temat napisać. Opis Bytu za pomocą Cech Obiektu tego Bytu wystarcza w życiu codziennym. W sytuacji gdy trzeba coś zbudować lub naprawić, należy przejść na poziom Atrybutów lub Struktury, czyli zdefiniować Atrybuty istotnych Cech Obiektu badanego Bytu lub wskazać Struktury odpowiedzialne za Cechy. Obserwowalna Charakterystyka Bytu (opisywana przez Cechę Obiektu) wyróżnia Byt z otoczenia lub wskazuje na funkcjonalne właściwości Bytu. Ważne jest, aby zrozumieć różnicę między Cechą Obiektu a Atrybutem Systemu. Cecha mówi na przykład, że coś jest białe. Atrybut zawiera pełniejszą informację. Atrybut między innymi wskazuje Strukturę, która jest odpowiedzialna za to, że coś jest białe, oraz określa zbiór możliwych Wartości, które oprócz białego koloru mogłaby owa Struktura „produkować”.

Pojawia się pytanie: jakie są cele Umysłu, który opisuje Byt za pomocą Cech?

Przykładowe cele:

- Opisać wzorce Zmienności Bytu.
- Opisać reaktywność Bytu na Wpływ innych Bytów.

- Opisać własności funkcjonalne Bytu.
- Wyróżnić Byt z otoczenia.
- Wskazać na rodzaj Struktury Bytu.
- Przydzielić do konkretnej klasy, pogrupować Byty.
- Opisać reakcję Obserwatora na Byt.
- Wskazać na kształt Bytu, czyli określić obszary zajmowane przez Byt w różnych Wymiarach realnych.
- Dostarczać wiedzy warunkującej nasze postępowanie wobec Bytu.
- Porównywać Byty.

Definicja Atrybutu Systemu

Poniżej mamy definicję wzorca ogólnego PSTeorii o nazwie Atrybut Systemu, który jest narzędziem PSTeorii służącym do strukturalnego definiowania Charakterystyk Bytu opisywanych przez Umysł za pomocą Cech. Aby zdefiniować Atrybut Systemu wybranego Bytu, musimy skonkretyzować definicję wzorca ogólnego Atrybut Systemu dla wybranej Charakterystyki tego Bytu, opisanej przez Cechę. Konkretyzacja definicji wzorca ogólnego oznacza zastąpienie pojęć ogólnych, składających się na definicję wzorca ogólnego, konkretnymi informacjami na temat wybranej Charakterystyki Bytu.

Definicja:

Atrybut jest modelem strukturalnym Charakterystyki Bytu, opisywanej przez Umysł za pomocą Cechy Obiektu tego Bytu. Atrybut Systemu to operacjonalizacja Cechy Obiektu.

Model Atrybutu Systemu konkretnego Bytu tworzą odpowiedzi na poniższe dwanaście pytań.

Składniki definicji wzorca ogólnego Atrybut Systemu w formie pytań:

1. Jaka jest Nazwa Atrybutu?
2. Jaka jest Wartość bieżąca Atrybutu?
3. Jaki jest Wymiar Atrybutu – zbiór możliwych Wartości Atrybutu?
4. Jaka Struktura Bytu stoi za Atrybutem?
5. Jaka wersja Struktury Bytu stoi za bieżącą Wartością Atrybutu?

6. Jaka jest możliwa Zmienność Struktury Bytu realizująca możliwe Wartości Atrybutów?
7. Jakie są własności funkcjonalne Bytu, wynikające z bieżącej Wartości Atrybutu?
8. Jaki jest zbiór możliwych własności funkcjonalnych Bytu, wynikający z możliwych zmian Wartości Atrybutu?
9. Jakie są warunki zewnętrzne sprzyjające danej Wartości Atrybutu?
10. Jakie są Pozycje w Konfiguracjach Konstytutywnych Układów nadrzędnych, które Byt danego Systemu może zająć przy danej Wartości Atrybutu?
11. Jakie są Oddziaływania zewnętrzne wpływające na Wartość Atrybutu? Opisać rodzaj Wpływu.
12. Jakie są Oddziaływania zewnętrzne, na które wpływa dana wartość Atrybutu? Opisać rodzaj Wpływu.

Każdy wzorzec ogólny jest w PSTeorii narzędziem umysłowym do tworzenia modeli strukturalnych fenomenów świata rzeczywistego. Narzędzie umysłowe jest najłatwiejsze w użyciu, gdy przybiera formę zbioru pytań. Definicję wzorca ogólnego Atrybut Systemu przedstawiono właśnie w formie pytań.

Widzimy, że definicja Atrybutu jest bardzo obszerna, składa się aż z dwunastu pytań; odpowiedzieć na niektóre z nich jest bardzo trudno. Niezwykle rzadko będzie zachodziła konieczność pełnego zdefiniowania Atrybutu Systemu. W życiu codziennym ograniczymy się najczęściej do Nazwy Atrybutu i jego Wartości bieżącej, która często opisywana jest w języku potocznym za pomocą Cechy Obiektu.

Przykład:

Atrybut(Wartość bieżąca): temperatura(36,6 °C); wzrost(162 cm); oczy(niebieskie).

Definicja wzorca ogólnego Atrybut Systemu dostarcza pytań, które należy zadać, aby w pełni poznać badany Atrybut. W praktyce ze zbioru pytań składających się na definicję wybieramy te, które są nam w danej Sytuacji potrzebne.

Powyższa definicja określa jednocześnie kolejne etapy procesu operacjonalizacji Cechy Obiektu, czyli tworzenia strukturalnego

modelu Charakterystyki badanego Bytu, odpowiadającej wybranej Cezze Obiektu tego Bytu.

Atrybut Systemu jest narzędziem Umysłu. Czy zatem jest iluzją? Czy istnieje realnie? Atrybut Systemu jest ustrukturyzowaną wiedzą o wybranej Charakterystyce Bytu tego Systemu.

Atrybut możemy definiować na dwa sposoby:

- Operacjonalizacja istniejącej Cechy Obiektu – zgodnie z etapami definiowania Atrybutu.
- Utworzenie Atrybutu od podstaw dzięki zaobserwowanej Różnicy lub Zmianie. Jedną z metod jest określenie nowej Cechy Obiektu, a następnie operacjonalizacja tej Cechy.

Pojawia się pytanie: czy istnieją Atrybuty, dla których nie istnieją Cechy Obiektu? Wstępna odpowiedź brzmi: nie. W momencie odkrycia Atrybutu Systemu Umysł tworzy jego reprezentację, która wyznacza Cechę Obiektu skojarzonego z tym Systemem.

Przemieszczanie się pomiędzy Światami jest początkowo trudne. Przypominamy, że mamy Byt w świecie realnym, mamy reprezentację umysłową tego Bytu w Umyśle w postaci Obiektu należącego do Świata Obiektów i możemy zdefiniować System dla tego Bytu, który będzie modelem strukturalnym tego Bytu należącym do Świata Systemów. Mamy więc Charakterystykę tego Bytu (Świat realny), Cechę, która jest umysłową reprezentacją tej Charakterystyki Bytu (Świat Obiektów) i możemy utworzyć strukturalny model tej Charakterystyki w postaci Atrybutu Systemu (Świat Systemów).

Wymiar skojarzony z Atrybutem Systemu definiuje zbiór możliwych Wartości Atrybutu. Każdy z elementów Wymiaru wskazuje na inną wersję Struktury stojącej za Atrybutem – wersję, która jest odpowiedzialna za określoną Wartość Atrybutu.

Byt może ulegać Zmianie, zatem Atrybuty mogą przyjmować różne Wartości. Atrybut Systemu definiuje strukturalnie dowolną Charakterystykę Bytu tego Systemu, która może przyjmować różne Wartości. Atrybut jest strukturalnym modelem tej Charakterystyki, strukturalnym w rozumieniu PSTeorii, związanym ze Zmianą.

Atrybut może przyjmować różne Wartości zdefiniowane w Wymiarze tego Atrybutu. Atrybut ma potencjał Zmiany, to znaczy ulega Zmianie lub wpływa na Zmianę.

Atrybut Systemu modeluje obserwowalną Charakterystykę Bytu związaną ze Zmianą. Atrybuty są narzędziami Umysłu, użyteczniejszymi niż Cechy. Służą nie tylko do wyróżniania Bytu z otoczenia czy nazywania różnych Aspektów Bytu, ale także do gromadzenia w uporządkowany sposób Informacji o Bycie. Zarówno Atrybuty, jak i Cechy umożliwiają myślenie.

Cecha jest efektem ekonomizacji zapisu danych w Umyśle. Atrybut gromadzi więcej Informacji. Cecha wystarcza w codziennym życiu, Atrybut jest przydatny, gdy potrzebujemy większej ilości Informacji.

Zmysłami odbieramy tylko Różnicę lub Zmianę. Wartość Atrybutu realizuje obserwowalną Różnicę, zmiana Wartości Atrybutu realizuje obserwowalną Zmianę, a zatem Atrybut jest narzędziem dostosowanym do działania naszych zmysłów i Umysłu. Wartości Atrybutów odbieramy za pomocą zmysłów lub urządzeń pomiarowych. Stała Wartość Atrybutu realizuje Różnicę między Bytem a otoczeniem.

Istnieją Atrybuty wskazujące na zajmowanie przestrzeni przez Byt w jakimś Wymiarze. Te Atrybuty mają skojarzone Wymiary realne. Przez zajmowanie przestrzeni rozumiemy sytuację, w której w danym Zakresie Wymiaru istnieje jednocześnie tylko jeden Byt, a jego istnienie uniemożliwia istnienie innego Bytu w tym samym Zakresie Wymiaru.

Definicja:

qKształtem Bytu nazywamy obszar zajmowany przez Byt w jego wszystkich Wymiarach realnych.

Definicja:

Atrybut Bierny Systemu to taki Atrybut, który posiada zawsze tę samą Wartość.

Charakterystyka Bytu modelowana za pomocą Atrybutu Biernego ma niezmienną Strukturę, która za nią stoi. Wydaje się to sprzeczne z twierdzeniem, że Atrybut modeluje tylko te Charakterystyki, które przyjmują różne wartości. Otóż w przypadku Atrybutu Biernego (przyjmującego zawsze tylko jedną Wartość) muszą istnieć inne Wartości, które dany Atrybut teoretycznie mógłby przyjmować (na przykład:

fenomen posiada kolor czerwony, ale istnieją inne kolory). Musi istnieć możliwość porównania Wartości Atrybutu z jakimś zbiorem jakości. Coś, czego Wartości nie można z niczym porównać, nie może być Atrybutem.

Symboliczny zapis Systemu w ujęciu atrybutowym – Wektor Stanu Systemu

System Bytu człowieka o nazwisku Janik w ujęciu atrybutowym można zapisać symbolicznie w postaci:

System(Janik) = {Temperatura(36,6 °C); Waga(88 kg); Wzrost(162 cm); Oczy(piwne); Znaki szczególne(brak), Imiona(Marek, Tadeusz); Nazwisko(Janik)}

Zapis ten nazywamy Wektorem Stanu Systemu. Ze względu na wielość Atrybutów, najczęściej posługujemy się częściowymi Wektorami Stanu, które obejmują Atrybuty istotne w danej Sytuacji.

Zauważmy, że Wartości niektórych Atrybutów Systemu(Janik) – modelu strukturalnego Bytu, którym jest człowiek o nazwisku Janik – mogą łatwo ulegać Zmianie, na przykład waga lub temperatura, inne zaś są mniej podatne na Zmianę, na przykład wzrost dorosłego człowieka, jego nazwisko i imię.

Profil Systemu

Definicja:

Profil Systemu to zbiór określonych Wartości Atrybutów tego Systemu.

Wartości Atrybutów są postrzegane zmysłami lub rejestrowane przyrządami pomiarowymi. Na podstawie obserwowanych Wartości Atrybutu realizujących Zmianę lub Różnicę możemy snuć domysły o istnieniu Charakterystyki Bytu, reprezentowanej przez dany Atrybut Systemu tego Bytu.

Dwa różne Systemy mogą posiadać podobny Profil (podobny zbiór Wartości Atrybutów). Skutkuje to błędami w rozpoznawaniu Bytów. Częste błędy tego typu występują w diagnozowaniu chorób.

Atrybuty a Konfiguracje Konstytutywne Układów nadrzędnych

My, ludzie, postrzegamy Byt poprzez Cechy, dlatego łatwo jest nam określać Wartości Atrybutów Systemu tego Bytu (Cecha odpowiada Wartości Atrybutu). Struktura Bytu często jest ukryta lub z różnych przyczyn, na przykład wysokiego stopnia skomplikowania, trudna do zaobserwowania.

Atrybuty Systemu i ich Wartości decydują o możliwości odgrywania przez Byt danego Systemu określonych Ról w Układach nadrzędnych, zdefiniowanych za pomocą Pozycji składających się na Konfigurację Konstytutywną Układu nadrzędnego. W języku Bytów powiedzielibyśmy, że tylko Byt w wymaganej postaci może być częścią określonego Układu wyższego rzędu.

Byt dzięki określonym Charakterystykom, modelowanym przez Wartości Atrybutów, może wchodzić w określone Wiązania w Układach nadrzędnych, co nie musi automatycznie oznaczać, że jest on Bytem składowym Układu nadrzędnego.

Przykład:

Chemiczne substytuty hormonów wchodzą w relacje ze składowymi organizmami, choć nie odgrywają w Układzie organizmu żadnej Roli zdefiniowanej przez Pozycję Konfiguracji Konstytutywnej tego Układu.

My widzimy różne Aspekty Bytu, nasz Umysł określa te Aspekty jako Cechy Obiektu reprezentującego w Umyśle dany Byt; jednocześnie możemy dla tych Cech zdefiniować w języku Systemów Atrybuty i ich Wartości. Na postać obserwowalnych Aspektów Bytu będą miały wpływ elementy składowe Bytu i relacje między nimi.

Atrybuty w rozwoju Systemu

Stawiam tezę, że zmiany Wartości Atrybutów nie zmieniają Struktury Systemu (zmienia się Struktura Podsystemów różnych rzędów tego Systemu, których Emanacją jest Wartość Atrybutu). Zmiana Rozwojowa, której efektem jest powstanie nowego Atrybutu, zmienia Strukturę Systemu, gdyż zmianie ulega Konfiguracja Konstytutywna Układu Bytów konstytuujących Byt tego Systemu. Powstanie nowego Atrybutu ma wpływ na Zmianę niektórych relacji zewnętrznych Systemu.

Przykład:

Powstanie popędu płciowego (powstanie stojącej za popędem Struktury) jest Zmianą Rozwojową i ma Wpływ na zewnętrzną relację damsko-męską.

Powstanie nowego Atrybutu jest najczęściej Zmianą Adaptacyjną, a adaptacja z definicji winna zmieniać relacje zewnętrzne, gdyż jest dopasowaniem się organizmu do Środowiska.

Rola Atrybutu Systemu

Wartości Atrybutów definiują w Świecie Systemów między innymi to, co „widać” i co można wyróżnić za pomocą zmysłów lub urządzeń pomiarowych, a co dotyczy danego Bytu. Obserwowalną Charakterystykę Bytu Umysł opisuje za pomocą Cechy Obiektu. Istnieją też inne Atrybuty, ale na razie je pominiemy.

Mamy obserwowalną Charakterystykę Bytu i mamy jej obraz w Umyśle w postaci Cechy Obiektu. Przechodzimy do Świata Systemów i definiujemy Atrybut Systemu, będący operacjonalizacją danej Cechy Obiektu. Określamy wszystkie możliwe wartości Atrybutu, czyli definiujemy Wymiar Atrybutu. Zmiana obserwowalnej Charakterystyki Bytu jest odzwierciedlana w Umyśle w postaci zmiany Cechy Obiektu, a w języku Systemów – w postaci nowej Wartości Atrybutu. Musimy pamiętać, że mamy trzy Światy: Bytów, Obiektów w Umyśle i Systemów.

Możemy badać warunki przynależności Bytu danego Systemu do Układów nadrzędnych, czyli określać zbiór Wartości Atrybutów akceptowanych przez Układ nadrzędny.

Możemy również badać Strukturę stojącą za Atrybutem. Wiedza ta umożliwi nam przekształcanie Struktury w celu uzyskania korzystnych Wartości Atrybutu.

Wartość Atrybutu wskazuje czasem na określoną Funkcjonalność, którą System może realizować w określonym Środowisku.

Przykład:

Szorstka powierzchnia (Wartość Atrybutu: rodzaj powierzchni) ma Funkcjonalność: zdolność ścierania.

Podsumowanie wiedzy o Atrybucie Systemu

Atrybut Systemu jest narzędziem Umysłu, nie istnieje realnie.

Atrybut Systemu jest operacjonalizacją Cechy Obiektu.

Atrybut jest wskaźnikiem na strukturę Bytu odpowiedzialną za operacjonalizowaną przez Atrybut Cechę.

Atrybut posiada skojarzony z nim Wymiar – zbiór możliwych Wartości Atrybutu.

Atrybut ma bieżącą Wartość.

Różne Wartości Atrybutu odpowiadają różnym wersjom Struktury, na którą Atrybut wskazuje. Rozważa się związek różnych Wartości Atrybutu Systemu ze Zmianami Zmienności Bytu tego Systemu.

Od Wartości Atrybutów Systemu zależy możliwość odgrywania przez Byt Systemu Ról w Układach nadrzędnych.

Stan Systemu to zbiór wszystkich bieżących Wartości jego Atrybutów. Stan Systemu jest opisywany Wektorem Stanu Systemu.

Wartość Atrybutu może wpływać na Funkcjonalność Układów nadrzędnych, w których dany Byt odgrywa Rolę.

Wartości Atrybutów modelują „obserwowalną skórkę” Bytu.

Rozważa się związek Atrybutów ze Zmiennością Bytu.

Każda Cecha Obiektu w Umyśle posiada odpowiadającą jej Wartość skojarzonego z nią Atrybutu.

7.3.6. Oddziaływania

Przypominam, że mamy trzy Światy, które współistnieją: świat realny, czyli Świat Bytów, Świat Obiektów, który jest obrazem świata realnego w Umyśle, oraz Świat Systemów, który jest strukturalnym modelem świata realnego, a jednocześnie operacjonalizacją Świata Obiektów. W dalszej części rozdziału ograniczymy się do przedstawienia modeli ze Świata Systemów, strukturalnych modeli kolejnych fenomenów świata realnego.

7.3.6.1. Definicja Oddziaływania

Oddziaływanie jest według PSTeorii fenomenem Świata Systemów.

Definicja:

CO: Oddziaływanie to strukturalny model Zależności łączącej Byt Wpływający z Bytem Zależnym.

JAK: Model Oddziaływania kreujemy:

- wskazując Źródło Oddziaływania,
- wskazując Odbiorcę Oddziaływania,
- wskazując i modelując Zmienność Bytu Wpływającego, która jest podstawą modelowanej Zależności,
- wskazując i modelując Reakcję Bytu Zależnego, która jest podstawą modelowanej Zależności.

Zależność między dwoma Bytami istnieje wówczas, gdy jeden z Bytów jest źródłem Zmiany w drugim Bycie. Jeśli istnieje Zależność, to możemy stworzyć jej strukturalny model: Oddziaływanie.

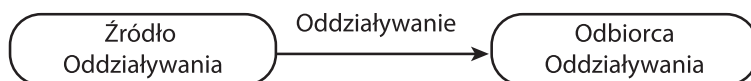
Definicja:

Źródłem Oddziaływania nazywamy Byt, który jest przyczyną Zmiany w innym Bycie. Źródło Oddziaływania nazywany również Bytem Wpływającym.

Definicja:

Odbiorcą Oddziaływania nazywamy Byt, który zmienia się pod wpływem innego Bytu. Odbiorcę Oddziaływania nazywany również Bytem Zależnym.

Mówimy, że Odbiorca Oddziaływania jest zależny do Źródła Oddziaływania.

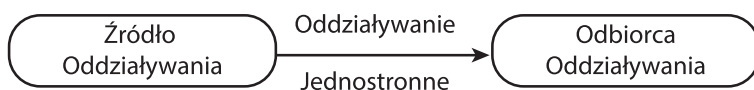
Rys. 12. Model Oddziaływania.

Czy Zależność modelowana przez dane Oddziaływanie i Zmiana będąca wynikiem tej Zależności mogą być realizowane różnymi sposobami?

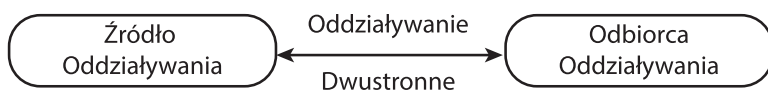
Przypatrzmy się dokładniej fenomenowi świata realnego, który modelowany jest przez Oddziaływanie. Mamy dwa Byty i jeden jest źródłem Zmiany w drugim. Jak takie zjawisko ująć słowami? Oddziaływanie modeluje Zależność dwóch Bytów, ich związek. Zależność między Bytami istnieje wówczas, gdy jeden Byt podlega Wpływowi drugiego Bytu. Wpływ realizuje Zmianę.

7.3.6.2. Podział Oddziaływań ze względu na kierunek

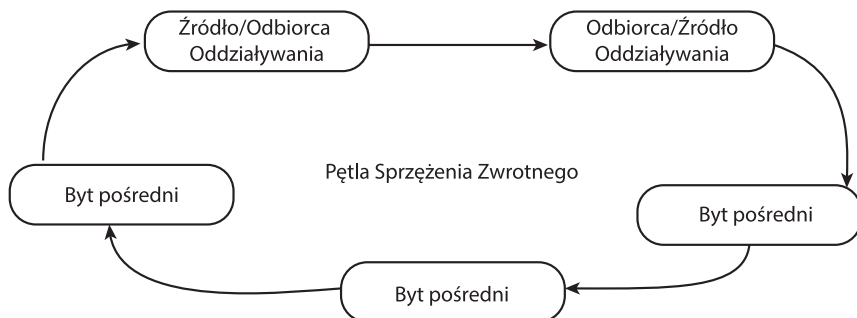
Wyróżniamy Oddziaływania jednostronne, dwustronne oraz Pętle Sprzężeń Zwrotnych.

Rys. 13. Oddziaływanie Jednostronne.

Rys. 14. Oddziaływanie Dwustronne.

Rys. 15. Pętla Sprzężenia Zwrotnego.

Definicja:

Oddziaływanie Jednostronne występuje wówczas, gdy tylko jeden Byt z pary Bytów połączonych Oddziaływaniem doświadcza Zmiany, której źródłem jest drugi Byt z pary.

Przykład:

Oddziaływanie Jednostronne występuje między słońcem a kwiatem. Słońce wpływa na kwiat, kwiat nie wpływa na słońce.

Definicja:

Oddziaływanie Dwustronne występuje wówczas, gdy każdy Byt z pary Bytów połączonych Oddziaływaniem doświadcza Zmiany, której źródłem jest drugi Byt z pary.

Przykład:

Związek między mężem a żoną jest przykładem Oddziaływania Dwustronnego, gdyż oboje – mąż i żona – wpływają na siebie nawzajem.

Między żoną i mężem występuje czasem Pętla Sprzężenia Zwrotnego. Mąż coś zrobi, wywoła to Reakcję żony, na którą ponownie zareaguje mąż. Ta pętla będzie aktywna do chwili, gdy któryś z nich przestanie reagować na zachowanie partnera.

Definicja:

Pętla Sprzężenia Zwrotnego jest specyficznym rodzajem Oddziaływania Dwustronnego. Byty reagują zwrotnie na Wpływ partnera z pary.

Zgodnie z PSTeorią mamy trzy rodzaje Pętli Sprzężeń Zwrotnych (w innych dziedzinach nauki może to wyglądać inaczej):

- Pętla Rosnąca występuje wówczas, gdy Wpływ rośnie i Skutek Wpływu rośnie,
- Pętla Malejąca występuje wówczas, gdy Wpływ rośnie, a Skutek Wpływu maleje,
- Pętla Równoważąca występuje wówczas, gdy Wpływ maleje, a Skutek Wpływu dąży do określonej wartości, po osiągnięciu której pętla wygasa.

Pętla Sprzężenia Zwrotnego może angażować kilka Bytów, z których każdy kolejno wpływa na następny Byt w pętli. Ostatni Wpływ w pętli dotyka Bytu, który zapoczątkował Oddziaływanie.

7.3.6.3. Podział Oddziaływań ze względu na ich rodzaj

O wystąpieniu modelowanej przez Oddziaływanie Zależności między Bytami modelowanymi przez Systemy mówimy wówczas, gdy jeden Byt jest źródłem Zmiany w drugim Bycie. Wszelkie Oddziaływania pomiędzy Systemami dzielimy na dwa rodzaje:

Przepływ – pomiędzy powiązаныmi Bytami dochodzi do przepływu pewnej jakości, którą nazywamy Nośnikiem Oddziaływania.

Presja – Zmiana w Bycie dowiązanym występuje pomimo braku przepływu czegokolwiek. Samo wystąpienie Zmiany w jednym Bycie powoduje Zmianę w Bycie dowiązanym. Czasem wystarczy obecność jakiegoś Bytu, aby zaistniała Presja.

7.3.6.4. Podział Oddziaływań na klasy ze względu na przyczynę lub sposób realizacji

Badając Oddziaływanie, możemy określić przyczynę aktywizującą Oddziaływanie i sposób realizacji Oddziaływania. Oba zagadnienia rozpatruję w jednym podrozdziale, ponieważ są one powiązane. Często przyczyna Oddziaływania ma wpływ na sposób jego realizacji.

Definicja:

Aktywizatorem Oddziaływania nazywamy fenomen, który aktywizuje Oddziaływanie.

Przyczyn i sposobów realizacji Oddziaływań jest wiele, poniżej wymieniam tylko niektóre. Zagadnienie nie jest tu wyczerpane, lecz omówione tylko fragmentarycznie.

Oddziaływania będące reakcją na obecność

Przyczyną Oddziaływań tej klasy jest wykryta przez Odbiorcę Oddziaływania obecność specyficznego Bytu, który po wykryciu staje się Źródłem Oddziaływania. Odbiorca Oddziaływania wykrywa obecność innego Bytu i reaguje na tę obecność. Odbiorca Oddziaływania reaguje tylko na obecność niektórych Bytów, inne ignoruje.

Przykłady:

Obecność nauczyciela na klasówce. Uczniowie spodziewają się kar za ściąganie i nie ściągają.

Obecność szefa. Pracownicy starają się pokazać z jak najlepszej strony.

Organizm tworzy torbiel otaczającą ciało obce.

Organizm reaguje kaszlem na obecność kurzu w układzie oddechowym.

Wydaje się, że u Odbiorcy Oddziaływania musi istnieć mechanizm wykrywający obecność Źródła Oddziaływania oraz mechanizm reagujący na tę obecność.

Oddziaływania realizowane poprzez Zmianę Zmienności Odbiorcy Oddziaływania, spowodowaną obecnością Źródła Oddziaływania

Obecność Źródła Oddziaływania powoduje blokadę Zmienności Odbiorcy Oddziaływania lub w inny sposób wpływa na jego Zmienność. Odbiorca Oddziaływania nie wykrywa obecności Źródła Oddziaływania, ponieważ nie posiada mechanizmu wykrywającego tę obecność. Realizuje on swoją Zmienność bez świadomości istnienia Systemu będącego Źródłem Oddziaływania. Zmienność realizowana w obecności Bytu będącego Źródłem Oddziaływania jest inna niż Zmienność realizowana w sytuacji nieobecności Bytu będącego Źródłem Oddziaływania. Tu Oddziaływanie jest trudne do wykrycia, bo polega na Zmianie Zmienności Odbiorcy Oddziaływania.

Przykłady:

Strumień omija skałę. Mamy tu wpływ obecności skały (Źródło Oddziaływania) na ruch strumienia (Odbiorca Oddziaływania). Obecność skały powoduje zmianę kierunku ruchu strumienia.

Zagłębienie (Źródło Oddziaływania) kończy ruch kulki (Odbiorca Oddziaływania).

Dla tej klasy Oddziaływań istotny jest fakt, że Odbiorca Oddziaływania musi wykazywać Zmienność, która jest modyfikowana przez samo istnienie w określonym miejscu Źródła Oddziaływania. W tym wypadku nie istnieją mechanizmy wykrywające obecność Źródła Oddziaływania.

Oddziaływania będące reakcją Odbiorcy Oddziaływania na Zmienność Źródła Oddziaływania

Byt będący Źródłem Oddziaływania musi wykazywać Zmienność własną, na którą reaguje Byt będący Odbiorcą Oddziaływania. Reakcja ta może być realizowana poprzez zaktywizowanie nowej lub zmodyfikowanie wcześniej istniejącej Zmienności Odbiorcy Oddziaływania.

Przykłady:

Zwierzę przeżuwa jedzenie. Skutkiem jest rozdrobnienie jedzenia i wymieszanie go z enzymami trawiennymi śliny.

Wiatr wieje. Drzewo – Odbiorca Oddziaływania – zostaje pozbawione słabszych gałęzi.

W powyższych przykładach nie mamy do czynienia ze Zmianą Zmienności Odbiorcy Oddziaływania, tylko ze Zmianą Odbiorcy Oddziaływania. Zmienność jest ciągiem Zmian, a my mamy tu jedną Zmianę, czyli Zmienność złożoną z ciągu o jednym wyrazie.

Przykłady:

Uran promieniuje. Reakcją jest choroba popromienna u ludzi poddanych promieniowaniu.

Woda opadowa przepływa między skałami. Skała zmienia swój kształt, ulegając niszczącej sile wody.

Firma lobbuje w sejmie za wprowadzeniem ustawy. Sejm – Odbiorca Oddziaływań – wprowadza ustawę.

Sprzedawca zachwala towar. Klient kupuje towar w wyniku perswazji.

Oddziaływanie wynikające z różnicy Potencjałów

Definicja:

Potencjałem danej jakości w Bycie nazywamy poziom kumulacji tej jakości w tym Bycie.

W pewnych warunkach jakość ta może przepływać pomiędzy Bytami, zmniejszając swój poziom w jednym Bycie, a zwiększając w drugim. Istnieją jakości, które bez konieczności zaistnienia przepływu między Bytami mogą wpływać na swój poziom w drugim Bycie.

Przykłady:

Ciepło przepływa z ciała o wyższej temperaturze do ciała chłodniejszego. Przepływ istnieje do momentu zlikwidowania różnicy temperatur.

W naczyniach połączonych ciecz przepływa z jednego naczynia do drugiego aż do momentu, w którym poziomy cieczy się wyrównają.

Przepływ wiedzy może istnieć do momentu, gdy poziomy wiedzy u nauczyciela i ucznia wyrównają się.

W przypadku przepływu wiedzy mamy do czynienia z przepływem kopii: Byt będący Źródłem Oddziaływania nic nie traci, choć zyskuje Odbiorca Oddziaływania.

Istotne dla badacza jest pytanie: czy poziom kumulacji danej jakości w badanym Bycie ma wpływ na Stan innego Bytu? Być może istnieje tu wiele podklas.

Oddziaływania wynikające z nierównowagi (braku, niedoboru, nadmiaru)

Byt będący w Stanie Równowagi z różnych powodów zostaje wytrącony z tego Stanu i w następstwie doświadcza niedoborów, braków lub nadmiaru, po wyrównaniu których wraca do Stanu Równowagi. Niedobór i brak to w PSTeorii różne jakości, które mogą się przejawiać w odmiennej reaktywnej Zmienności Bytu. W PSTeorii przyjmuje się, że brak coś uniemożliwia, a niedobór coś zmienia.

Przykłady:

Jemy (przepływ pokarmu) do chwili zaspokojenia głodu (braku pokarmu).

Przytulamy się (presja) do chwili zaspokojenia potrzeby przytulania.

Pijemy (przepływ) do chwili uzupełnienia brakujących płynów.

Oddziaływania wynikające z Różnicy pomędzy Celem a Stanem bieżącym

Nierównowaga wymieniona w tytule jest specyficzna, gdyż wytyczono Cel, który jest niezgodny ze Stanem bieżącym. Ten nadmiar lub niedobór (brak) nie wynika z natury funkcjonowania Bytu, tylko ze świadomych ustaleń. Dopóki Cel nie zostanie osiągnięty, podejmowane jest działanie (modelowane przez Oddziaływanie). Cel może ulegać zmianie, mogą wystąpić trudności w osiągnięciu Celu – ale tymi przypadkami obecnie się nie zajmujemy.

Przykłady:

Celem może być przepłynięcie basenu. Pływanie jest kontynuowane do osiągnięcia Celu.

Celem jest skopany ogródek. Kopiemy do momentu, aż cały ogródek zostanie skopany.

Oddziaływania w Pętach Sprzężeń Zwrotnych

Ta klasa sposobów realizacji Oddziaływań dotyczy Zmienności jednego Bytu i Reakcji drugiego Bytu na tę Zmienność – Reakcji, która pośrednio lub bezpośrednio wpływa na pierwszy Byt. Tutaj każdy Byt Pętli Sprzężenia Zwrotnego jest zarówno Źródłem Oddziaływania, jak i Odbiorcą Oddziaływania. Jedna pętla może zawierać tak Przepływy, jak i Presje. Oddziaływanie jednego Bytu na drugi powoduje zwrotne Oddziaływanie bezpośrednie lub poprzez Byty pośredniczące.

Przykłady:

Zachowanie ucznia w szkole. Uczeń zachowuje się źle na lekcjach, co powoduje, że nauczyciel wywiera nacisk (wpływa) na rodziców, którzy wpływają na ucznia, który zmienia zachowanie. Nowe zachowanie ucznia ma wpływ na nauczyciela (który na przykład wybacz uczniowi). Pętla Sprzężenia Zwrotnego się zamyka.

Termostat działa w Pętli Sprzężenia Zwrotnego. W uproszczeniu: odczytana przez termostat niska temperatura wpływa na włączenie przez termostat pieca, włączenie pieca powoduje podwyższenie temperatury w pomieszczeniu. Wyższa temperatura odczytana przez termostat powoduje, że termostat wyłącza piec. Pętla Sprzężenia Zwrotnego się zamyka.

Oddziaływania w Pętach uczących.

Są to specyficzne Pętle Sprzężeń Zwrotnych. Zmiana w jednym Bycie powoduje przyrost wiedzy w drugim Bycie, który na podstawie tej wiedzy modyfikuje swoje zachowanie, które ma z kolei wpływ na przyrost wiedzy w pierwszym Bycie i modyfikację jego zachowania stosownie do zdobytej wiedzy.

Przykład:

Rywalizacja firm w zakresie wprowadzania na rynek innowacji technologicznych. Wiedza o poczynaniach konkurencji wymusza modyfikację działań firmy. Konkurencja obserwuje Zmiany w działaniach firmy i sama dostosowuje swoje zachowanie do tych Zmian.

Oddziaływania wynikające z napięcia lub ciśnienia

Jeśli napięcie lub ciśnienie jest większe niż możliwości uchronienia się Bytu przed nim, wówczas Byt reaguje na to napięcie (ciśnienie). Pojawia się naturalne pytanie, co jest Źródłem Oddziaływania, a co Odbiorcą Oddziaływania. Źródłem Oddziaływania jest fenomen ze Środowiska Wewnętrznego lub Zewnętrznego, który przyczynia się do powstania napięcia bądź ciśnienia. Odbiorcą Oddziaływania jest Byt, który reaguje na napięcie bądź ciśnienie. Pojęcia napięcie i ciśnienie powinny zostać w przyszłości zdefiniowane. Wstępnie dodam, że zarówno napięcie, jak i ciśnienie są wewnętrznymi stanami Bytu.

Oddziaływania wynikające z nacisku, siły

W przeciwieństwie do napięcia i ciśnienia, nacisk i siła są fenomenami zewnętrznymi w stosunku do Bytu. Często Byt (na przykład człowiek) odczuwa lub obserwuje tylko siłę lub jej moc sprawczą. Stawiam hipotezę, że za każdą siłą (naciskiem) stoi jakiś fenomen zewnętrzny względem Bytu. Celowo użyłam określenia fenomen, gdyż czasem może to być inna jakość niż ta, którą definiujemy jako Byt. Źródłem Oddziaływania jest to, co stoi za siłą, Odbiorcą Oddziaływania jest to, co ulega Zmianie pod wpływem siły.

Informacja jako Przyczyna Oddziaływania.

W Pętłach uczących bezpośrednim Źródłem Oddziaływania jest Informacja. Ta Informacja może być tylko plotką, którą uznano za Fakty. W Bytach uczących się lub adaptujących się (bez procesu uczenia się) Informacja jest częstym Źródłem Oddziaływań. Informacja może być materialna, na przykład wystąpienie jakiejś substancji w środowisku lub brak wody. W sytuacji gdy Informacja jest Źródłem Oddziaływania, Byt będący Odbiorcą Oddziaływania musi posiadać dwa lub trzy mechanizmy: mechanizm pobierania Informacji, mechanizm podejmowania decyzji o realizowanym zachowaniu (niekoniecznie) oraz mechanizm

realizacji zachowania. Proste organizmy nie posiadają mechanizmów decyzyjnych, a mimo to potrafią reagować na Informację.

Czasem Informacja jest Źródłem Oddziaływania, czasem tylko aktywizuje Źródło Oddziaływania. Czasem Informacja jest Nośnikiem Oddziaływania.

Potencjał jako uśpiona możliwość, która może zostać zaktywizowana.

Ta klasa Oddziaływań dotyczy Bytów przewidujących następstwo zdarzeń. Byt przewidując, że określona Zmiana spowoduje aktywizację uśpionego potencjału, unika tej Zmiany lub jej zapobiega.

Przykłady:

Posiadanie arsenału nuklearnego jest takim uśpionym potencjałem, który ma wpływ na innych. Państwa celem utrzymania wzajemnej równowagi sił wzbogacają własne arsenały nuklearne. Arsenał nuklearny powstrzymuje państwa ościenne od wypowiedzenia sobie nawzajem wojny, gdyż zdają sobie one sprawę, że w wojnie nuklearnej wszyscy będą przegrani.

7.3.6.5. Aspekty Oddziaływań

W przypadku badania dowolnego Oddziaływania istotne staje się zidentyfikowanie jego kluczowych aspektów. Poniżej lista aspektów (może być niekompletna).

- Źródło Oddziaływania.
- Odbiorca Oddziaływania.
- Rodzaj Oddziaływania: Presja lub Przepływ.
- Klasa Oddziaływania: przyczyna Oddziaływania i sposób jego realizacji.
- Kierunek Oddziaływania.
- Potencjalna Zmiana, którą można uzyskać dzięki Oddziaływaniu. W tym: rodzaj Zmiany, obszar obejmowany Zmianą i wielkość Zmiany.
- Nośnik Oddziaływania dla Przepływów.
- Odwracalność Zmiany.

- Kontrolowalność Oddziaływania.
- Wielkość Oddziaływania (wielkość strumienia Nośnika dla Przepływów).
- Byty wrażliwe – potencjalni Odbiorcy Oddziaływania. O Oddziaływaniu mówimy wówczas, gdy jeden Byt jest źródłem Zmiany w drugim Bycie. Cenna jest wiedza o Bytach wrażliwych, podatnych na Wpływ Bytu, który jest potencjalnym Źródłem Oddziaływania.

7.3.6.6. Presja

Definicja:

Presja to Oddziaływanie bez przesyłania Nośnika Oddziaływania.

Badając Presję, należy rozpatrzyć poniższe zagadnienia:

Czy istnieje powiązanie dwóch Bytów A i B? Należy zbadać, czy przynajmniej jeden z Bytów (A) wpływa na drugi (B), wywołując w nim Zmianę.

Punkt Przyłożenia w B. Punkty Przyłożenia w B mogą być różne. Presja może być z tego powodu zróżnicowana. Punkt Przyłożenia w B określa to, co w B zależy od A; część Bytu B może być niezależna od A. Wiedza o Punktach Przyłożenia pozwoli zróżnicować metody ochrony przed niechcianą Presją lub tak ją zmodyfikować, aby dostosować ją do Punktu Przyłożenia.

Obszar Presji, czyli obszar, który doświadcza Zmiany. Jest to fragment Odbiorcy Oddziaływania (B), który może być większy niż Punkt Przyłożenia.

Wrażliwość na Presję, czyli stopień odczuwania Presji, ale bez konieczności ulegania jej.

Podatność na uleganie Presji.

Znaczenie Punktu Przyłożenia dla Odbiorcy Oddziaływania. Niektóre Punkty Przyłożenia prowadzą do Zmian znaczących, inne do Zmian mało znaczących.

Konsekwencje Presji. Konsekwencją Presji jest na pewno Zmiana w Odbiorcy Presji, ale to mogą być również Zmiany w Bytach

dowiązanych do Odbiorcy – Zmiany, które Zmiana w Odbiorcy, będąca wynikiem Presji, aktywizuje.

Konsekwencje uniknięcia Presji. Te konsekwencje dotyczą zarówno Odbiorcy Presji, jak i dowiązanych do niego Bytów zależnych.

Siły przeciwstawne względem Presji.

Siła Wiązania istniejącego między Bytami A i B.

Aktywność Źródła Presji.

Koszt Presji ponoszony przez Źródło Presji.

7.3.6.7. Przepływ

Definicja:

Przepływ to Oddziaływanie, w którym Wpływ na Odbiorcę Oddziaływania jest realizowany za pośrednictwem Nośnika Oddziaływania. Nośnik przepływa od Źródła Oddziaływania do Odbiorcy Oddziaływania.

Drugim rodzajem Oddziaływania jest Przepływ. Oprócz cech Presji, Przepływ będzie miał jeszcze własne specyficzne cechy.

W pewnych warunkach następuje Przepływ Nośnika Oddziaływania z jednego Bytu do drugiego. W wyniku Przepływu poziom pewnej jakości w Źródle Przepływu zmniejsza się, a poziom pewnej – być może innej – jakości w Odbiorcy zwiększa się. Tą jakością niekoniecznie musi być Nośnik Przepływu. Istnieją takie jakości, które pomimo Przepływu nie zmniejszają swojego poziomu w Źródle Przepływu. Taką jakością jest wiedza, której Nośnikiem Przepływu jest Komunikat.

Mówimy o maksymalnej możliwej Zmianie, jaka może być dokonana dzięki istnjącemu Przepływowi. Mówimy też o Wielkości Przepływu, czyli wielkości strumienia Nośnika. Większy strumień Nośnika może mieć większą moc i powodować większą Zmianę.

Oddziaływanie, Nośnik, Odbiorcę i Źródło Oddziaływania należy traktować jako symbole składników pewnego procesu. Procesy mogą się różnić, Nośniki mogą się różnić, Źródło (lub Odbiorca) nie musi być aktywnym Bytem.

Przykład:

Pobieranie pokarmu. Pokarm jest nośnikiem energii i mikroelementów, które wyrównują braki w organizmie. Odbiorcy występujący w procesach pobierania pokarmu są zróżnicowani: od bakterii i roślin po człowieka. Źródło Oddziaływania może być nieaktywne, na przykład rosnąca trawa, a Odbiorca aktywny, na przykład krowa. Źródło może być aktywne, na przykład matka karmiąca dziecko, a Odbiorca może być nieaktywny, na przykład człowiek karmiony dożylnie.

Wyróżniamy co najmniej dwie klasy Przeptywów:

Przeptyw kopiujący – jest to taki Przeptyw, w którym przesyłana jest kopia jakości, czyli nadawca nie zostaje zubożony o przesłaną jakość.

Przeptyw przesyłający – tutaj Źródło coś traci, aby mógł zyskać Odbiorca.

7.4. Teoria Faktów

Postulat:

Prawdą jest to, co jest.

Postulat:

Fakty nie są Prawdą.

Postulat:

Fakty nie są względne.

Postulat:

Interpretacje Faktów mogą być względne.

Postulat:

Niezgodność Faktów z Prawdą nie jest ich względnością.

Postulat:

Poprzez odpowiedni dobór Faktów i przedstawianie ich w określonych Kontekstach można z sukcesem uzasadniać wzajemnie sprzeczne Teorie.

Postulat:

Wnioski wyciągane z Teorii nie są Faktami.

Postulat:

Każda fragmentaryczna Teoria jest obarczona błędami wynikającymi z niepełnego, wyrywkowego postrzegania.

Postulat:

My, ludzie, błędnie sądzimy, że przedstawiamy Prawdę. To, co my przedstawiamy, to tylko wynik Obserwacji zakodowany zgodnie z używaną przez nas Konwencją.

Definicja:

Prawda to jest to, co jest, cały Wszechświat, Wszystko.

Żaden fragment rzeczywistości nie jest Prawdą.

Definicja:

Fakt jest to wynik dokonanej za pomocą zmysłów lub urządzeń pomiarowych Obserwacji Wycinka Rzeczywistości, zakodowany w Umyśle Obserwatora w postaci reprezentacji umysłowej zgodnie z uznawanymi przez Obserwatora Konwencjami (definicjami pojęć, wzorcami, miarami i tym podobnymi).

Definicja:

Konwencja jest to uznawana przez Obserwatora definicja pojęcia, wzorzec lub miara.

Konwencje dzielimy na Konwencje społeczne, uznawane w danym społeczeństwie, oraz Konwencje prywatne, uznawane tylko przez Obserwatora. Konwencje mogą tkwić głęboko w podświadomości Obserwatora, ale będą wpływały na kodowanie przez niego Faktów.

Definicja:

Interpretacja jest to Model bądź Teoria naukowa lub potoczna, zbudowane na podstawie zbioru Faktów, zgodne z tymi Faktami.

Można sformułować postulat, że na powstanie Interpretacji miały wpływ czynniki uświadomione, na przykład Dane i argumenty, oraz czynniki nieuświadomione, być może wraz z elementami losowymi. Dlatego przyjmuje się, że Interpretacje mogą być względne. Można sformułować postulat, że idealne Interpretacje (Teorie) strukturalne są bezwzględne.

Dlaczego Fakty dotyczące tego samego fragmentu rzeczywistości mogą się różnić?

- Wyniki obserwacji, które stanowią podstawę Faktów, mogą obejmować różne zakresy rzeczywistości.
- Wyniki obserwacji mogą się różnić z powodu użycia różnych zmysłów i urządzeń pomiarowych oraz z powodu różnego wyczulenia zmysłów i różnej jakości urządzeń pomiarowych.
- Mogą istnieć różne wpływy dystraktorów tak wewnętrznych, jak i zewnętrznych zarówno na etapie postrzegania, jak i na etapie kodowania w reprezentację umysłową.
- Przypisanie wynikowi obserwacji określonej reprezentacji umysłowej może odbyć się na podstawie odmiennych Konwencji. Zastosowana Konwencja będzie zależała od posiadanej wiedzy, od przynależności do określonej kultury lub środowiska. Zastosowana Konwencja będzie zależeć od zaktywizowanych skojarzeń. Dwoje ludzi może mieć różne skojarzenia i każdy z nich przypisze wynikowi obserwacji inną reprezentację umysłową.

Dlatego patrząc z perspektywy PSTeorii mówimy, że Fakty zaobserwowane przez różnych Obserwatorów różnią się, nie mówimy natomiast, że Fakty są względne. Mówiąc o różnicach, mamy świadomość, że istnieją konkretne przyczyny różnic występujących między Faktami prezentowanymi przez dwóch Obserwatorów. Gdybyśmy przyjęli względność tych Faktów, musielibyśmy uznać, że za tymi różnicami nie stoją żadne przyczyny, co byłoby błędem.

Mówienie o względności Faktów jest niebezpieczne, bo może prowadzić do stwierdzenia, że Prawda jest względna. Mogą istnieć różne Fakty, każda różnica ma swoją przyczynę; mogą istnieć różne Interpretacje Faktów, ale Prawda jest jedna.

Wysunęłam postulat, że Interpretacje Faktów mogą być względne. Zastanawiam się, czy w tym wypadku należy mówić o względności Interpretacji, czy raczej o różnicach w Interpretacji, które mają swoje przyczyny. Skłaniam się do twierdzenia, że może wystąpić zarówno różnica w Interpretacji mająca swoją przyczynę, jak również może wystąpić względność Interpretacji, to znaczy sytuacja, gdy w przypadku różnicy Interpretacji nie potrafimy wskazać przyczyny tej różnicy.

Względność Interpretacji może wynikać z faktu, że tworzenie Interpretacji oprócz komponentu racjonalnego (wnioski mają swoje umocowanie w Danych i argumentach) posiada swój komponent podświadomy, który może zawierać składowe losowe.

Obok sytuacji zaistnienia różnic w przedstawianych przez Obserwatorów Faktach może też wystąpić odwrotna sytuacja, kiedy podawane przez dwóch ludzi Fakty będą się zgadzały, ludzie będą mówić to samo, ale stosowane przez nich Konwencje, definicje pojęć będą różne. Wówczas, pomimo relacjonowania przez Obserwatorów tych samych Faktów, każdy z nich będzie mówił o innym fragmencie Prawdy, innym kawałku rzeczywistości.

Poniższy przykład dotyczy sytuacji, gdy zaistniały jednakowe Fakty, zastosowane zostały natomiast różne Konwencje. Każdy z tych Faktów odnosił się zatem do innej Prawdy, przez co należy rozumieć, że każdy z Obserwatorów przedstawiał odmienną Prawdę, choć obaj nadawali identyczny komunikat.

Przykład:

Mamy dwie nie stykające się ze sobą kultury. Przedstawiciele tych kultur spotkali się na targu i negocjują cenę za worek zboża. Używają różnych języków, więc cenę worka zboża mogą przedstawiać jedynie za pomocą określonej liczby palców. Dogadują się: każdy z nich pokazał pięć palców. Dla Obserwatora stojącego z boku Fakty się zgadzają – każdy z dwojga ludzi pokazał to samo. Jednak w obu tych kulturach miary są inne, obie posiadają różne środki płatnicze: w jednej kulturze są to muszelki, w drugiej – koraliki. Mamy zatem sytuację, w której obie strony zaprezentowały te same Fakty, jednak Prawda, do której odnosiły się te Fakty, w każdym przypadku była inna. Zarówno jeden, jak i drugi kupiec pokazał pięć palców, ale każdy z nich był w zgodzie ze swoją własną Konwencją: pierwszy miał na myśli pięć muszelek, a drugi – pięć koralików.

Bardzo często sytuacja zastosowania różnych Konwencji występuje w zwykłej rozmowie, kiedy dyskutanci do opisu różnych sytuacji używają tych samych sformułowań. Fakty komunikowane przez te osoby są jednakowe, lecz odnoszą się one do innej Prawdy, innego wycinka rzeczywistości, ponieważ rozmówcy stosują różne prywatne Konwencje. Podczas czytania niniejszej książki czytelnicy mogą odwoływać się do definicji pojęć używanych w PSTeorii, które zaczerpnęli

z innych słowników – wówczas też będzie zachodziła różnica Konwencji: pojęcia będą te same, a definicje będą się różnić. Te same pojęcia będą się więc odnosiły za każdym razem do innej Prawdy.

7.4.1. Trzy poziomy informacyjne w Teorii Faktów z punktu widzenia PSTeorii.

Mamy zgodnie z PSTeorią trzy poziomy informacyjne:

1. poziom Danych – poziom Wyników Obserwacji,
2. poziom Konwencji – dotyczy nazw wyników obserwacji i ich definicji,
3. poziom Teorii – dotyczy Modeli i Interpretacji rzeczywistości (na obecnym etapie badań Model i Interpretację utożsamia się).

Mamy dwóch Obserwatorów tego samego fragmentu rzeczywistości. Mogą wystąpić różnice pomiędzy Obserwatorami na każdym z wyżej wymienionych poziomów.

7.4.1.1. Różnice na poziomie Danych, Wyników Obserwacji

Wyniki Obserwacji mogą dotyczyć różnych zakresów rzeczywistości. Wyniki Obserwacji mogą się różnić z powodu użycia różnych zmysłów i różnych urządzeń pomiarowych oraz z powodu różnego wyczulenia zmysłów i różnej jakości użytych urządzeń pomiarowych. Mogą też na etapie postrzegania wystąpić różne wpływy dystraktorów tak wewnętrznych, jak i zewnętrznych.

7.4.1.2. Różnice na poziomie Konwencji

Każdy z Obserwatorów może przypisać zaobserwowanemu Wynikowi Obserwacji reprezentację umysłową na podstawie innej Konwencji. Zastosowana Konwencja będzie zależała od posiadanej przez Obserwatora wiedzy, od jego przynależności do danej kultury lub środowiska oraz od zaktywizowanych w jego Umyśle skojarzeń. Mogą współistnieć alternatywne nazwy fenomenów rzeczywistości, mogą współistnieć alternatywne definicje/opisy tych fragmentów rzeczywistości, rzeczywistość może być odmiennie przycinana, inne zakresy rzeczywistości będą obejmowane pojęciami. W różnych kulturach mogły powstać różne Konwencje, różne dziedziny naukowe mogły wytworzyć różne Konwencje dotyczące tego samego fragmentu rzeczywistości. Mogą

zaistnieć różne wpływy dystraktorów tak wewnętrznych, jak i zewnętrznych na etapie kodowania Danych w reprezentacje umysłowe.

7.4.1.3. Różnice na poziomie Teorii/ Interpretacji/Modelu rzeczywistości

Przyczyn różnic wymienionych w tytule niniejszego podrozdziału jest dużo, więcej, niż ich tu opiszę. Zagadnienie wymaga dokładnego zbadania. Nawet jeśli Obserwatorzy wzięli pod uwagę te same Wyniki Obserwacji, nawet jeśli użyli tych samych Konwencji do zakodowania Faktów, mogą stworzyć odmienne Teorie/Interpretacje rzeczywistości. Kilka przyczyn tego stanu rzeczy wymienię.

Obserwatorzy mogą postrzegać Fakty w odmiennych Kontekstach (na przykład ocena wysokości naszych zarobków zależy od wysokości zarobków innych osób, z którymi się porównujemy). Podświadome procesy myślowe każdego z Obserwatorów mogą mieć źródło w innych zasobach wiedzy niejawnej. Na Interpretacje mogą mieć wpływ wartości pielęgnowane i zasady wyznawane przez Obserwatorów. Na ich Interpretacje może mieć także wpływ to, co lubią i to, czego nie lubią – ich Interpretacje będą więc zdeterminowane przez postać JA każdego z nich. Interpretacje te będą wreszcie zależeć od jakości ich procesów poznawczych, inteligencji, sprawności ich pamięci roboczej.

Do grupy tych samych zaobserwowanych Faktów, osadzonych w ramach tej samej Konwencji, może być przypisanych kilka alternatywnych Teorii/Modeli związków i procesów rządzących rzeczywistością. Oczywiście staje się, że dla różnych Konwencji Teorie te będą różne, chyba że różnica wynika tylko z przyjęcia innych nazw.

Postulat:

Często występującym błędem jest uznawanie Faktów za Prawdę.
W PSTeorii Fakty nie mogą być uznane za Prawdę.

Fakt ukazuje wrywaną z Kontekstu stop-klatkę procesu, który zachodzi w jakimś Środowisku – proces, który ma jakieś przyczyny, jakąś dynamikę. Nigdy pojedynczy Fakt nie będzie Prawdą, bo pojedynczy Fakt jest wyrwany z Kontekstu zarówno w czasie, jak i w przestrzeni.

Przykład:

Można pokazać w telewizji Fakt 1.: dziecko wypadające z łódki dla uchodźców. Gdyby dziennikarze cofnęli nagrany film, zobaczylibyśmy Fakt 2.: mężczyznę, który trzyma dziecko za kark. Fakt 2. może radykalnie zmienić znaczenie sytuacji: niewykluczone, że zamiast nie-szczęśliwego wypadku będziemy mieć do czynienia z morderstwem. Oba Fakty są niezmanipulowanymi Faktami tej samej rzeczywistości.

Spójrzmy na sytuację z powyższego przykładu przez pryzmat Teorii Faktów w ujęciu PSTeorii.

1. Poziom Danych – Wyników Obserwacji

Migawka 1.: dziecko leci.

Migawka 2.: mężczyzna trzyma dziecko za kark.

2. Poziom Konwencji

Zaobserwowane przez Obserwatorów Fakty, zgodne z ich aktywnymi Konwencjami.

Migawka 1.: dziecko leci.

Fakt przekazany przez Obserwatora 1.: dziecko wypada z łodzi.

Fakt przekazany przez Obserwatora 2.: dziecko wskakuje do wody.

Fakt przekazany przez Obserwatora 3.: dziecko jest wrzucane do wody.

Migawka 2.: mężczyzna trzyma dziecko za kark.

Fakt przekazany przez Obserwatora 1.: mężczyzna bawi się z dzieckiem.

Fakt przekazany przez Obserwatora 2.: mężczyzna uspokaja dziecko.

Fakt przekazany przez Obserwatora 3.: mężczyzna wyrzuca dziecko z łodzi.

Mamy tu zatem zobrazowane różnice na poziomie Konwencji.

Z perspektywy PSTeorii nie używam przymiotnika „prawdziwy” w odniesieniu do Faktów, używam sformułowania: Fakty są niezmanipulowane. Jeśli mamy różnicę na poziomie Konwencji, to który Fakt dotyczący migawki 2. jest prawdziwy? Każdy z tych Faktów jest

niezmanipulowany, bo ludzie nie kłamią, tylko pozostają w zgodzie ze swoją interpretacją zdarzeń.

3. Poziom Teorii

Na podstawie tylko migawki 1. dziennikarze mogą wysnuć kilka Teorii (zbudować kilka Modeli) zdarzeń:

Teoria 1.: Dziecko przez chwilę nie pilnowane wypadło z łodzi.

Teoria 2.: Dziecko zostało wypchnięte z łodzi przez inne dziecko.

Teoria 3.: Zdarzył się nieszczęśliwy wypadek, łódź się przechyliła i dziecko wypadło.

Mogą też zaistnieć inne Teorie.

Na podstawie tylko migawki 2. dziennikarze mogą wysnuć kilka Teorii (zbudować kilka Modeli) zdarzeń:

Teoria 1.: Mężczyzna bawi się z dzieckiem, aby nie płakało.

Teoria 2.: Mężczyzna łapie dziecko, które z nudów zaczęło wymyślać niebezpieczne zabawy.

Teoria 3.: Mężczyzna wyrzuca dziecko z łodzi.

Ciągów dalszych Teorii, dotyczących zdarzeń zarówno poprzedzających migawki, jak i następujących po nich, również może być kilka.

Powyższy przykład miał pokazać, że te same Fakty, przedstawione wybiórczo przez różnych Obserwatorów, mogą posłużyć do udowodnienia sprzecznych względem siebie Teorii.

8. Przykłady

8.1. Przykład wiodący: rodzina i firma

8.1.1. Rodzina

Będziemy rozpatrywali dwa Byty Układowe: rodzinę i firmę. Ukazemy je poprzez pryzmat PSTeorii. Czynnikiem Spajającym rodzinę są więzi rodzinne. Czynnikiem Spajającym firmę są pieniądze. Gdy zaczyna brakować Czynnika Spajającego, Byt się rozpada.

Badana rodzina jest Bytem Układowym i składa się z pięciu Bytów składowych. Jej Bytami składowymi są: kobieta (Anna) pełniąca Rolę matki, mężczyzna (Jarek) pełniący Rolę ojca, dwie dziewczynki (Ola i Kasia) pełniące Role córek i jeden chłopiec (Michał) pełniący Rolę syna. Podzieliłam dzieci na córki i synów, ponieważ w kulturach indyjskiej bądź chińskiej są to różne Role wiążące się z różnymi przywilejami, obciążeniami i zobowiązaniami.

Normy prawne i społeczne oraz prywatne uzgodnienia między jednostkami konstytuują Byt będący rodziną. Pomiędzy każdą parą osób z grupy ludzi tworzących ten Byt występują różne Wiązania. Część tych Wiązań stanowi Relacje Układu nadrzędnego, jakim jest rodzina, część z tych Wiązań – na przykład między ojcem i matką – przynależy do innych Układów nadrzędnych. Mężczyzna i kobieta są Bytami składowymi trzech Układów nadrzędnych: rodziny, pary partnerów seksualnych i prowadzonej wspólnie firmy. Układ pary partnerów seksualnych jest przykładem Układu, który współistnieje pomiędzy Bytami innego Układu nadrzędnego i może na ten inny Układ wpływać. Jeżeli Relacje w Układzie pary partnerów seksualnych zostaną zaburzone, może to skutkować rozpadem rodziny.

W rodzinie między dziećmi może wytworzyć się odrębny podukład, charakteryzujący się strukturą hierarchiczną, w którym starsze lub silniejsze dziecko będzie wykorzystywać słabsze. Młodsze dziecko może w wyniku uwikłania się w ten podukład zacząć chorować, choroba dziecka może wpływać negatywnie na Byt, jakim jest rodzina. Aby doszło do likwidacji Układu hierarchicznego i uzdrowienia rodziny, może być potrzebne wypracowanie nowych zachowań i ustalenie

nowych Reguł pomiędzy rodzeństwem, gdyż w sytuacji braku nowych wzorców ludźmi powodują stare nawyki.

8.1.2. Firma

Będziemy również badali Byt Układowy, jakim jest firma prowadzona przez rodziców. Przyjmijmy, że jest to sklep. Czworo ludzi będących Bytami składowymi tego Układu nadrzędnego odgrywa następujące Role: właściciel sklepu (Anna), kierownik sklepu (Jarek), sprzedawca 1 (Marek), sprzedawca 2 (Ela). Konfiguracja Konstytutywna Bytu Układowego, jakim jest sklep, jest uformowana przez posiadane kompetencje, zakres obowiązków przypisanych do każdej Roli oraz Reguły postępowania względem siebie aktorów odgrywających poszczególne Role.

Zauważmy, że mogą zachodzić zmiany w Układzie nadrzędnym, jakim jest sklep. Może wystąpić zmiana Bytów odgrywających konkretne Role. Sklep może zostać sprzedany, wówczas nowy Byt przejmie Rolę właściciela. Kierownik może się zwolnić, wówczas jego miejsce może zająć sprzedawca 1, a firma zatrudni nową osobę na stanowisko sprzedawcy, lub firma zatrudni nowego kierownika sklepu. Nowa osoba może bez zastrzeżeń zaakceptować panujące Reguły i partycypować w zastanych Relacjach. Może również wpłynąć na zmianę Reguł. Różne Stany Równowagi Bytu Układowego sklep będą zależały od ilości zarabianych pieniędzy (ilości dostępnego Czynnika Spajającego w terminologii PSTeorii). Wzrost sprzedaży i związany z tym przyływ dostępnej gotówki może skutkować zatrudnieniem nowego sprzedawcy: używając terminologii PSTeorii, w Układzie, jakim jest nasz sklep, pojawi się nowa Rola, zdefiniowana przez nową Pozycję Konfiguracji Konstytutywnej badanego Bytu Układowego. Byt Układowy firma ustabilizuje się wówczas w nowym Stanie Równowagi przy wyższym poziomie Czynnika Spajającego, jakim są pieniądze. Spadek sprzedaży natomiast obniży ilość pieniędzy w Bycie Układowym firma. Wówczas, aby firma ustabilizowała się w nowym Stanie Równowagi przy niższym poziomie Czynnika Spajającego, konieczne będą zwolnienia. Może wystąpić sytuacja krytyczna: zbyt niski poziom Czynnika Spajającego, w której to sytuacji firma zarabia mniej niż potrzeba na pokrycie kosztów działalności (Czynnik Spajający zredukował się do wartości poniżej poziomu rozpadu). Byt Układowy rozpadnie się, chyba że dostarczymy mu stałego dofinansowania ze źródeł zewnętrznych. Zauważmy również,

że każdy nowy Stan Równowagi może skutkować Zmianami w obrębie konkretnych Ról lub łączących je Relacji.

Nowy Stan Równowagi może wpłynąć na Atrybuty Pozycji Konfiguracji konstytuującej dany Byt Układowy: może zmienić się wysokość pensji, wymiar zatrudnienia, zakres obowiązków.

Układ, jakim jest badana przez nas firma, ma określone Funkcjonalności. Możemy tu wymienić: dostarczanie konkretnych towarów społeczności lokalnej, zapewnianie miejsc pracy, płacenie podatków (utrzymywanie państwa), dostarczanie dochodu właścicielowi, bycie rynkiem zbytu dla lokalnych producentów.

Zauważmy, że każda z tych Funkcjonalności obsadza nasz Byt sklep w jakiejś Roli w Układach nadrzędnych.

Zauważmy również, że każdy nowy Stan Równowagi naszego Bytu sklep powoduje zmiany w Funkcjonalnościach. Niższe dochody sklepu przełożą się na niższe płace, niższy podatek dochodowy, mniejsze zamówienia u lokalnych producentów.

Relacje wiążące nasz Byt sklep w Układach nadrzędnych są dwukierunkowe, decyzje Bytów dowiązanych wymuszają Zmiany w badanym Bycie sklep. Państwo może zwiększyć podatki, pracownicy mogą negocjować wyższe pensje, właściciel może chcieć zarabiać więcej, społeczność lokalna może zacząć zaopatrywać się w hipermarkecie.

8.1.3. Rodzina a Firma

Przyjmijmy, że właściciel i kierownik sklepu są małżeństwem z naszej przykładowej rodziny. Mamy tutaj do czynienia z dwoma Bytami (osobami), które pełnią Role w dwóch Układach nadrzędnych: rodzinie i firmie. Dochodzi jeszcze Układ intymny (pary partnerów seksualnych). Zbiór wszystkich Relacji (ze wszystkich Układów nadrzędnych), które występują pomiędzy tymi osobami, buduje Związek między tymi osobami. Związek istnieje dopóty, dopóki istnieje choćby jedna Relacja w jakimś Układzie nadrzędnym. Kiedy związek o charakterze seksualnym i rodzina się rozpadną, pozostaną Relacje zawodowe i Relacje wynikające z bycia rodzicami wspólnych dzieci. Układ rodzinny się zmieni, więc i Relacje się zmienią, ale będą istniały do czasu, gdy dzieci się usamodzielnią.

8.1.4. Gang

Pojawia się konieczność uwypuklenia znaczenia Związku jako zbioru wszystkich Relacji wiążących dwa Byty oraz konieczność rozpoznania wszystkich Układów nadrzędnych, w które uwikłany jest badany Byt. Uczynimy to na przykładzie przynależności dziecka do gangu. Dziecko (Michał) należy do lokalnego gangu, należy zatem do Układu nadrzędnego, jakim jest gang. Rodzice chcą go uchronić przed wpływem gangu, utrzymując go popołudniami w domu lub na kontrolowanych zajęciach dodatkowych. Nie uda im się to dopóty, dopóki nie zlikwidują wszystkich Relacji wiążących dziecko z członkami gangu. Dziecko może mieć partnera seksualnego w gangu, dziecko może chodzić do tej samej klasy, co członkowie gangu. Rodzice muszą rozpoznać wszystkie Relacje i wszystkie Układy nadrzędne, które wiążą dziecko z członkami gangu. Wydaje się, że tutaj skutecznym rozwiązaniem byłaby przeprowadzka i w konsekwencji zmiana szkoły oraz środowiska, co umożliwiłoby zerwanie wszystkich wspomnianych Relacji.

8.1.5. Rodzina w ujęciu Atrybutów

Popatrzmy na Byt Układowy rodzina poprzez jego Atrybuty. Atrybutami rodziny będą między innymi: liczba dzieci, dwujęzyczność rodziny, poziom dochodów, miejsce zamieszkania, przynależność do klasy społecznej, obywatelstwo, religia.

Wartości tych Atrybutów mogą ulegać zmianie: może urodzić się kolejne dziecko, rodzice mogą zmienić pracę i mogą wzrosnąć dochody, nastąpi przeprowadzka, może nawet dojść do zmiany religii.

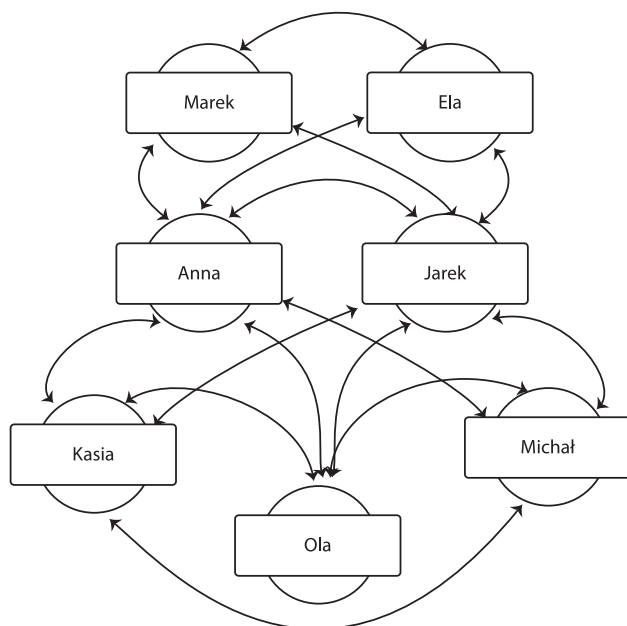
Wartości Atrybutów mają wpływ na więzi Bytu z otoczeniem. Liczba dzieci powiązana jest z wysokością ulg podatkowych i zasiłków na dzieci, nowa praca może skutkować wytyczeniem nowej drogi rozwoju oraz zapewnić dostęp do nowych Układów nadrzędnych, na przykład umożliwić przynależność do jakiegoś klubu. Miejsce zamieszkania wiąże się z dostępem do nowych możliwości oraz utratą dawnych możliwości. Zmiana religii wpłynie na zmianę w zobowiązaniach i normach postępowania.

Patrzenie na Byt z perspektywy Wartości jego Atrybutów dostarcza nowych Informacji i otwiera nowe przestrzenie badania Bytu. Zmiana Wartości Atrybutów nie musi się wiązać ze zmianą w Konfiguracji

Konstytutywnej: w Pozycjach lub w Wymaganiach. Zmiana Wartości Atrybutów może wpłynąć na Zmiany w Układach nadrzędnych. Wyuczenie się kolejnego języka przez jeden z Bytów składowych (Jarka) zwiększy liczbę zawodów, w których mógłby on pracować. Zmiana miejsca zamieszkania przy rejonizacji szkolnictwa umożliwi wysłanie dzieci do lepszej szkoły – dzięki zmianie Atrybutu miejsce zamieszkania Byt dziecko zyska możliwość odegrania Roli w Układzie nadrzędnym, którym jest konkretna, dobra szkoła.

8.1.6. Sieć Zależności

Zobaczmy, jak w naszej przykładowej grupie ludzi wygląda Sieć Zależności. Mamy Byty powiązane Wiązaniem:

Rys. 16. Sieć Zależności między Bytami w rodzinie i firmie.

Na Węźle Sieci Zależności zajmowanym przez Jarka można wskazać Role w kilku Układach nadrzędnych:

- Jarek odgrywa Rolę kierownika w Układzie firma.
- Jarek odgrywa Rolę kochanka w Układzie pary partnerów seksualnych.

- Jarek odgrywa Rolę ojca w Układzie rodzina.
- Jarek może odgrywać jeszcze Role w innych Układach nadrzędnych, na przykład Rolę członka chóru; my te inne Role pomijamy.

Na Węźle Sieci Zależności zajmowanym przez Annę można wskazać Role w kilku Układach nadrzędnych:

- Anna odgrywa Rolę właściciela w Układzie firma.
- Anna odgrywa Rolę kochanki w parze partnerów seksualnych.
- Anna odgrywa Rolę matki w Układzie rodzina.

Na Węźle Sieci Zależności zajmowanym przez Michała można wskazać Role w kilku Układach nadrzędnych:

- Michał odgrywa Rolę syna w Układzie rodzina.
- Michał odgrywa Rolę członka gangu w Układzie gang.
- Michał odgrywa Rolę osoby stojącej najniżej w hierarchii w Układzie hierarchicznym, który wytworzył się między dziećmi Jarka i Anny.

Skupimy się na wymienionych wyżej Bytach i odgrywanych przez nie Rolach.

Na Powiązanie Sieci łączące Byty Jarka i Annę składają się co najmniej trzy Relacje z trzech różnych Układów nadrzędnych; te Relacje będą składały się na Związek pomiędzy Jarkiem a Anną. Można tu wymienić kilka Relacji:

- Relacja w Układzie rodzina złożona z Wiązań: intymnego (podukład para partnerów seksualnych), przywiązania, zobowiązania.
- Relacje wynikające z faktu bycia rodzicami wspólnych dzieci w Układzie rodzinnym.
- Relacja wynikająca z faktu bycia podwładnym (Jarek) i przełożonym (Anna) w Układzie zawodowym.

Na Powiązanie łączące Byty Jarka i Michała składa się jedna Relacja – ojcowsko-synowska.

Zapoznajmy się z Wagą Wiązań i zależną od Sytuacji Rangą Bytów dowiązanych. Waga Wiązania pomiędzy Jarkiem i jego synem Michałem jest większa niż między Michałem a jego rodzeństwem, toteż standardowo Michał nie wykonuje takich poleceń rodzeństwa, na które nie

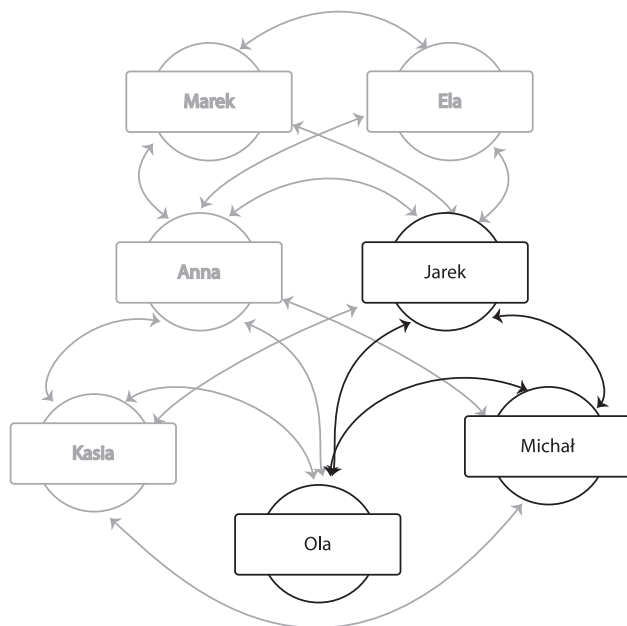
uzyskałby zgody ojca. Ale raz zdarzyła się sytuacja, że Ola kazała Michałowi ukraść pieniądze na koncert. W tej Sytuacji Ranga Oli w oczach Michała wzrosła, gdyż zwiększyła tę Rangę spodziewana nagroda za podjęcie nakazanego działania – koncert. Michał postąpił wbrew ojcu i ukraść pieniądze. Ranga ojca w tej Sytuacji była niższa niż Ranga Oli.

Przyjrzyjmy się teraz Znakom Wiązań. Wróćmy do naszej Sytuacji z kradzieżą pieniędzy na koncert. Jeżeli Wiązanie Michała z Olą miałooby ujemny znak (Michał nie lubi siostry, ponieważ Ola mu rozkazuje) wówczas prawdopodobieństwo kradzieży pieniędzy byłoby mniejsze, mogłoby się natomiast zdarzyć, że Michał naskarżyłby ojcu na Olę.

Wiemy, że mamy dwa rodzaje Wiązań: dwukierunkowe i jednokierunkowe. W omawianym przez nas przykładzie większość Wiązań jest dwukierunkowa, gdyż każdy z partnerów Wiązania ma wpływ na drugiego partnera. Relację jednostronną przewidujemy w przypadku powiązań Michała z członkami gangu: Michał nie liczy się w gangu, nie ma więc żadnego wpływu na innych członków gangu, sam natomiast podlega ich wpływowi. Michał w gangu nie jest Bytem znaczącym.

Część Wiązań w Sieci tworzy Pętle Sprzężeń Zwrotnych. Przykładem takiego sprzężenia zwrotnego mogłaby być sytuacja z kradzieżą pieniędzy na koncert: Ola naciska na Michała, by ukraść pieniądze, Michał skarży się ojcu, Ojciec karze Olę, Ola mści się na Michale, Michał skarży się ojcu.

Spróbujemy przybliżyć pojęcie Sytuacji na omawianym przykładzie z koncertem. Założmy, że mama Anna jest w sanatorium, więc wszelkie Wiązania z nią są czasowo nieaktywne. W Sytuacji nakłaniania Michała przez Olę do kradzieży aktywne są wiązania między Olą i Michałem oraz między Michałem i ojcem, gdyż Michał ma okraść ojca. Ola nie wtajemniczyła w swój pomysł Kasi, więc Wiązania z Kasią są nieaktywne. Ola obawia się ojca, więc Wiązanie między Olą i ojcem jest również aktywne.

Rys. 17. Model Sytuacji „Koncert”.

Zobaczmy, jak wygląda Pozycja Michała wobec ojca w Sytuacji z kradzieżą pieniędzy na koncert.

- Podmiotem Pozycji jest Michał.
- Obiektem Docelowym jest ojciec Jarek.
- Zbiór Wiązań aktywnych w Sytuacji z koncertem wymieniliśmy wyżej.
- Aktywne Wiązania Podmiotu Pozycji i Obiektu Docelowego to Wiązania należące do Relacji rodzica z dzieckiem, które skłaniają Michała do szanowania opinii ojca.
- Ranga Oli jest tutaj wyższa niż ojca, gdyż Ola obiecuje nagrodę – koncert.
- Waga Wiązania Michała z ojcem jest wyższa niż Waga Wiązania Oli z ojcem.
- Wiązanie Michała z Olą ma Znak ujemny (Michał nie lubi, gdy siostra mu rozkazuje), więc nie będzie on skłonny słuchać Oli.

- Zbiór Przekonań Michała o ojcu dotyczący sprawy kradzieży obejmuje fakt, że ojciec uważa kradzież za zło i Michał może spodziewać się kary.
- W badanej Sytuacji główną emocją Michała w stosunku do ojca jest strach.
- Skojarzone zachowania wynikające ze strachu: Michał unika Ojca.

Wydaje się, że Pozycja Bytu wobec Obiektu Docelowego w Sytuacji jest mało użyteczna, gdyż nie pozwala w pełni przewidzieć zachowania Bytu. W naszej przykładowej Sytuacji wydaje się, że Michał nie ukradnie pieniędzy. Zbadanie Pozycji Bytu wobec Obiektu Docelowego w Sytuacji ma jednak tę zaletę, że pozwala nam głębiej zrozumieć Sytuację i czynniki aktywne celem zaprojektowania skuteczniejszej interwencji na przyszłość.

Jak taka interwencja mogłaby wyglądać w omawianym przykładzie? Ojciec przewiduje, że dzieci mogą namawiać się nawzajem do kradzieży. Znając Pozycję dziecka względem siebie w Sytuacji kradzieży oraz wszystkie czynniki aktywne w danej Sytuacji, mógłby podjąć działania profilaktyczne w następujących zakresach:

- Przekonania: mógłby rozmawiać z dziećmi o tym, że kradzież jest złem, że nie jest akceptowana przez ludzi, że za kradzież można wylądować w więzieniu, że on jako ojciec jej nie akceptuje.
- Emocje: mógłby wzbudzić w dzieciach emocje negatywne w stosunku do kradzieży, polecając im wyobrazić sobie Sytuację, gdy to ich ktoś okrada.
- Zachowania: mógłby uczulić dzieci, że o zamiarze kradzieży należy informować dorosłych.
- Waga Wiązań: mógłby dbać o więzi z dziećmi, by te Wiązania były silne.
- Ranga: mógłby za pomocą przykładów uzmysłowić dzieciom, że sytuacyjna Ranga danej osoby lub rzeczy jest tylko chwilowo wysoka i nie powinny brać takiego wzrostu Rangi pod uwagę. Mógłby nauczyć dzieci, by każdą sporną Sytuację rozpatrywały z uwzględnieniem konsekwencji swoich zachowań w przyszłości, co najczęściej osłabia Rangę sytuacyjną.

9. Zakończenie

9.1. Możliwe kierunki rozwoju PSTeorii w przyszłości

Przedstawię teraz propozycje różnych ścieżek rozwoju PSTeorii; poniższa lista prawdopodobnie nie wyczerpuje wszystkich możliwości.

- Można zmienić definicje na poprawniejsze, spójne z definicjami pojęć powiązanych.
- Można zmienić obecne definicje na definicje o szerszym zasięgu, obecne mogą nie obejmować jakiegoś aspektu rzeczywistości.
- Można wykreować definicję na wyższym poziomie abstrakcji, gdy odkryjemy, że istnieją inne klasy danej jakości, a poprzednia definicja obejmowała tylko jedną klasę.
- Czasem problemy z definicją lub jej spójnością z innymi pojęciami wymagają albo zmiany definicji, albo wyodrębnienia nowych jakości i zawężenia definicji, tak aby nie pokrywała tych nowo wyodrębnionych jakości. Zawężona definicja będzie spójna z innymi pojęciami.
- Można uszczegółowić i rozbudować wskazany kierunek badań, który jest wyznaczony jedynie poprzez zasygnalizowanie istnienia prawdopodobnych pojęć strukturalnych.
- Można dodać nowy kierunek badań.
- Można znaleźć powiązania dla wspomnianych kierunków.
- Można znaleźć powiązania dla wyodrębnionych pojęć i zdefiniować te powiązania.
- Inne nie wymienione.

9.2. Dalszy rozwój PSTeorii w przyszłości

Każdy koniec jest początkiem czegoś nowego. Dla mnie wydanie tej książki zamyka okres samotnej pracy nad rozwojem PSTeorii. Jeden umysł, holistyczny umysł, musiał zakreślić ramy i stworzyć zasób podstawowych pojęć. To już zostało zrobione. Teraz nadszedł czas, by do prac nad PSTeorią włączyli się inni. Zapraszam wszystkich zainteresowanych do grupy *Panstrukturalna Teoria Wszystkiego* w serwisie społecznościowym *goldenline.pl*. Do wyboru tej platformy skłonił mnie

bardzo wygodny i sprzyjający dyskusjom interface użytkownika. Przed wzięciem udziału w dyskusjach proszę o dokładne zapoznanie się z regulaminem. Z góry uprzedzam, że członkiem wspomnianej grupy może zostać osoba, która ma na portalu jawne konto z krótkim biogramem. Każdy z członków grupy musi mieć prawo poznać innych członków i musi wypowiadać się pod swoim nazwiskiem. Tworzenie PSTeorii było ustawicznym poprawianiem błędów i doskonaleniem metod badawczych – tak też będzie wyglądała praca w grupie *Panstrukturalna Teoria Wszystkiego*. Niektóre osoby będą swoją aktywność przejawiać poprzez zadawanie pytań. Chciałabym, by część ciężaru odpowiedzi na te pytania wzięli na siebie inni, bym ja była ostateczną instancją. Z góry uprzedzam, że nie gwarantuję swojego udziału we wszystkich dyskusjach, będę się w nie włączać na tyle, na ile pozwolą mi moje niewielkie zasoby energii.

Obecnie przerwałam prace nad PSTeorią z powodu tymczasowego wyczerpania swojego potencjału twórczego. Na razie nie jestem w stanie tworzyć treści na poziomie, jakiego wymaga PSTeoria. Poświęciłam dwanaście lat pracy umysłowej na jej rozwój. Potrzebuję odpoczynku oraz zmiany aktywności, by mój umysł głęboko się zresetował.. Ponadto podjęłam decyzję, że nie będę już dłużej sama finansować prac nad PSTeorią, jak to miało miejsce dotychczas – muszą się znaleźć zewnętrzne źródła finansowania. Chcę skupić wokół siebie grupę osób zainteresowanych rozwojem PSTeorii; spośród tych osób część pełniłaby rolę inspiratorów, część wzięłaby na siebie ciężar dopracowywania treści i przygotowywania przykładów. Zapoznanie się z obecnie dostępnymi treściami PSTeorii może osobom z innym przygotowaniem naukowym podsunąć nowe pomysły na jej rozbudowę – pomysły, które mnie nie przyszłyby do głowy.

Jeszcze raz zapraszam chętnych do współpracy. Praca nad PSTeorią jest wielką przygodą umysłową, której warto wyjść naprzeciw.

Spis Ilustracji

Rys. 1. Relacje między pięcioma Światami.....	15
Rys. 3. Udział Bytu Kreującego w kształtowaniu Zmian w świecie realnym	20
Rys. 4. Model ogólny Zmiany	54
Rys. 5. Model podstawowy Zmiany prostej.....	55
Rys. 6. Model podstawowy przenoszenia Zmiany w Łańcuchu Reakcji – jednowątkowy.....	55
Rys. 7. Układ Bytów – podzbiór Sieci Zależności	67
Rys. 8. Rola Bytu A w Układzie nadrzędnym AB.....	81
Rys. 9. Model Sieci Zależności	100
Rys. 10. Gałąź Przyczyn i Gałąź Wpływów Bytu Podmiotowego.....	104
Rys. 11. Sytuacja – podzbiór aktywnych w danej chwili Bytów i Wiązań dowiązanych do Obserwatora Sytuacji.....	158
Rys. 12. Model Oddziaływania.....	180
Rys. 13. Oddziaływanie Jednostronne	181
Rys. 14. Oddziaływanie Dwustronne	181
Rys. 15. Pętla Sprzężenia Zwrotnego.....	181
Rys. 16. Sieć Zależności między Bytami w rodzinie i firmie	204
Rys. 17. Model Sytuacji „Koncert”	207

Spis Tabel

Tab. 1. Odpowiedniki fenomenów świata realnego w pozostałych czterech Światach.....	32
Tab. 2. Rozkład Porządku w czasie	138
Tab. 3. Przykład Pozycji Bytu wobec Obiektu Docelowego w Sytuacji	163
Tab. 4. Tworzenie strukturalnego modelu Bytu zwanego Systemem Bytu w procesie konkretyzacji wzorca ogólnego System dla badanego Bytu Układowego	166
Tab. 5. Odpowiedniki fenomenów Świata Bytów w Świecie Obiektów i w Świecie Systemów	168

Spis treści

1. Wprowadzenie	3
1.1. Wstęp	3
1.2. Twierdzenie o istnieniu Panstrukturalnej Teorii Wszystkiego	5
1.3. Świat i Obserwator	6
1.4. Co to jest Panstrukturalna Teoria Wszystkiego?	8
2. Koncepcja Wielu Światów	10
2.1. Pięć Światów	12
2.1.1. Celowość wprowadzenia podziału na pięć Światów	12
2.1.2. Podział na pięć Światów	12
2.1.3. Relacje pomiędzy Światami	13
2.1.4. Informacja w Koncepcji Wielu Światów	15
2.1.5. Wędrówka po Światach	18
2.1.6. Byt Kreujący	19
2.1.6.1. Różne Stany Świata Bytów	19
2.1.7. Świat Bytów – świat realny	21
2.1.8. Świat Obiektów – rzut świata realnego na płaszczyznę Umysłu	25
2.1.9. Świat Komunikatów – świat przekazu Informacji	26
2.1.10. Świat Celów – świat projektowany	28
2.1.11. Świat Systemów – model strukturalny przekroju świata realnego wzdłuż Zmiany	31
2.1.12. Zależności między Światami	32
3. Prawda	34
4. Informacja i Znaczenie	39
4.1. Preinformacja	39
4.2. Informacja	40
4.3. Kontekst	45
4.4. Znaczenie	46
4.4.1. Znaczenie Strukturalne	46
4.4.2. Znaczenie Środowiskowe	47
4.4.3. Znaczenie Poznawcze	47
4.5. Spojrzenie egoistyczne, przedmiotowe, holistyczne	48
5. Zmiana	50
5.1. Aspekty Zmiany	50
5.1.1. Aspekt Struktury	51
5.1.2. Aspekt Zmienności	51
5.1.3. Aspekt Energetyczny	52
5.1.4. Aspekt Atrybutowy	52
5.1.5. Aspekt Środowiskowy	52
5.1.6. Aspekt Informacyjny	53

5.2. Kategorie Zmian	53
5.3. Model ogólny Zmiany	53
5.3.1. Przepływy i Zasoby w Modelu ogólnym Zmiany – wersja robocza	55
5.3.2. Warianty Modelu ogólnego Zmiany	56
6. Świat Bytów	57
6.1. Wprowadzenie – ogląd z lotu ptaka	57
6.2. Byt	59
6.2.1. Niebyty	60
6.2.2. Klasy Bytów	61
6.2.2.1. Byty Układowe	61
6.2.2.2. Byty Zmiennościowe będące emergentną Zmianą Układu konstytuującego Byt	62
6.2.2.3. Byty Kontekstowe	62
6.2.2.4. Byty Reaktywne	63
6.2.2.5. Byty będące Zasobem	63
6.2.2.6. Byty będące Przepływami	64
6.2.2.7. Byty Pozorne, zwane też Bytami Obserwatora	65
6.2.2.8. Postulat do zbadania	65
6.3. Układ Bytów	67
6.3.1. Wiązania	68
6.3.1.1. Czynniki Spajające Wiązanie	68
6.3.2. Układ Bytów	69
6.3.2.1. Podział Układów ze względu na „zawartość”	71
6.3.2.2. Podział Układów ze względu na rodzaj Konfiguracji	71
6.3.2.3. Podział Układów ze względu na Zamkniętość	72
6.3.3. Funkcjonalność, Cele i Znaczenie Układu Bytów	73
6.3.3.1. Podział Celów ze względu na naturę	75
6.3.3.2. Podział Funkcjonalności ze względu na źródło	76
6.3.3.3. Rodzaje Funkcjonalności i rodzaje Celów z punktu widzenia Właściciela Celu	77
6.3.4. Konfiguracja Układu Bytów	77
6.3.5. Zmiany Układu	78
6.3.6. Układy Zmiennościowe i Układy Stałości	79
6.3.7. Rola Bytu w Układzie nadrzędnym	81
6.3.8. Stan Równowagi Układu Bytów	82
6.3.8.1. Stan Równowagi Układu Bytów w kontekście Rozwoju Bytów składowych Układu	84
6.3.9. Bezwładność Wiązań i Układów Bytów	85
6.4. qEnergia	86
6.5. Ciąg zawierania się Bytów	86
6.6. Zmienność Bytów	88

6.6.1. Podział Zmienności Bytów ze względu na kategorię.....	89
6.6.2. Stan Wymuszający Zmianę.....	89
6.7. Reakcja Bytu.....	90
6.7.1. Reakcja Bytu.....	90
6.7.2. Podział Reakcji ze względu na zakres.....	91
6.7.3. Podział Reakcji ze względu na złożoność Źródła Reakcji.....	91
6.7.3.1. Reakcje Proste.....	91
6.7.3.2. Łańcuchy Reakcji.....	92
6.7.3.3. Pętla Sprzężenia Zwrotnego.....	92
6.7.4. Podział Reakcji ze względu na ich rodzaj.....	93
6.7.4.1. Podział Reakcji ze względu na rodzaj/zakres Zmiany.....	93
6.7.4.2. Postacie Reakcji.....	93
6.7.4.3. Reakcje Bytu na Informacje.....	94
6.7.5. Korelacja Reakcji.....	94
6.7.6. Wpływ.....	95
6.7.6.1. Przyczyny potencjalności Wpływu.....	95
6.7.6.2. Rodzaje Wpływów. Podział ze względu na naturę Wpływu.....	96
6.7.6.3. Rodzaje Wpływów. Podział ze względu na funkcję Wpływu.....	96
6.7.7. Odporność i Wrażliwość Bytu na Wpływ.....	96
6.7.7.1. Rodzaje Odporności.....	96
6.7.7.2. Rodzaje Wrażliwości.....	98
6.7.8. Podział Reakcji ze względu na ich funkcje.....	99
6.7.9. Aspekt środowiskowy Reakcji.....	99
6.7.10. Kontrolowalność Reakcji.....	100
6.8. Sieć Zależności Bytów.....	100
6.8.1. Rodzaje Przyczyn.....	106
6.9. Rozwój Bytu.....	107
6.10. Środowisko i Środowisko Bytu.....	110
6.10.1. Opóźnienia.....	112
6.10.2. Zmiany Środowiska.....	113
6.11. Tożsamość Bytu.....	116
6.12. Porządki.....	119
6.12.1. Definicja Porządku.....	119
6.12.2. Struktura Uporządkowana.....	120
6.12.2.1. Zasięg Struktury Uporządkowanej.....	122
6.12.2.2. Atrybuty i Manifestacje składowych Struktury Uporządkowanej.....	122
6.12.2.3. Formanty.....	123
6.12.2.4. Rodzaje Formant – podział ze względu na źródło.....	124
6.12.2.5. Ingerencja w Formanty.....	124
6.12.2.6. Źródła Formant Porządku.....	125

6.12.2.7. Wykonanty	125
6.12.2.8. Klasy Wykonant	126
6.12.2.9. Ingerencja w Wykonanty	127
6.12.2.10. Funkcjonalność Porządku	127
6.12.2.11. Rodzaje Reakcji ze względu na rodzaj Wpływu	129
6.12.2.12. Rodzaje Wiązań	129
6.12.2.13. Korelacja Wiązań Struktury Uporządkowanej	129
6.12.2.14. Inercja struktury	131
6.12.3. Postawa i Służebność Bytu w Porządku	131
6.12.4. Klasy Porządków	132
6.12.4.1. Podział Porządków ze względu na rodzaj Bytu reagującego ...	132
6.12.4.2. Podział Porządków ze względu na rodzaj Suwerenty	134
6.12.4.3. Porządki Częściowe	136
6.12.4.4. Porządki nadrzędne	136
6.12.5. Konflikty Porządków	136
6.12.5.1. Rodzaje Konfliktów Porządków	137
6.12.6. Relacje między Porządkami	137
6.12.7. Rozkład Porządku w czasie	138
6.12.8. Wizerunek Porządku	140
6.12.9. Wymiary Porządku	140
6.12.10. Przyczyny zaniku Porządków	140
6.12.11. Chaos	141
6.13. Emergencja	142
6.13.1. Złożenie Zmienności	142
6.13.2. Emergencja	142
6.13.2.1. Podział Emergencji na klasy ze względu na sposób powstawania emergentnej Zmienności	144
6.14. Złożoność	145
6.15. Podstawowe Twierdzenie PSTeorii	148
7. Skrzynka Narzędzi Strukturalnych	153
7.1. Użyteczność Skrzynki Narzędzi Strukturalnych	153
7.2. Sieć Zależności	154
7.2.1. Proces badania Sieci	155
7.2.2. Węzły sieci	155
7.2.3. Powiązania Sieci	156
7.2.3.1. Wagi Wiązań – hipotezy robocze	156
7.2.3.2. Ranga Bytu	157
7.2.3.3. Znak Wiązania	158
7.2.4. Sytuacja	158
7.2.5. Pozycja wobec Obiektu w Sytuacji	159
7.2.5.1. Definicja Pozycji Bytu wobec Obiektu Docelowego w Sytuacji ..	160

7.2.5.2. Wiązania aktywne w Sytuacji	164
7.3. Systemy	164
7.3.1. Definicja Systemu	165
7.3.2. Konkretyzacja wzorca ogólnego System dla Bytu Układowego – tworzenie strukturalnego modelu Bytu Układowego.....	166
7.3.3. Pięć obszarów badania Systemów	167
7.3.4. Struktura Systemu	168
7.3.5. Emanacja Systemu.....	169
7.3.5.1. Emanacja Systemu	169
7.3.5.2. Stan Systemu	170
7.3.5.3. Atrybuty Systemu	170
7.3.6. Oddziaływania.....	179
7.3.6.1. Definicja Oddziaływania	180
7.3.6.2. Podział Oddziaływań ze względu na kierunek.....	181
7.3.6.3. Podział Oddziaływań ze względu na ich rodzaj	182
7.3.6.4. Podział Oddziaływań na klasy ze względu na przyczynę lub sposób realizacji.....	183
Informacja jako Przyczyna Oddziaływania.....	188
7.3.6.5. Aspekty Oddziaływań.....	189
7.3.6.6. Presja	190
7.3.6.7. Przepływ	191
7.4. Teoria Faktów	192
7.4.1. Trzy poziomy informacyjne w Teorii Faktów z punktu widzenia PSTeorii.	196
7.4.1.1. Różnice na poziomie Danych, Wyników Obserwacji.....	196
7.4.1.2. Różnice na poziomie Konwencji	196
7.4.1.3. Różnice na poziomie Teorii/Interpretacji/Modelu rzeczywistości	197
8. Przykłady.....	200
8.1. Przykład wiodący: rodzina i firma	200
8.1.1. Rodzina	200
8.1.2. Firma	201
8.1.3. Rodzina a Firma	202
8.1.4. Gang.....	203
8.1.5. Rodzina w ujęciu Atrybutów	203
8.1.6. Sieć Zależności	204
9. Zakończenie.....	209
9.1. Możliwe kierunki rozwoju PSTeorii w przyszłości.....	209
9.2. Dalszy rozwój PSTeorii w przyszłości	209